

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ



ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ: ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

ΜΠΟΥΜΠΑΛΗ ΕΥΤΥΧΙΑ ΑΜ: 11043

ΜΠΑΛΩΜΕΝΟΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΑΜ: 10652

ΜΑΛΑΜΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΜ: 10989

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ ΝΙΚΗ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

2016

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Για κάθε ανεπτυγμένη οικονομία είναι σημαντικό να υπάρχει ένα αξιοκρατικό και εύχρηστο νομικό πλαίσιο, ώστε να είναι ευκολότερη η ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων έργων. Ένα από τα μεγαλύτερα μέρη των δαπανών, είναι για δημόσια έργα, που σε μεγάλο βαθμό εξυπηρετούν ένα από τους κυριότερους σκοπούς του θεσμού του κράτους. Τα δημόσια έργα αποσκοπούν στην εκπλήρωση κάποιου δημοσίου σκοπού ή στην κάλυψη αναγκών του κοινωνικού συνόλου.

Όπως είπαμε οι δημόσιες δαπάνες για έργα είναι εξαιρετικά μεγάλες, και ως εκ τούτου θα πρέπει να υπάρχουν αρκετά σημεία ελέγχου ώστε να διασφαλιστούν η αμεροληψία και η πιθανότητα εμφάνισης απάτης. Σε πολλές περιπτώσεις έχουν υπάρξει δείγματα κακής λειτουργίας του συστήματος σύμβασης συμβάσεων δημοσίων έργων. Πλέον, γίνεται μια προσπάθεια να συμβαδίσουν το εθνικό με το κοινοτικό πλαίσιο για τις συμβάσεις δημοσίων έργων. Θα εξετάσουμε επίσης το δίκαιο που διέπει τη σχέση μεταξύ της αναδόχου αρχής και του ιδιώτη αναδόχου του έργου.

Στην παρούσα εργασία θα κάνουμε μια σχετικώς συνοπτική παρουσίαση του νομικού πλαισίου που διέπει τις συμβάσεις δημοσίου έργου και θα αναλύσουμε τις διαφορές μεταξύ κοινοτικού και εθνικού πλαισίου. Ταυτόχρονα θα παραθέτουμε και τους αντίστοιχους νόμους και άρθρα που δημοσιεύονται στην εφημερίδα της κυβερνήσεως. Τέλος, θα αξιολογήσουμε το νομικό πλαίσιο σύμβασης δημοσίου έργου στην Ελλάδα, και θα μιλήσουμε για το αν διασφαλίζει ένα αξιόπιστο σύστημα διαφάνειας.

Η βιβλιογραφία που θα χρησιμοποιήσουμε είναι περιορισμένη, καθώς το μεγαλύτερο μέρος των πληροφοριών βρίσκεται σε νόμους.

ABSTRACT

For any developed economy it is important to have a meritocratic friendly legal framework to make it easier to award and execution of public works. One of the biggest parts of the expenditure is for public works, which largely serve one of the main purposes of the state institution. Public works designed to fulfill a public purpose in order to meet public needs.

As we said public spending on projects is extremely large, and there should be enough control points to ensure the impartiality and the likelihood of fraud. In many cases there have been malfunctions samples of public works contract system. Plus, there is an effort to keep pace with the national and European Union framework for public works contracts. We will also examine the law governing the relationship between the procurer and the contractor with the project owners.

In this paper we will make a relatively brief presentation of the legal framework governing public works contracts and analyze the differences between European Union and national framework. At the same time, we present and their respective laws and articles published in the Official Gazette. Finally, we will assess the legal context of a public works contract in Greece, and will talk about whether transparency ensures a reliable system.

The literature that we will use is limited, as most of the information is in the laws.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
---------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

1.1 ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΕΡΓΟΥ.....	9
<i>1.1.1 Προσδιορισμός με βάση το νόμο.....</i>	<i>9</i>
<i>1.1.2 Λειτουργικό κριτήριο.....</i>	<i>11</i>
<i>1.1.3 Οργανικό κριτήριο.....</i>	<i>11</i>
<i>1.1.4 Διαφορές μεταξύ κοινοτικού και εθνικού δικαίου στον προσδιορισμό των δημοσίων έργων.....</i>	<i>15</i>
1.2 Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΕΡΓΟΥ ΣΕ ΙΔΙΩΤΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ.....	16
<i>1.2.1 Η ιστορική εξέλιξη του θεσμού στην Ευρώπη και τον κόσμο.....</i>	<i>16</i>
<i>1.2.2 Ιστορικά στοιχεία για τις συμβάσεις δημοσίου έργου στην Ελλάδα.....</i>	<i>19</i>
<i>1.2.3 Οι σύγχρονες τάσεις για την κατασκευή δημοσίων έργων.....</i>	<i>20</i>
1.3 ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ.....	22
<i>1.3.1 Η Διοικητική σύμβαση.....</i>	<i>22</i>
<i>1.3.2 Δημόσιο και ΝΠΔΔ.....</i>	<i>24</i>
<i>1.3.3 Ο Δημόσιος σκοπός ως κριτήριο για διοικητική σύμβαση.....</i>	<i>25</i>
<i>1.3.4 Υπερέχουσα θέση του Δημοσίου.....</i>	<i>25</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 :ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

2.1 ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ.....	30
2.2 ΔΗΜΟΣΙΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ.....	31
2.3 Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ.....	31
2.4 ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ.....	32
2.5 ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ	33
2.6 ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑΣ.....	34
2.7 ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	35
2.8 Η ΪΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ.....	37
2.9 Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ.....	37
2.10 Η ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗ ΕΥΧΕΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ.....	37

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΣΤΑΔΙΑ ΠΡΙΝ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

3.1 ΣΤΑΔΙΑ ΠΡΙΝ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ.....	40
3.2 ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥ.....	42
<i>3.2.1 Πότε αμφισβητούντα οι όροι της διακήρυξης δημοπρασίας.....</i>	<i>44</i>
<i>3.2.2 Προϋποθέσεις για τη συμμετοχή σε διαγωνισμό του δημοσίου.....</i>	<i>45</i>
<i>3.2.3 Απαραίτητα δικαιολογητικά συμμετοχής.....</i>	<i>45</i>

<i>3.2.4 Κατάθεση προσφορών</i>	45
<i>3.2.5 Παραλαβή και έλεγχος δικαιολογητικών</i>	46
<i>3.2.6 Οικονομικές προσφορές</i>	47
<i>3.2.7 Τεχνικές προσφορές</i>	47
<i>3.2.8 Αποκλεισμός εταιρίας και αιτιολόγηση</i>	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

4.1 ΣΥΜΒΑΤΙΚΑ ΤΕΥΧΗ.....	50
4.2 Η ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.....	52
4.3 ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΚΑΛΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.....	52
4.4 ΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	55
4.5 ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ.....	55
4.6 ΕΠΙΒΛΕΨΗ.....	55
4.7 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΑΔΟΧΟΥ.....	55
4.8 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΦΟΡΕΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ.....	56
4.9 ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ.....	56
4.10 ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	60
4.11 ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ.....	60
4.12 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΈΡΓΟΥ.....	61
4.13 ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΕΡΓΟΥ.....	61
4.14 Ο Ν.3669/2008, ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΦΕΡΕΙ.....	70
4.15 ΟΙ ΝΟΜΟΙ 4412/16 ΚΑΙ 4413/16.....	75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΕΣ
ΜΕ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ.....77

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ115

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....116

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα δημόσια έργα αποτελούν ένα σημαντικό δείγμα για το βαθμό στον οποίο έχει αναπτυχθεί η οικονομία μιας χώρας. Τα έργα υποδομής είναι ένας σημαντικότερος παράγοντας για τη κάλυψη των αναγκών του κοινωνικού συνόλου. Στα έργα αυτά δαπανώνται τεράστια ποσά και απασχολείται μεγάλος αριθμός προσώπων.

Λόγω της μεγάλης σπουδαιότητας και κυρίως των οικονομικών κινδύνων που χρησιμοποιούνται στα δημόσια έργα, αυτά είναι συνυφασμένα με εξαιρετικά πολυπληθή και εξειδικευμένη νομοθεσία, η οποία ανανεώνεται διαρκώς σε μία προσπάθεια του εθνικού και ευρωπαϊκού νομοθέτη να προβλέψει, αντιμετωπίσει και επιλύσει τα αναδυόμενα προβλήματα. Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η σύγκρουση των αντισυμβαλλόμενων μερών, ήτοι του Φορέα ανάθεσης - Δημοσίου με τον Ιδιώτη Ανάδοχο. Η νομοθεσία και η νομολογία ακροβατούν προσπαθώντας να ισορροπήσουν μεταξύ του δημοσίου συμφέροντος και της προστασίας του αδύναμου μέρους. Η παρούσα μελέτη προσπαθεί να παραθέσει ένα διάγραμμα ως προς την εκτέλεση των Δημοσίων Έργων, το οποίο καταλαμβάνει το προσυμβατικό στάδιο, τη δημοπρασία (μειοδοτικό διαγωνισμό) την εκτέλεση της σύμβασης μέχρι και την παράδοση του έργου.

Τα αντικείμενα της παρούσας εργασίας είναι η συστηματική μελέτη των συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων έργων. Η σύμβαση δημοσίων έργων μπορεί να γίνει είτε ως σύμβαση παραχώρησης δημοσίου έργου και σύμβαση παραχώρησης δημόσιας υπηρεσίας. Η σύμβαση παραχώρησης δημοσίων έργων αποτελεί ένα πεδίο εξαιρετικού ενδιαφέροντος που αλλάζει σημαντικά της πολιτική από κράτος σε κράτος, αλλά και ανάμεσα στις χρονικές περιόδους εντός του ίδιου κράτους. Ταυτόχρονα έχει ενδιαφέρον η εξέταση των αντίστοιχων νομικών πλαισίων που εφαρμόστηκαν. Η κατασκευή σημαντικών δημοσίων έργων υποδομής και με την λειτουργία και παροχή δημοσίων υπηρεσιών έχει ουσιώδη σημασία για την ικανοποίηση συλλογικών αναγκών.

Από, τις προσπάθειες που γίνονται τα τελευταία χρόνια σχεδόν σε όλα τα ανεπτυγμένα κράτη για τη δημιουργία ενός δίκαιου και αποδοτικού νομικού πλαισίου, μπορούμε να αναγνωρίσουμε την σημασία της σύμβασης εκτέλεσης δημοσίων έργων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία έχει περάσει από μια μακρά πορεία μέχρι τη νομική ρύθμιση των διαδικασιών κατάρτισης των ανωτέρω συμβάσεων, σε συμφωνία με τις θεμελιώδεις ενωσιακές αρχές της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας, του ανταγωνισμού, με τρόπο που να διασφαλίζει την ισονομία στην λήψη του έργου και το σεβασμό στην ελεύθερη αγορά. Στην Ελλάδα δε, το ενδιαφέρον για τη μελέτη του συγκεκριμένου διοικητικού μοντέλου εκτέλεσης δημοσίων έργων και παροχής υπηρεσιών, εξηγείται ως εκ της σημαντικής εφαρμογής του κατά τις τελευταίες δεκαετίες, με αφορμή την κατασκευή/ υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής (αυτοκινητόδρομοι, αεροδρόμιο, γέφυρες).

Σε αυτή την εργασία θα γίνει μια προσπάθεια ανάλυσης και εκτενούς ανάπτυξης των συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων έργων ιστορικά αλλά και σύγχρονα, με σκοπό να μπορούν να αναγνωριστούν οι μεταβολές και η σημασία τους.

Στο αναλυτικό μέρος της εργασίας ανάλυση επιχειρείται ο εννοιολογικός καθορισμός και η επισκόπηση του αντίστοιχου νομικού πλαισίου πρώτα της σύμβασης παραχώρησης δημοσίων έργων στην Ελλάδα, οι σημαντικότερες αρχές που διέπουν τις συμβάσεις δημοσίων έργων, και τέλος οι σχετικές διαφορές μεταξύ σύμβασης δημοσίου έργου σε Ευρωπαϊκή Ένωση και Ελλάδα.

Ταυτόχρονα επιχειρείται η ανάπτυξη ενός ειδικού αλλά κρίσιμου προβληματισμού που αφορά τους κινδύνους προσβολής του ανταγωνισμού κατά το στάδιο της εκτέλεσης διοικητικών συμβάσεων γενικά και συγκεκριμένα των συμβάσεων παραχώρησης. Αναλύουμε τα δικαιώματα και τις νομικές υποχρεώσεις των δύο αντισυμβαλλόμενων, τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν κατά την ανάληψη του έργου και το νομικό πλαίσιο που καλείται να προστατέψει τον υγιή ανταγωνισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

1.1 ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΕΡΓΟΥ

1.1.1 Προσδιορισμός με βάση το νόμο

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ.1, 2, 3 του ν. 1418/84¹ " 1.Τα δημόσια έργα είναι έργα υποδομής της χώρας που καλύπτουν βασικές ανάγκες του κοινωνικού συνόλου, συμβάλλουν στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνατοτήτων, στην αύξηση του εθνικού προϊόντος, στην ασφάλεια της χώρας και γενικά αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής του λαού. Τα δημόσια έργα εντάσσονται στο γενικό πλαίσιο της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης της χώρας και υλοποιούν επιλογές του δημοκρατικού προσανατολισμού. Από τεχνική άποψη δημόσια έργα είναι όλα τα έργα που εκτελούν φορείς του δημοσίου τομέα και συνδέονται με οποιοδήποτε τρόπο με το έδαφος, το υπέδαφος ή τον υποθαλάσσιο χώρο, όπως και τα πλωτά ναυπηγήματα των τεχνικών έργων. Ως έργο νοείται κάθε νέα κατασκευή ή επέκταση ή ανακαίνιση ή επισκευή ή συντήρηση και η οικονομικά ή τεχνικά αυτοτελής λειτουργία, καθώς και κάθε σχετική ερευνητική εργασία που απαιτεί τεχνική γνώση και επέμβαση." Το μέρος αυτό μπορούσε μόνο να παρατεθεί χωρίς αλλαγές.

Η φύση των δημοσίων έργων είναι να εξυπηρετούν το λαό ή τα συμφέροντα του λαού. Ταυτόχρονα θα πρέπει να έχουν αναπτυξιακό και κοινωνικό χαρακτήρα. Το κάθε δημόσιο έργο μπορεί να προσδιοριστεί με βάση δύο κριτήρια: το λειτουργικό και το οργανικό κριτήριο. Το πρώτο κριτήριο αφορά τη φύση του έργου και τις διαδικασίες δημιουργίας του.

¹ Άρθρο 1 παρ.1, 2, 3 του ν. 1418/84



ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
29 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1984

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
23

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1418

Δημόσια έργα και ενδομήσιες συνταγών θερμότητων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Κυροῦμαι και εκδίδωμαι τον κατωτέρω υπό της Βουλής ψηφισθέντα νόμον:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Γενικές αρχές.

Άρθρο 1.

Έθνοια δημόσιων έργων και γενικές αρχές.

1. Τα δημόσια έργα είναι έργα υποδομής της χώρας που καλύπτουν βασικές ανάγκες του κοινωνικού συνόλου, συμβάλλουν στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνατοτήτων, στην αύξηση του εθνικού προϊόντος, στην ασφάλεια της χώρας και γενικά αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του λαού.

2. Τα δημόσια έργα εντάσσονται στο γενικό πλαίσιο της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης της χώρας και υλοποιούν επιλογές του δημοκρατικού προγραμματισμού.

3. Από τεχνική άποψη δημόσια έργα είναι όλα τα έργα που εκτελούν φορείς του δημόσιου τομέα και συνδέονται με οποιοδήποτε τρόπο με το έδαφος, το υπόδαφος ή τον υποθαλάσσιο χώρο, όπως και τα πλωτά κτήματα των τεχνικών έργων. Ως έργο νοείται κάθε νέα κατασκευή ή επέκταση ή ανακαίνιση ή επισκευή και συντήρηση και κάθε σχετική ερευνητική εργασία που απαιτεί τεχνική γνώση και επένδυση.

4. Για την εκπλήρωση των επιδιωκόμενων στόχων στον τομέα των δημόσιων έργων οι διατάξεις του νόμου αυτού αποσκοπούν να καθιερωθούν:

α) τους ενιαίους κανόνες για την κατασκευή όλων των δημόσιων έργων και την αντιμετώπιση των ιδιαιτεροτήτων φορέων και έργων με τα π. διατάγματα του άρθρου 10 του νόμου αυτού.

β) τον κοινωνικό έλεγχο που συνίσταται στη θεσμοθετημένη συμμετοχή στις σχετικές διαδικασίες εκπροσώπων των εθνικών και οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και άλλων μεζών κοινωνικών φορέων. Ο κοινωνικός έλεγχος χωρίς να μειώνει την ευθύνη της δημόσιας διοίκησης ή του αντίστοιχου φορέα, εξασφαλίζει ιδιαίτερα τη διαφάνεια των διαδικασιών, την τήρηση του σχεδιασμού και εφαρμογής της μελέτης, την τήρηση του χρονοδιαγράμματος κατασκευής, την παρακολούθηση του κόστους του έργου, την αιτιολογημένη αποδοχή ενδεχόμενων τροποποιήσεων, την προστασία του περιβάλλοντος.

γ) την ανάπτυξη του Υπουργείου Δημοσίων Έργων σε κρατικό επίπεδο ως φορέα για την παραγωγή των δημόσιων έρ-

γων στη χώρα και την εποπτεία στην όλη κατασκευαστική δραστηριότητα της χώρας.

δ) το φοβελογικό πλαίσιο για την ανάπτυξη και τη συνεχή παρακολούθηση των τεχνικών, οργανωτικών και οικονομικών δυνατοτήτων των εργαλειακών επιχειρήσεων που αναλαμβάνουν την κατασκευή των έργων.

Άρθρο 2.

Πεδίο εφαρμογής του νόμου.

1. Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται σε όλα τα έργα που προγραμματίζονται και εκτελούνται από τους φορείς του δημόσιου τομέα που προσδιορίζεται με την παράγρ. 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982 (ΦΕΚ Α' 65).

2. Με π. διάταξη η εφαρμογή του νόμου αυτού μπορεί να επεκταθεί εν όλω ή εν μέρει και στα έργα γεωργικών συνεταιρισμών ή συνεταιριστικών επιχειρήσεων καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων στις οποίες συμμετέχει ο δημόσιος τομέας ή νοτιοαμερικανικών και γενικά κενωφελών ιδρυμάτων που δεν ανήκουν στο δημόσιο τομέα. Με όμοιο π. διάταξη στις περιπτώσεις ιδιωτικών έργων που επιχορηγούνται από το δημόσιο τομέα μπορεί να καθορισθεί η μερική εφαρμογή διατάξεων του νόμου αυτού και των π. διατάξεων που εκδίδονται με εξουσιοδότηση αυτού κυρίως για τη χρησιμοποίηση επιχειρήσεων εγγεγραμμένων στο μητρώο του άρθρου 16, την παραλαβή, τον ποιοτικό έλεγχο και τις χρησιμοποιούμενες προδιαγραφές.

Άρθρο 3.

Ειδικές έννοιες και ορισμοί.

Για την εφαρμογή του νόμου αυτού οι παρακάτω όροι έχουν την ακόλουθη σημασία:

α) «Εργολάβος» ή «κύριος του έργου» είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο του δημόσιου τομέα για λογαριασμό του οποίου κατασκευάζεται η σύμβαση ή κατασκευάζεται το έργο.

β) «Φύλακας κατασκευής του έργου» είναι η αρχή ή Υπηρεσία που έχει την ευθύνη παραγωγής του έργου.

γ) «Ανάδοχος εργολάβησης» ή «ανάδοχος» είναι η εργαλειακή επιχείρηση στην οποία έχει ανατεθεί με σύμβαση η κατασκευή του έργου.

δ) «Διεύθυνση» είναι η γραπτή συμφωνία μεταξύ του εργολάβου ή του φορέα κατασκευής του έργου και του αναδόχου για την κατασκευή του έργου, καθώς και όλα τα σχετικά τεύχη, σχέδια και προδιαγραφές.

ε) «Διευθύνουσα Υπηρεσία» ή «Επιτελεστική Υπηρεσία» είναι τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, έλεγχο και διοίκηση της κατασκευής του έργου.

στ) «Περιεχόμενη Αρχή» ή «Επιτελεστική Αρχή» είναι η Αρχή ή Υπηρεσία ή έργο του φορέα κατασκευής του έργου

Σχήμα 1.1 Τα άρθρα 1,2 και 3 του νόμου 1418/84

1.1.2 Λειτουργικό κριτήριο

Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της σύμβασης δημοσίου έργου και της σύμβασης των προμήθειών του δημοσίου έργου. Πιο αναλυτικά η διαφορά έγκειται στη φύση του δημοσίου έργου. Το δημόσιο έργο θεωρείται οποιαδήποτε νέα κατασκευή ή επιδιόρθωση κατασκευή που συμβαίνει στο έδαφος ή στο υπέδαφος μιας περιοχής εντός των συνόρων του κράτους. Πιο αναλυτικά μπορεί να είναι ανακαίνιση σε έργο, κατασκευή εκ νέου, επέκταση έργου, συντήρηση, έρευνα που απαιτεί εργασία σε τεχνικό, πρακτικό και επιστημονικό επίπεδο.

Οι προμήθειες υπάγονται σε διαφορετικό νομικό καθεστώς συμβάσεων, ακόμα και αν δεν είναι αναλώσιμα υλικά και προορίζονται για να μείνουν μόνιμα στο έδαφος ή στην κατασκευή. Αυτό προϋποθέτει ότι θα θεωρηθούν προμήθειες ότι δεν θα έχουν εμπορική αυτοτέλεια ή ξεχωριστή εμπορική αξία από την υπόλοιπη κατασκευή. Στην δεύτερη περίπτωση θεωρούνται δημόσια έργα.

Τα τεχνικά έργα δεν υπάγονται στη νομοθεσία των δημοσίων έργων, αλλά στη νομοθεσία περί προμηθειών. Εξαιρέση αποτελούν τα τεχνικά έργα που απαιτούν ειδικές τεχνικές γνώσεις, επιστημονική έρευνα ή εξειδικευμένο προσωπικό.

Στην περίπτωση που ένα κτήριο απαιτεί υλικοτεχνική υποστήριξη, όπως στην περίπτωση προβλημάτων στατικότητας, τότε υπάγεται στην νομοθεσία περί δημοσίων έργων. Αυτό συμβαίνει επειδή είναι διακριτός ο διαχωρισμός των υλικών προμηθειών. Τα υλικά αυτά πλέον θα αποτελούν μόνιμη κατασκευή επιδιόρθωσης ή επέκτασης του κτιρίου, και θα συνδέονται με το έδαφος με μόνιμο τρόπο.

Στα δημόσια έργα υπάγονται και οι εργασίες ελαιοχρωματισμού και συντήρησης ή επισκευής ενός κτιρίου. Η αιτιολογία είναι επίσης προφανής καθώς αποτελούν μόνιμη ή ημιμόνιμη προσθήκη στο υπάρχον δημόσιο έργο.

1.1.3 Οργανικό κριτήριο

Το οργανικό κριτήριο αναφέρεται στους φορείς που θα συνάπτουν τη σύμβαση με το κράτος. Κατά το άρθρο 1 παρ. 14 του ν. 2190/94.12 "με προεδρικό διάταγμα η εφαρμογή του νόμου αυτού μπορεί να επεκταθεί εν όλω ή εν μέρει και στα έργα γεωργικών συνεταιρισμών ή συνεταιριστικών επιχειρήσεων καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων στις

οποίες συμμετέχει ο δημόσιος τομέας ή νοσηλευτικών και γενικά κοινωφελών ιδρυμάτων, που δεν ανήκουν στο δημόσιο τομέα."²

Συνεπώς με βάση τα παραπάνω ως δημόσια έργα μπορούν να προσδιοριστούν μόνο όσα συνάπτονται με τους παραπάνω φορείς. Συνεπώς κάθε έργο ανεξάρτητα της κατασκευής δεν μπορεί να χαρακτηριστεί δημόσιο ένα δεν συνάπτεται με κάποιον από τους παραπάνω φορείς.

Τα δημόσια έργα λοιπόν χαρακτηρίζονται ως τέτοια με βάση τα δύο αυτά κριτήρια, το λειτουργικό και το οργανικό. Δηλαδή, από τη φύση της κατασκευής και από τους συμβαλλόμενους στη σύμβαση. Συνοπτικά με βάση το νόμο μπούμε να πούμε τα παρακάτω:

α) Αν ένα έργο υπάγεται στις διατάξεις του νόμου (άρθρο 1 παρ. 1, 2, 3 του ν.1418/84) αλλά δεν εκτελείται από τους φορείς που προβλέπει το οργανικό κριτήριο δεν ονομάζεται δημόσιο³

β) Όταν έργο εκτελείται από τους φορείς που προβλέπει ο νόμος αλλά δεν έχει τις δομές που περιγράφει ο νόμος περί λειτουργικού κριτηρίου των δημοσίων έργων, δεν χαρακτηρίζεται ως δημόσιο

γ) Η έννοια του δημοσίου έργου μπορεί να προσδιοριστεί και με βάση κοινοτικά κριτήρια και νομοθεσία, που πλέον έχουν αλλάξει την έννοια και τα περιεχόμενα του. Θα αναλυθεί παρακάτω:

Όπως σε όλους του τομείς της δημόσιας διοίκησης οι κοινοτικοί φορείς έκαναν μια προσπάθεια εναρμόνισης του ελληνικού νομοθετικού πλαισίου με το αντίστοιχο κοινοτικό πλαίσιο. Η προσπάθεια αυτή έγινε ώστε να υπάρχει διαφάνεια στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων έργων, αλλά και για να υπάρξει εναρμόνιση και εξορθολογισμός του δημόσιου τομέα. Τα παραπάνω τα κατατάσσουμε στις προσπάθειες ένταξης στην κοινοτική λογική περί υγιούς ανταγωνισμού.

Οι κοινοτικοί φορείς εξέδωσαν την οδηγία 93/37 η οποία στοχεύει στην καλύτερη ενημέρωση των ενδιαφερόμενων για την κατασκευή δημοσίων έργων, αλλά και στην βελτίωση των διαδικασιών που γίνεται ο διαγωνισμοί και η ανάθεση έργων. Όπως ήδη αναφέραμε απώτερος σκοπός της κοινοτικής παρέμβασης είναι η διαφάνεια στις διαδικασίες, η οποία μπορεί να επιτευχθεί μόνο από συγκεκριμένες συνθήκες. Πιο συγκεκριμένα, καθιερώθηκαν κανόνες για τους διαγωνισμούς και συγκεκριμένα κριτήρια επιλογής και τρόπος δημοσιοποίησης της προκήρυξης έργου. Στην οδηγία δίνεται η δυνατότητα να μπουν στο διαγωνισμό ενδιαφερόμενοι και από άλλες χώρες που υπάγονται στο κοινοτικό πλαίσιο.

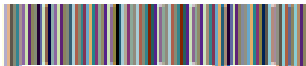
² Άρθρο 1 παρ. 14 του ν. 2190/94

³ Άρθρο 1 παρ. 1, 2, 3 του ν.1418/84

Κατά το άρθρο 1 της οδηγίας: "συμβάσεις δημοσίων έργων είναι οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, συναπτόμενες εγγράφως μεταξύ, αφενός, ενός εργολήπτη και, αφετέρου, μιας αναθέτουσας αρχής, όπως αυτή ορίζεται στο στοιχείο β', και οι οποίες έχουν ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση, είτε τόσο την εκτέλεση όσο και μελέτη έργων που αφορούν μια από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο παράρτημα II ή ενός έργου, όπως αυτό ορίζεται στο στοιχείο γ', είτε ακόμα την πραγματοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, ενός έργου το οποίο ανταποκρίνεται στις επακριβώς αναφερόμενες από την αναθέτουσα αρχή ανάγκες."

Στο ίδιο άρθρο υπάρχει και προσδιορισμός της έννοιας του έργου ως το αποτέλεσμα εργασίας οικοδομικής ή εργασίας πολιτικού μηχανικού που στοχεύει στην οικονομική ή υλικοτεχνική αξιοποίηση του.⁴

⁴ Άρθρο 1 της οδηγίας 93/37



0100028030394003α



339

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 28

3 Μαρτίου 1994

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2190

Εύταση ανεξάρτητης αρχής για την επιλογή προσωπικού και
ρόλη της Δημόσιας Διοίκησης.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδουμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1

Πλήρωση θέσεων - Αρμόδια όργανα Δημόσιου τομέα

1. Η πλήρωση ιδρυόμενων ή υφιστάμενων θέσεων, ο αριθμός, οι κατηγορίες και οι κλάδοι ή ειδικότητες των προλαμβανόμενων αποφασίζονται, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και κανονισμούς, από τα αρμόδια όργανα της Κυβερνήσεως, των οργανωμένων τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού και από τις διοικήσεις των νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου της παρ. 1 του άρθρου 14 του παρόντος νόμου, σε όσες περιπτώσεις δεν προσπασιέται ειδικτική απόφαση υπουργών ή του Προεδριουργού ή του Υπουργικού Συμβουλίου. Η πλήρωση των θέσεων που αποφασίζεται κατά την παρούσα παράγραφο υπάγεται στην αρμοδιότητα του Α.Σ.Ε.Π., με επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 14 του παρόντος.

2. Όπου στις κείμενες διατάξεις γίνεται γενική αναφορά στο Δημόσιο τομέα, νοούνται για την εφαρμογή των διατάξεων των κεφαλαίων Β' και Γ' οι υπηρεσίες και τα νομικά πρόσωπα της παρ. 1 του άρθρου 14 του παρόντος νόμου.

3. Σε κάθε περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, επικυκλωσόμενων των διατάξεων της παρ. 8 του άρθρου 21, καθώς και προδηλώσεις και τα όρα ηλικίας διακομίου ή πρόκλησης, τα οποία προβάλλονται από τις εκάστοτε ισχύουσες γενικές ή ειδικές διατάξεις και κανονισμούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού

Άρθρο 2

Εύταση Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού

1. Συναρτάται Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού

(Α.Σ.Ε.Π.), το οποίο λειτουργεί ως ανεξάρτητη αρχή. Το Α.Σ.Ε.Π. δεν υπόκειται σε έλεγχο από κυβερνητικό όργανο ή άλλη διοικητική αρχή και οι πράξεις του δεν υπόκεινται σε κρατικό έλεγχο ούτε από άσκηση νομοπρόστασης, εκτός από εκείνες που αφορούν το κατά το άρθρο 7 προσωπικό. Το Α.Σ.Ε.Π. υπάγεται στον Υπουργό Προεδρίας της Κυβερνήσεως.

2. Το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού έχει ως αποκλειστική αποστολή την εφαρμογή των νόμων και κανονισμών που δίδουν την επιλογή των δημοσίων στις δημόσιες υπηρεσίες, στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και στα νομικά πρόσωπα της παρ. 1 του άρθρου 14 του παρόντος νόμου, όπως ειδικότερα ορίζεται στις επί μέρους διατάξεις αυτού.

Άρθρο 3

Αρμοδιότητες

1. Το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) προκηρύσσει την πλήρωση θέσεων ή την πρόσληψη προσωπικού που αποφασίζεται κατά το άρθρο 1 του παρόντος νόμου, συγκροτεί τις απαιτούμενες επιτροπές και ασκεί όλες τις προβλεπόμενες αρμοδιότητες για την ολοκλήρωση των διαδικασιών διαγωνισμών ή επιλογών έως τον καθορισμό των διοριστών, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, ανεξάρτητα από την ιδιότητά τους ως τακτικών ή μόνιμων υπαλλήλων ή συμβασιούχων εργαζών ιδιωτικού δικαίου αορίστου ή ορισμένου χρόνου.

2. Αν για την πλήρωση θέσεων, το διορισμό ή την πρόσληψη προσωπικού απαιτείται, κατά τις κείμενες διατάξεις, προγραμματισμός, έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, του Προεδριουργού ή του οικείου Υπουργού, το Α.Σ.Ε.Π. δεν προβαίνει στην αντίστοιχη προκήρυξη, εφόσον δεν διαπιστώσει τη συνδρομή της απαιτούμενης προϋπόθεσης.

3. Το Α.Σ.Ε.Π., εάν διαπιστώσει ότι έγκριση ή απόφαση για πρόσληψης προσωπικού με σχέση ιδιωτικού δικαίου παραβιάζει στο σύνολό της ή κατά ένα μέρος της τους περιορισμούς του άρθρου 103 παρ. 2 και 3 του Συντάγματος, εκφέρει τη γνώμη του προς το όργανο που ανέκρινε ή αποφάσισε τις προσλήψεις, εισηγείται αντίστοιχη τροποποίηση και τη γνωστοποιεί σε κάθε περι-

Σχήμα 1.2 Το άρθρο 1 του ν.2190/94

1.1.4 Διαφορές μεταξύ κοινοτικού και εθνικού δικαίου στον προσδιορισμό των δημοσίων έργων

Υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ του ελληνικού δικαίου και του κοινοτικού στον προσδιορισμό της έννοιας του δημοσίου έργου, που προφανώς δημιουργούν προβλήματα συνύπαρξης των δύο νομοθετικών πλαισίων. Συνοπτικά οι διαφορές περιγράφονται παρακάτω:

1. Κατά το κοινοτικό δίκαιο ή έννοια του δημοσίου έργου είναι αρκετά στενότερη της έννοιας που περιγράφεται στο ελληνικό. Κατά τους κοινοτικούς νομοθέτες το δημόσιο έργο είναι οι νέες κατασκευές, και δεν εμπεριέχει την επισκευή ή επέκταση ενός παλαιότερου έργου. Οι εργασίες συντήρησης ή ελαιοχρωματισμού ή επεξεργασίας λυμάτων δεν υπάγονται στα δημόσια έργα κατά το κοινοτικό πλαίσιο. Αντ' αυτού θεωρούνται συμβάσεις παροχής υπηρεσιών.
2. Μια σύμβαση για να θεωρείται δημοσίου έργου κατά την κοινοτική οδηγία, θα πρέπει εκτός των ποιοτικών χαρακτηριστικών να πληροί και συγκεκριμένα ποσοτικά χαρακτηριστικά.
3. Μια σύμβαση για να υπάγεται στην οδηγία 93/37 θα πρέπει να πληροί εκτός από τις ειδικές προϋποθέσεις και το ποσοτικό κριτήριο (το οικονομικό αντικείμενο της σύμβασης). Σύμφωνα με το άρθρο 6, η αξία της σύμβασης θα πρέπει να είναι ίση ή μεγαλύτερη από πενήντα χιλιάδες ευρώ, αλλιώς θεωρείται σύμβαση παροχής υπηρεσιών. Για να γίνουν οι πράξεις υπολογισμού της αξίας του έργου υπολογίζονται ξεχωριστά όλες οι προϋπολογισμένες δαπάνες σε υλικά, προμήθειες και εργατικό δυναμικό χωρίς τον ΦΠΑ.
4. Τέλος υπάρχουν εξαιρέσεις από το κοινοτικό πλαίσιο, όπως "οι συμβάσεις που συνάπτονται στους τομείς, που αναφέρονται στα άρθρα 2, 7, 8 και 9 της οδηγίας 90/531 και οι συμβάσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 6 της εν λόγω οδηγίας β) οι συμβάσεις έργων που έχουν χαρακτηριστεί απόρρητες ή των οποίων η εκτέλεση πρέπει να συνοδεύεται από ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας."⁵

⁵ Οδηγία 90/531

1.2 Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΕΡΓΟΥ ΣΕ ΙΔΙΩΤΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ

1.2.1 Η ιστορική εξέλιξη του θεσμού στην Ευρώπη και τον κόσμο

Η απαρχή της συμμετοχής ιδιωτών σε δημόσια έργα ή σε δημόσιες υπηρεσίες είναι ένα φαινόμενο εξαιρετικά παλιό που χρονολογείται στους αρχαίους χρόνους. Η εξέλιξη του, ταυτόχρονα με την αλλαγή στο νομικό πλαίσιο συμμετοχής των ιδιωτών άλλαζε συνεχώς και παρότι υπήρχαν ιστορικά σημεία κλειδιά στην εξέλιξη του, ακολουθούσε τις συνεχείς αλλαγές των πολιτικών και κοινωνικών μετασχηματισμών της εποχής.

Η μεγαλύτερη ακμή του ωστόσο συνέβη από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα μέχρι και σήμερα, καθώς πλέον οι οικονομικές συνθήκες ειδικά στη Δύση το επέτρεπαν. Οι συμβάσεις έργου μεταξύ ιδιωτών και δημοσίου εντάσσονται στο γενικότερο είδος συμπράξεων δημοσίου ιδιωτών της κατηγορίας : Σύμπραξη Δημοσίου - Ιδιωτικού Τομέα. Τα χαρακτηριστικά που αναλύσαμε στα προηγούμενα υποκεφάλαια σε μεγάλο βαθμό ίσχυαν πάντα, καθώς τελικός αποδέκτης θα πρέπει να είναι το κοινωνικό σύνολο.

Η πρώτη φορά που υπήρξε σύμπραξη δημοσίου με τον ιδιωτικό τομέα θεωρείται ότι δημιουργήθηκε στην Αρχαία Ελλάδα κατά την κλασική περίοδο, περίπου τον 5^ο αιώνα προ Χριστού. Η πρώτη μορφή παραχώρησης θεωρείται ότι ήταν η συλλογή φόρων και λοιπών ειδών προσόδου από ιδιώτες στις πόλεις κράτη προς όφελος της Αθήνας. Σε άλλη περίπτωση υπήρξε μίσθωση από το δημόσιο φορέα διοίκησης προς ιδιώτες για τη εξαγωγή μετάλλων.

Οι ίδιες ως άνω μορφές παραχώρησης απαντώνται και στις ακόλουθες ιστορικές περιόδους (ελληνιστικοί χρόνοι, ρωμαϊκό κράτος, κράτος του Βυζαντίου, νεότεροι χρόνοι)

Στην Ευρώπη η σύμπραξη ιδιωτών και δημοσίου φορέα, προϋπήρχε των σύγχρονων κρατών όπως αυτά δημιουργήθηκαν μετά τη Γαλλική Επανάσταση. Υπήρχε επίσης και το αντίστοιχο νομικό πλαίσιο πολύ νωρίτερα, περίπου τον 15^ο και 16^ο αιώνα. Φυσικά δεν υπήρχε η σύμβαση Δημοσίου και ιδιωτών όπως τη γνωρίζουμε σήμερα αλλά με τη μορφή μιας κρατικής λειτουργίας που μισθώνεται σε ιδιώτες.

Πρώτη σε αυτό τον τομέα θεωρείται Η Γαλλία, καθώς σε αυτήν εμφανίστηκε στον ύστερο μεσαίωνα. Αρχικά υπήρχε στο γαλλικό δίκαιο η σύμβαση παραχώρησης υπηρεσίας με τη γενικότερη έννοια από το χρόνο που αναφέραμε, αλλά αργότερα πρώτη δημιούργησε και τις συνθήκες θεσμοθέτησης και της σύμβασης δημοσίου έργου, τον δέκατο ένατο αιώνα. Η εφαρμογή ωστόσο πάντα προηγούταν της νομοθέτησης.

Οι φορείς δημόσιας διοίκησης το ύστερο μεσαίωνα στην Ευρώπη ήταν κυρίως οι βασιλείς, οι φεουδάρχες και οι δήμοι. Οι φορείς αυτοί για διάφορους λόγους, και κυρίως οικονομικούς παραχωρούσαν ένα μέρος της άσκησης των δραστηριοτήτων τους, ή την εκτέλεση, ή την διαχείριση, σε ιδιώτες με ανταλλάγματα οικονομικά, ή με τη μορφή παραχώρησης εξουσίας.

Με την πάροδο του χρόνου οι παραχωρούντες απέκτησαν και άλλα δικαιώματα όπως το δικαίωμα διεύθυνσης του έργου, το δικαίωμα επιβολής πρόσθετων υποχρεώσεων στον ανάδοχο και το δικαίωμα μονομερούς λύσης της σύμβασης εις βάρος του αναδόχου, λόγω μη συνέπειας του τελευταίου στις υποχρεώσεις του. Ως εκ τούτου, τα βασικά χαρακτηριστικά των συμβάσεων ή πράξεων παραχώρησης, που ισχύουν μέχρι και σήμερα (δικαιώματα και υποχρεώσεις των συμβαλλομένων) άρχισαν να μορφοποιούνται ήδη από την πρώιμη αυτή περίοδο.

Στο νομικό μέρος της σύμβασης δημοσίου έργου, πρώτη φορά εμφανίζονται αναφορές στη γαλλική νομοθεσία, και μάλιστα όχι μόνο για να ρυθμίσουν τη φύση της σύμβασης μεταξύ των δύο αντισυμβαλλόμενων, αλλά και για να διευκρινιστούν οι υποχρεώσεις τους ως προς τρίτους. Προφανώς αυτό συνέβαινε επειδή ο ανάδοχος του έργου αναλάμβανε υποχρεώσεις υπέρ του δημοσίου συνόλου, και είχε την άσκηση εξουσιών που κανονικά θα έπρεπε να είχε ο νόμιμος φορέας άσκησης εξουσίας.

Ταυτόχρονα στη γαλλική νομοθεσία προσδιοριζόταν ότι ο ανάδοχος δημόσιας υπηρεσίας είχε υποχρεώσεις και ως προς τους δημότες, όπως η ισότητα στη μεταχείριση και η μη παύση λειτουργίας της υπηρεσίας που αναλάμβανε. Θεωρήθηκε λοιπόν ότι η παραχώρηση βασιλικών ή φεουδαρχικών δικαιωμάτων αρχικά, και κρατικών εξουσιών και δικαιωμάτων έπειτα ήταν πράξη διττής φύσης, ταυτόχρονα κανονιστικής και συμβατικής.

Η σημαντικότερη περίοδος για τις συμβάσεις παραχώρησης ήταν ο δέκατος ένατος αιώνας. Σημαντικές αλλαγές συνέβησαν στην Αγγλία εκείνη την περίοδο. Δυο από τα χαρακτηριστικότερα παραδείγματα παραχώρησης δημόσιας υπηρεσίας ή έργου είναι η κατασκευή του υπόγειου σιδηρόδρομου και η είσπραξη διοδίων από ιδιωτικές εταιρίες. Θεωρούνται επίσης εξαιρετικά επιτυχημένα παραδείγματα. Στις ΗΠΑ εκείνη της εποχή άρχισαν να εφαρμόζονται συμβάσεις κατασκευής δρόμων και είσπραξης διοδίων από τις αρχές τους δέκατου ένατου αιώνα. Τα παραπάνω εφαρμόζονταν και για τις γέφυρες, ωστόσο κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης η χρηματοδότηση, η κατασκευή και εκμετάλλευση ξαναπέρασε στην κρατική διοίκηση.

Η Ελλάδα εφάρμοξε το σύστημα παραχώρησης δημοσίων υπηρεσιών και έργων σε ιδιώτες μέχρι και τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, ωστόσο η δομή του οικονομικού συστήματος της Ελλάδας και των κρατικών μηχανισμών ελέγχου ήταν αρκετά υποανάπτυκτες, και θα μπορούσε να πει κάποιος ότι δεν ήταν θετική μια τέτοια εξέλιξη.

Η έλλειψη υποδομών και οικονομικών πόρων από μεριάς του Ελληνικού κράτους οδήγησε στην παραχώρηση δημόσιων έργων και υπηρεσιών σε ιδιώτες με πολύ κακές προϋποθέσεις, που θεωρείται ότι επιβάρυνε σημαντικά το δημόσιο. Μετά το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου και των προηγούμενων πολέμων που είχε εμπλακεί η Ελλάδα ήταν πολύ δύσκολο λόγω οικονομικής καταστροφής να δοθεί έμφαση στην επιχειρηματικότητα.

Η οικονομική καταστροφή που επέφερε ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος δεν επηρέασε μόνο την Ελλάδα αλλά και όλα τα κράτη της Ευρώπης. Άμεσο αποτέλεσμα ήταν να μειωθεί η οικονομική δραστηριότητα και τα κράτη να στραφούν σε μια περισσότερο εσωτερική ανασυγκρότηση. Συνεπώς, οι δύσκολες οικονομικές συνθήκες και για τα κράτη αλλά και για τους επιχειρηματίες είχαν επέκταση στην σε μεγάλο βαθμό παύση των συμβάσεων κράτους ιδιωτών⁶.

Η περίοδος που άκμαζαν οι συμβάσεις κράτους ιδιωτών, ακολουθήθηκε από μια περίοδο οικονομικής ύφεσης και τη στροφή των κρατών σε οικονομικές δραστηριότητες που παλαιότερα θα αναθετόταν σε αναδόχους. Εντός αυτοίς της λογικής τα περισσότερα κράτη προχώρησαν σε εθνικοποιήσεις πολλών τομέων της οικονομίας.

Τμήματα της κοινωνικής και οικονομικής ζωής που ανήκαν στη δημόσια σφαίρα αλλά μπορούσαν να συνδιαχειριστούν ιδιώτες και κράτος πέρασαν αποκλειστικά στα χέρια του κράτους, και λαμβάναν τη μορφή δημόσιας επιχείρησης. Το ιδεολογικό υπόβαθρο αυτής της μεταστροφής ήταν το κράτος πρόνοιας που προτάθηκε στα περισσότερα βόρειο-ευρωπαϊκά κράτη που απαιτούσε σημαντική κρατική παρέμβαση. Ο κύριος θεωρητικός στον οποίο στηρίχτηκαν τα συστήματα αυτά ήταν ο Κέϋνς. Κατά την κεϋνσιανή θεωρία είναι απαραίτητος ο κρατικός παρεμβατισμός ως μέσο ρύθμισης της αγοράς, ως μέσο αποφυγής κρίσεων. Επίσης, μέσω των κρατικών μέτρων κοινωνικής προστασίας προστατεύεται η αύξηση της ζήτησης, η οποία είναι απαραίτητη για την επίτευξη οικονομικής ανάπτυξης.

Οι θεωρίες αυτές ωστόσο, όπως και το μοντέλο κράτους πρόνοιας άρχισαν να μειώνονται την δεκαετία του 1980, όπου άρχισε να υιοθετείται ένα περισσότερο οικονομικά φιλελεύθερο μοντέλο. Αρχικά το σύστημα που αναφέραμε αναφερόταν ως μικτό. Στην πορεία με την Αγγλία να πρωτοστατεί άρχισε να υποχωρεί το κράτος πρόνοιας.

Το διάστημα στο οποίο υπήρχε ισχυρή κρατική παρέμβαση οι περισσότερες από τις δημόσιες διαδικασίες αναθετόταν στα κρατικά μονοπώλια με τη μορφή δημοσίων επιχειρήσεων. Στη μεταγενέστερη εποχή, όπου στις περισσότερες χώρες εφαρμόστηκε ένα πιο νεοφιλελεύθερο σύστημα για την οργάνωση της οικονομίας και οι συμβάσεις μεταξύ κράτους και ιδιωτών έχον σημαντική θέση στην οικονομία. Κυρίως εφαρμόζονται για την

⁶ Σιώλου, Χαρά.(2015). Η Σύμβαση Παραχώρησης δημοσίου έργου και δημόσιας υπηρεσίας στο Εθνικό και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Θεσσαλονίκη

κατασκευή και λειτουργία έργων υποδομής και δημοσίων υπηρεσιών, βρίσκονται διεθνώς στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος πολιτικών, οικονομολόγων, επιχειρηματιών, ιδιωτών επενδυτών και τραπεζών, νομικών και λοιπών επιστημόνων⁷.

1.2.2 Ιστορικά στοιχεία για τις συμβάσεις δημοσίου έργου στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα άρχισε να αλλάζει το σύστημα παραχώρησης δημοσίων έργων τη δεκαετία του '90 όπου και αυξήθηκε το ενδιαφέρον για την ένταξή της στην ΟΝΕ. Η μορφή που χρησιμοποιήθηκε περισσότερο έκτοτε είναι η κατασκευή με αυτοχρηματοδότηση.

Δημιουργήθηκε και το αντίστοιχο νομικό πλαίσιο, το οποίο θα αναλύσουμε παρακάτω, με σκοπό την κάλυψη των προϋποθέσεων ένταξης. Τα παραπάνω συνέβησαν σε ένα πλαίσιο μείωσης των δημοσίων δαπανών μέσω ανάθεσης των δημοσίων έργων σε ιδιώτες.

Την περίοδο αυτή δημιουργήθηκαν πολλά έργα με σύμβαση ανάθεσης δημοσίου έργου όπως ο Διεθνής Αερολιμένας Σπάτων, η γέφυρα Ρίου- Αντιρρίου, η κατασκευή του περιφερειακού δακτυλίου της Αθήνας (λεωφόρος Ελευσίνα-Σταυρός Σπάτα), ορισμένα τμήματα της Εγνατίας και της Ιονίας Οδού, σημαντικό τμήμα του κεντρικού εθνικού οδικού δικτύου (Π.Α.Θ.Ε), μέρος των ολυμπιακών έργων, ο Αυτοκινητόδρομος Κεντρικής Ελλάδας, ο αυτοκινητόδρομος Ελευσίνα- Κόρινθος- Πάτρα- Πύργος- Τσάκωνα, ο αυτοκινητόδρομος Ιόνια Οδός κτλ. Όπως αναφέραμε και προηγουμένως στην Ελλάδα υπήρχε και προπολεμικά η σύμβαση δημοσίου έργου από τα μέσα του δέκατου ένατου αιώνα και συνεχίστηκε ως τις αρχές του εικοστού. Τα έργα που εκτελούσαν ήταν κυρίως:

- Ενεργειακά
- Ύδρευσης
- Σιδηρόδρομοι
- Έργα υποδομής

Πολλά από τα σημαντικότερα έργα που έχουν εκπονηθεί στην Ελλάδα έχουν γίνει υπό αυτό το καθεστώς: το σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας, τα δίκτυα ηλεκτρισμού, ύδρευσης και τηλεφωνίας, η διώρυγα της Κορίνθου, η αποξήρανση της λίμνης Κωπαΐδας.

Τα παραπάνω έγιναν σε μια εποχή που η Ελλάδα περνούσε μια φάση ανάπτυξης και πολλά κατασκευαστικά έργα έγιναν με τη μορφή της παραχώρησης. Πολλά από τα μεγάλα κατασκευαστικά έργα έγιναν στο πλαίσιο δημιουργίας Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφοράς, που απαιτούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις ώστε να ενταχθεί μια χώρα.

⁷ Σιώλου, Χαρά.(2015). Η Σύμβαση Παραχώρησης δημοσίου έργου και δημόσιας υπηρεσίας στο Εθνικό και το Ενωσιακό Δίκαιο. Θεσσαλονίκη

Τέτοια έργα είναι η γέφυρα ζεύξης Ρίου- Αντιρρίου και ο διεθνής αερολιμένας Αθηνών. Ωστόσο, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι για τα παραπάνω έργα υπήρξε και σημαντική χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σύμφωνα με το κοινοτικό πλαίσιο κατασκευής έργων, το οποίο θα παρουσιάσουμε στην συνέχεια της εργασίας, Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συμμετέχει και να προωθεί την κατασκευή δικτύων μεταφοράς, ενέργειάς και υποδομής των χωρών μελών της. Θα πρέπει πολίτες της ένωσης, οι οικονομικοί φορείς και οι ΟΤΑ να επωφελούνται από τη εγκαθίδρυση ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, που ενώνουν τα κράτη μέλη.

1.2.3 Οι σύγχρονες τάσεις για την κατασκευή δημοσίων έργων

Όπως επισημάνθηκε, η σύγχρονη αναβίωση του θεσμού των παραχωρήσεων και των λοιπών μορφών σύμπραξης- συνεργασίας ιδιωτικού και δημοσίου τομέα (ΣΔΙΤ) αναδεικνύει τη μακρά παράδοση των θεσμών αυτών στο νομικό πολιτισμό των κρατών σε διεθνές επίπεδο, καθιστώντας δε τη μελέτη των παραπάνω θεσμών όχι μόνο επίκαιρη αλλά και αναγκαία, δεδομένης της δυναμικής παρουσίας των ιδιαίτερων- εναλλακτικών αυτών μορφών συμβάσεων, με τις οποίες υλοποιούνται η κατασκευή ουσιωδών για το κοινωνικό σύνολο δημοσίων έργων και η παροχή εξαιρετικής σημασίας δημοσίων υπηρεσιών.

Η εκρηκτική ανάπτυξη και εφαρμογή του θεσμού των συμβάσεων παραχώρησης και ΣΔΙΤ την τελευταία εικοσαετία, όπως καταδεικνύει η διεθνής εμπειρία, μπορεί έτσι, να οδηγήσει και τον πλέον δύσπιστο στην αποδοχή της εκτίμησης ότι ο θεσμός έχει μάλλον αποδειχτεί επιτυχημένος στην πράξη, για να αναπτύσσεται με όσο ταχείς ρυθμούς. Το ενδιαφέρον για τις εν λόγω συμβάσεις, εξάλλου, παραμένει αναλλοίωτο και εξελισσόμενο, όσον αφορά την σύγχρονη επέκτασή τους και σε πεδία και κατηγορίες δημοσίων δραστηριοτήτων, οι υλοποίηση και η διαχείριση των οποίων παραδοσιακά ασκούνταν από τους δημοσίους φορείς, και που σε ορισμένα κράτη, μέχρι στις μέρες μας η παραχώρησή τους σε ιδιώτες μοιάζει αν μη τι άλλο νομικά ανεπίτρεπτη, αδιανόητη, ίσως και παράλογη .

Αναφορικά με την κατηγορία των Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα, που στη διεθνή βιβλιογραφία απαντώνται με τον όρο “Public Private Partnerships) και που αποτελούν συγγενή έννοια με τις συμβάσεις παραχώρησης, επισημαίνονται εντελώς συνοπτικά τα ακόλουθα στοιχεία, δεδομένου ότι είναι πρακτικά αδύνατη και θα υπερέβαινε το πλαίσιο της παρούσας μελέτης μια εκτενέστερη ανάλυση. Οι ΣΔΙΤ (PPPs) εμφανίστηκαν στο προσκήνιο των δημοσίων πολιτικών στη δεκαετία του 1990, ενώ σήμερα καταγράφονται ως «εναλλακτικές» συμβάσεις στο πλαίσιο της παγκόσμιας εξάπλωσης του μοντέλου των Συμπράξεων . Ως εξελικτικό στάδιο των κλασικών δημοσίων συμβάσεων και της πολιτικής του ‘contracting out’, όπως αναφέρεται στη διεθνή βιβλιογραφία, το μοντέλο των συμπράξεων και των παραχωρήσεων εν γένει,

επικεντρώθηκε το ενδιαφέρον των κρατών, των διαμορφωτών δημοσίων πολιτικών και των επιχειρήσεων. Το μοντέλο των συμπράξεων φάνηκε αρκετά πιο ελκυστικό από τις παραδοσιακές δημόσιες συμβάσεις για την κατασκευή έργων υποδομής και την παροχή υπηρεσιών δημοσίου συμφέροντος στο βαθμό που αφορά στην εμπλοκή ιδιωτικής χρηματοδότησης στην κατασκευή, συντήρηση, παροχή και λειτουργία δημοσίων έργων υποδομής και υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. Έτσι και ο όρος PPPs αντιμετωπίζεται ως ένας ελκυστικότερος όρος για την περιγραφή των σύγχρονων πρακτικών της συμβατικής δράσης του κράτους και των δημοσίων αρχών εν γένει .

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, ο διάλογος για τις Συμπράξεις ξεκίνησε με την Πρωτοβουλία Ιδιωτικής Χρηματοδότησης (Private Finance Initiative) της συντηρητικής κυβέρνησης στις αρχές της δεκαετίας του 1990 .

Όταν η συζήτηση για τις PFI (Private Finance Initiative) εντάθηκε στις αρχές του 2000, οι ΣΔΙΤ (και οι παραχωρήσεις) βρίσκονταν στην πολιτική ατζέντα των κυβερνήσεων διεθνώς αλλά και διεθνών οργανισμών. Η παγκόσμια Τράπεζα ασχολήθηκε με τις ΣΔΙΤ ως προς την πολιτική μεταφορών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε το 2004 την Πράσινη Βίβλο για τις ΣΔΙΤ, περιγράφοντας το φαινόμενο ως ακολούθως: « Για την έννοια PPPs-Συμπράξεις Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα δεν υπάρχει συμπαγής ορισμός σε ενωσιακό επίπεδο. Γενικά, ο όρος αναφέρεται σε μορφές συνεργασίας ανάμεσα σε δημόσιες αρχές και στον κόσμο των επιχειρήσεων, που στοχεύουν στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης, κατασκευής, συντήρησης, διαχείρισης, λειτουργίας ενός δημοσίου έργου υποδομής ή της παροχής μιας δημόσιας υπηρεσίας». Η Επιτροπή προσθέτει ότι τα βασικότερα χαρακτηριστικά των ΣΔΙΤ είναι η μακρά διάρκεια της σύμβασης, η μέθοδος ιδιωτικής χρηματοδότησης, ο εξέχων ρόλος του ιδιώτη επενδυτή- χρηματοδότη και η διαχείριση των κινδύνων της εκμετάλλευσης. Από τους σημαντικότερους προβληματισμούς της Επιτροπής, είναι πώς η ιδέα και η πρακτική των ΣΔΙΤ συνάδουν με τους κανόνες και τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό και τη διαφάνεια του δικαίου, δεδομένου ότι η Ένωση επιθυμεί να ενισχύσει τον ελεύθερο και αποτελεσματικό ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων των κρατών μελών .

Η ακριβής νομική σχέση των συμβάσεων παραχώρησης και των συμβάσεων ΣΔΙΤ έχει απασχολήσει όχι μόνο την ελληνική έννομη τάξη αλλά και έννομες τάξεις του εξωτερικού. Μάλιστα παρατηρείται σχεδόν ομόφωνα ότι σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική οι συμβάσεις παραχώρησης δεν διακρίνονται στην ουσία τους εννοιολογικά από τις διάφορες μορφές των ΣΔΙΤ, για την ακρίβεια υποστηρίζεται ότι οι δύο έννοιες μάλλον ταυτίζονται, με αποτέλεσμα στη διεθνή θεωρία οι συμβάσεις παραχώρησης να θεωρούνται ως ειδικότερο είδος ΣΔΙΤ

Αυτό που κατόπιν τούτων είναι κρίσιμο να επισημανθεί και σχετίζεται με την εκρηκτική ανάπτυξη των Συμβάσεων παραχώρησης και ΣΔΙΤ σε διεθνές επίπεδο είναι η επίδρασή τους στην ίδια τη φύση και τις λειτουργίες του δημοσίου τομέα. Η συνεργατική σχέση

δημοσίου και ιδιωτικού τομέα στο πεδίο της παροχής υπηρεσιών και έργων υποδομής μεταβάλλει τη μορφή της δημόσιας διοίκησης, όπως εμφανίστηκε και παγιώθηκε στο μοντέρνο κόσμο. Η κλασική μορφή της δημόσιας διοίκησης, που συνάπτεται με τη γνωστή διαιρετική τομή της διάκρισης δημοσίου- ιδιωτικού «χαλαρώνει» με την είσοδο πρακτικών- στόχων και τεχνικών της αγοράς στον τρόπο άσκησης και παροχής δημοσίων δραστηριοτήτων .

Σε ευρωπαϊκό μάλιστα επίπεδο, η Ένωση και τα μέλη της έχουν τις τελευταίες δεκαετίες βρεθεί προ τεράστιων αλλαγών στον τομέα της κατασκευής δημοσίων υποδομών, παροχής δημοσίων υπηρεσιών. Η φιλελευθεροποίηση και η « οιονεί ιδιωτικοποίηση» διαμέσου ΣΔΙΤ και συμβάσεων παραχώρησης, αρκετών τομέων της δημοσίων δραστηριοτήτων μέσω της ανάθεσής τους σε ιδιώτες επιχειρηματίες έχουν ανεπιφύλακτα οδηγήσει σε μια μεταλλαγή του ρόλου των δημοσίων φορέων από αυτό του παρόχου υποδομών/υπηρεσιών σε αυτόν του επόπτη, ελεγκτή και εγγυητή της εύρυθμης ιδιωτικής παροχής τους . Το ενδιαφέρον σχετικά με την παραπάνω εξέλιξη, που βέβαια αποτελεί πολιτική επιλογή των ίδιων των δημοσίων φορέων, την οποία και εξηγεί είναι η ανάγκη εφαρμογής και στον τομέα της παροχής των δημοσίων υπηρεσιών/υποδομών των αρχών της βέλτιστης ποιότητας, αποδοτικότητας, αρχές κατεξοχήν επιδιωκόμενες στο πεδίο των ιδιωτικών επιχειρήσεων ⁸.

1.3 ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

1.3.1 Η διοικητική σύμβαση

Κατά το νόμο 1403/83 όλες οι διοικητικές συμβάσεις θα πρέπει να υπάγονται στα διοικητικά δικαστήρια, και όλα τα ζητήματα που προκύπτουν θα πρέπει να διευθετούνται από αυτά. Η δημόσια διοίκηση μπορεί να συμμετέχει είτε μέσω συμβάσεων είτε μέσω μονομερών διοικητικών πράξεων. Ωστόσο, υπάρχει η τάση να αντικαθίστανται νομοθετικά όλο και περισσότερο οι μονομερείς διοικητικές πράξεις από τις συμβάσεις.

Το νομικό πλαίσιο όμως δεν έχει καθοριστεί απόλυτα και εξαρτάται ουσιαστικά από τον τύπο της σχέσης. Οι σχέσεις μεταξύ ιδιωτών και διοίκησης ήταν στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων μέχρι τη μεταρρύθμιση του νόμου ν.1406/83.22. Το νομικό ζήτημα που προκύπτει έγκειται στο ότι οι αποφάσεις και οι βουλήσεις της διοίκησης υπάγονται στο νόμο και στο Σύνταγμα, ενώ το έτερο μέλος της σύμβασης σε τακτικά δικαστήρια.⁹

⁸ Σιώλου, Χαρά.(2015). Η Σύμβαση Παραχώρησης δημοσίου έργου και δημόσιας υπηρεσίας στο Εθνικό και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Θεσσαλονίκη

⁹ Ν.1406/83.22

Έτσι μπορούμε να αναγνωρίσουμε στην διοίκηση ότι υπόκειται στους νομικούς περιορισμούς, που θέτει ο ίδιος ο νόμος. Για παράδειγμα, για την εκτέλεση ενός έργου, δεν μπορεί μονομερώς η διοίκηση να επιλέξει συμβαλλόμενο, αλλά μόνο μέσω των διαδικασιών που προβλέπει ο νόμος. Κατά την αρχή ελευθερίας των συμβάσεων η ιδιωτική βούληση δεν είναι δυνατόν να εμποδίζει την εφαρμογή των κανόνων και νόμων, και συνεπώς δεν μπορεί να έχει την ελευθερία σύναψης σύμβασης με όρους που έστω και συμφέροντες παραβαίνουν τις αρμοδιότητες της.

Οι περιορισμοί αυτοί όμως δεν υπάρχουν και για τον έτερο αντισυμβαλλόμενο καθώς μπορεί να θέτει αυτός τους όρους που να συναφθεί η συμφωνία και μπορεί να επιλέξει αν θα συμμετάσχει στον διαγωνισμό και με ποιους όρους. Βέβαια, υπόκειται στους περιορισμούς που θέτει η διοίκηση για τη σύμβαση του έργου.

Υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις από το αστικό δίκαιο στο ζήτημα των συμβάσεων. Δεν ισχύει στο απόλυτο η αρχή της ισότητας των συμβαλλόμενων, γιατί είναι προφανές ότι σε αυτή την περίπτωση υπάρχει υπεροχή από την πλευρά της διοίκησης. Υπάρχει η δυνατότητα επέμβασης από τη διοίκηση στην περίπτωση που χρειάζεται μεταβολή στους όρους του έργου ή στους όρους της σύμβασης. Αυτό ωστόσο δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν συγκεκριμένοι όροι και δικλείδες ασφαλείας, όπως σε όλες τις υπόλοιπες συμβάσεις. Αλλά και στο ιδιωτικό δίκαιο υπάρχουν ορισμένες περιπτώσεις όπου δεν ισχύει η αρχή της ισότητας των αντισυμβαλλόμενων. Οι αναγκαστικές συμβάσεις, όπου δεν υπάρχει η δυνατότητα επιλογής του αντισυμβαλλόμενου ούτε της επιλογής του περιεχομένου της σύμβασης είναι ένα παράδειγμα.

Κατά τον νόμο “η εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας ανήκει στα υφιστάμενα τακτικά διοικητικά δικαστήρια. Από τις διαφορές αυτές όσες δεν έχουν ακόμα υπαχθεί στα δικαστήρια αυτά πρέπει να υπαχθούν υποχρεωτικά στη δικαιοδοσία τους μέσα σε πέντε έτη. Εωσότου υπαχθούν στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια και οι υπόλοιπες ουσιαστικές διοικητικές διαφορές, είτε στο σύνολο είτε κατά κατηγορίες, εξακολουθούν να υπάγονται στα πολιτικά δικαστήρια.” Με τον νόμο ν. 1406/83 έγιναν σαφέστερες οι ρυθμίσεις πει δικαστικών διαφορών στις δημόσιες συμβάσεις. Μέχρι τότε οι συμβάσεις έργου υπαγόταν στα πολιτικά δικαστήρια, ενώ ο νόμος έφερε το ζήτημα στη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων.

Η σύμβαση όμως θα πρέπει να έχει χαρακτηριστεί ως διοικητική. Για να συμβεί αυτό θα πρέπει να πληροί τα δύο προαναφερθέντα κριτήρια: το οργανικό και το λειτουργικό.¹⁰

¹⁰ Ρόβλιας Ντίνος Χρ. . (2012). Δημόσια έργα: Νομοθεσία και νομολογία, Εκδόσεις Σάκκουλας

1.3.2 Δημόσιο και ΝΠΔΔ

Για να ονομαστεί μια σύμβαση διοικητική θα πρέπει ένας εκ των αντισυμβαλλόμενων να είναι το κράτος ή έστω ΝΠΔΔ. Δεν αναγνωρίζεται ως διοικητική σύμβαση που καταρτίζεται από ΝΠΔΔ ή άλλο φορέα, έστω και αν λειτουργεί με εξουσιοδότηση του κράτους.

Κατά την απόφαση του ΑΕΔ 10/87 γίνεται σαφές ποια έργα θεωρούνται διοικητικά και ποια όχι: "Επειδή εκ των προγνωσθεισών συνταγματικών διατάξεων, συνδεδασμένως ερμηνευομένων, προκύπτει ότι συμβάσεις προς κατασκευήν δημοσίων έργων εκ των οποίων γεννώνται διαφοραί υπαγόμεναι εις τη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, νοούνται όχι όλαι αι συμβάσεις αι συναπτόμεναι κατά τη νομοθεσία των δημοσίων έργων, αλλά μόνο εκείναι, αι οποίαι ως εκ της φύσεως των, έχουν διοικητικόν χαρακτήρα, διότι η επί των διοικητικών διαφορών ουσίας δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων πηγάζει εκ του άρθρου 94 παρ. 1 του Συντάγματος, το οποίον ευρίσκεται εν αρμονία προς το άρθρο 95 παρ.1 εδ α'. Δοθέντος δε ότι η τελευταία αυτή συνταγματική διάταξη προβλέπει την αίτησιν ακυρώσεως μόνο κατά των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών, εις τας οποίας περιλαμβάνονται και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, δεν δύναται να υπάρξει διοικητική διαφορά εκ συμβάσεως προς κατασκευήν δημοσίου έργου, εμπίπτουσα εις την κατά το άρθρον 94 παρ.1 του Συντάγματος δικαιοδοσίαν των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, όταν το έργο εκτελείται χάριν νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, το οποίον είναι κύριος του έργου, έστω και αν το νομικόν πρόσωπον ιδιωτικού δικαίου είναι δημόσια επιχείρησις ή ανήκει στο δημόσιο, προβλέπεται δε υπό του νόμου δι αυτό η εφαρμογή της περί δημοσίων έργων νομοθεσίας, διότι η εφαρμογή της νομοθεσίας δε δύναται να καταβάλλει τα εκ του Συντάγματος όρια της δικαιοδοσίας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων."¹¹

Συνεπώς αν κριθεί ότι ο ένας εκ των αντισυμβαλλόμενων ικανοποιεί το οργανικό κριτήριο τότε θεωρείται διοικητική σύμβαση και η αρμοδιότητα ανήκει στα διοικητικά δικαστήρια και όχι στα πολιτικά. Αν φορέας του έργου είναι το δημόσιο, τότε αυτόματα υπάγεται στα διοικητικά δικαστήρια. Οποιαδήποτε διαφορά που προκύπτει από μια τέτοια σύμβαση ανήκει στο προαναφερθέν δίκαιο. Αν όμως ο φορέας είναι ιδιωτική επιχείρηση ή δημόσια επιχείρηση που έχει τη μορφή ξεχωριστού νομικού προσώπου τότε υπάγεται αυτομάτως στα πολιτικά δικαστήρια. Υπάρχουν βέβαια και άλλες απόψεις από νομικής πλευράς. Οι απόψεις αυτές θεωρούν ότι το λειτουργικό κριτήριο είναι σημαντικότερο και περισσότερο βάρος θα πρέπει να δίνεται στο έργο καθαυτό και όχι στα νομικά πρόσωπα που συμμετέχουν. Συνεπώς, ο νομοθέτης μπορεί να κινηθεί με όποια από τις δύο πλευρές θέλει ώστε να κρίνει αν θα κινηθεί στο ιδιωτικό ή στο δημόσιο δίκαιο για την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Αν δοθεί έμφαση στο λειτουργικό κριτήριο τότε

¹¹ ΑΕΔ 10/87

αυτομάτως μπορεί να αλλάξει και η λογική και ο προσδιορισμός της δημόσιας διοίκησης. Αν ένας οργανισμός που έχει τη μορφή νομικού προσώπου και συνάπτει συμβάσεις δημοσίου συμφέροντος, τότε μπορεί να θεωρηθεί ότι ασκεί δημόσια διοίκηση. Άρα συνεπώς μπορούμε να εντάξουμε στους φορείς δημόσιας διοίκησης και τις ΝΠΔΔ αλλά και τις ΝΠΙΔ που συνεργάζονται ή ανήκουν στο δημόσιο τομέα.

Αν η νομοθεσία ορίζει ότι πρέπει να δημιουργηθεί ΝΔΠ για την κάλυψη των δημοσίων αναγκών και την διεκπεραίωση των διαδικασιών, τότε μπορεί να υπάγεται στις διατάξεις που αφορούν οργανισμούς δημοσίου δικαίου, και ταυτόχρονα να χρησιμοποιεί και διατάξεις που διέπουν το ιδιωτικό δίκαιο. Και το κοινοτικό δίκαιο προβλέπει επακριβώς ποιοι οργανισμοί πληρούν το λειτουργικό κριτήριο. Αυτοί είναι το κράτος, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου και οι ενώσεις, που συγκροτούνται από έναν ή περισσότερους από τους προαναφερόμενους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

1.3.3 Ο δημόσιος σκοπός ως κριτήριο για διοικητική σύμβαση

Κάθε σύμβαση για να μπορεί να χαρακτηριστεί διοικητική σύμβαση θα πρέπει να εξυπηρετεί κάποιο δημόσιο σκοπό άμεσα με απώτερο στόχο την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Συνεπώς θα πρέπει να εξυπηρετείται κάποιος δημόσιος σκοπός. Αν εξυπηρετείται δημόσιος σκοπός με έμμεσο τρόπο, όπως η στέγαση κάποιας υπηρεσίας που σχετίζεται με τον ιδιωτικό τομέα, τότε δεν εμπίπτει στην άμεσο δημόσιο σκοπό και δεν υπάγεται στις διοικητικές συμβάσεις. Ο σκοπός θα πρέπει να είναι σαφής και άμεσος, και να είναι ξεκάθαρη η σχέση της διοικητικής πράξης με το αντίστοιχο δημόσιο όφελος. Το γνώρισμα αυτό των διοικητικών πράξεων ονομάζεται λειτουργικό γνώρισμα και περιγράφεται στο νόμο ν.1418/84 στο άρθρο 1 παρ.1.49¹²

1.3.4 Υπερέχουσα θέση του δημοσίου

Υπάρχει σαφώς υπερέχουσα θέση του δημοσίου εκ των συμβαλλόμενων σε μια τέτοια σύμβαση. Η διοίκηση μπορεί να επέμβει με βάση τα άρθρα 200 και 288 ΑΚ, κατά τα οποία περιγράφονται τα δικαιώματα της δημόσιας διοίκησης για αυτεπάγγελτη δράση.

Η διοίκηση μπορεί να επέμβει με έμμεσο ή άμεσο τρόπο. Με άμεσο τρόπο μπορεί να επέμβει με τους παρακάτω τέσσερις τρόπους:

¹² Νόμος 1418/84, άρθρο 1

1. Έλεγχος της σύμβασης, εφόσον είναι διοικητική
2. Δυνατότητα για μονομερή τροποποίηση των όρων της σύμβασης
3. Δυνατότητα επιβολής κυρώσεων για την αθέτηση συμβατικών υποχρεώσεων
4. Μονομερής λύση της διοικητικής σύμβασης

Πιο αναλυτικά:

Έλεγχος της σύμβασης

Το δικαίωμα του διοικητικού φορέα της σύμβασης να ασκεί έλεγχο προβλέπεται από το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 1418/84 όπου ορίζει ότι ο έλεγχος, η παρακολούθηση και γενικώς η διοίκηση ανήκει στον φορέα κατασκευής του δημοσίου έργου, που με τη σειρά του ανήκει στην αρμόδια τεχνική υπηρεσία. Η υπηρεσία πρέπει να ορίσει επιβλέποντες για τον καλύτερο έλεγχο του έργου, οι οποίοι θα αποτελούν βοηθούς των προϊσταμένων της αρμόδιας υπηρεσίας. Η παρακολούθηση, έλεγχος προβλέπει την επίβλεψη της πορείας κατασκευής και ποιοτικά και ποσοτικά, σε προμήθειες, και γενικώς η τήρηση των όρων της διοικητικής σύμβασης.

Ταυτόχρονα η αρμόδια υπηρεσία θα πρέπει να συγκροτήσει επιτροπή που θα είναι υπεύθυνη για την ομαλή εξέλιξη των εργασιών. Η επιτροπή αυτή μπορεί να έχει ελεγκτικό ή συμβουλευτικό χαρακτήρα και θα παρέχει βοήθεια στον ανάδοχο του έργου. Το δικαίωμα της διοίκησης να ασκεί έλεγχο και παρακολούθηση στο έργο δεν παραβαίνει τους όρους της σύμβασης. Ωστόσο, υπάρχει η δυνατότητα για τη διοίκηση να σταματήσει η σύμβαση αν το θεωρήσει σωστό. Το νομικό έρεισμα για τη διοίκηση βρίσκεται στα άρθρα 288 και 200 του ΑΚ, κατά τα οποία ο αντισυμβαλλόμενος θα πρέπει να δείξει συνεργασιμότητα και καλή πίστη, όπως επίσης καθώς υποχρεούνται να δεχθεί το δικαίωμα άσκησης ελέγχου από την διοίκηση¹³.

Θα πρέπει ωστόσο η επίβλεψη και η παρέμβαση που κάνει η διοίκηση να μην επιβαρύνει οικονομικά τον αντισυμβαλλόμενο κι θα πρέπει να σέβεται τους όρους της σύμβασης. Αν δεν προβλέπονται από το νόμο οι πράξεις των υπευθύνων ελέγχου τότε μπορούν οι διαφορές διοίκησης και ανάδοχου να λυθούν στα διοικητικά δικαστήρια.

Δυνατότητα για μονομερή τροποποίηση των όρων της σύμβασης

Η διοίκηση έχει επίσης της δυνατότητα παύσης της σύμβασης αν θεωρήσει ότι οι όροι δεν την συμφέρουν ή όταν ο αντισυμβαλλόμενος δεν τηρεί τους όρους της. Μπορεί επίσης να τροποποιήσει τους όρους μονομερώς. Η διοίκηση μετά καλείται να δώσει την απαραίτητη

¹³ Σταθόπουλος, Φώτης Γ. (2016). Νομοθεσία δημοσίων έργων. Εκδόσεις: Αρναούτη

αποζημίωση ή κάλυψη των εξόδων του αντισυμβαλλόμενου που υφίσταται από την λύση της σύμβασης. Η διοίκηση κατόπιν θα πρέπει να αποζημιώσει και για το διαφυγόν κέρδος, όπως προβλέπεται από την αρχή ισότητας των πολιτών σε βάρη που εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον (άρθρα 4 και 5).

Πιο αναλυτικά, το άρθρο 8 παρ. 1 του ν.1418/84 ορίζει " Το έργο εκτελείται σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια, που τη συνοδεύουν. Αν προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών... συνάπτεται σύμβαση κατόπιν διαπραγματεύσεων με τον ανάδοχο του έργου." Η εκτέλεση των συμπληρωματικών εργασιών είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο του έργου. Το συνολικό ποσό των συμβάσεων αυτών δε μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό πενήντα τοις εκατό του ποσού της αρχικής σύμβασης." Το άρθρο 9 παρ.1 του ίδιου νόμου προβλέπει "Σε περίπτωση που η σύμβαση διαλυθεί από το φορέα κατασκευής του έργου."

Με βάση όμως τα άρθρα 43 και 32 αντίστοιχα του 1418/84 η διοίκηση έχει το δικαίωμα να ζητήσει συμπληρωματικές κατασκευές και να ζητήσει επίσης αναπροσαρμογή στο χρονοδιάγραμμα του έργου.

Φυσικά η δυνατότητα μονομερούς τροποποίησης δεν ισχύει σε όλες τις περιπτώσεις αλλά μόνο αν υπάρχει η επαρκής αιτιολόγηση από τη διοίκηση. Η διοίκηση δεν μπορεί να παραβεί τις διατάξεις του νόμου που σχετίζονται με την ισότητα, την οικονομική ελευθερία και το απαραβίαστο της ιδιοκτησίας.

Πιο συγκεκριμένα στο δικαίωμα αυτό της διοίκησης υπάρχουν δύο περιορισμοί. Ο πρώτος είναι ο ποιοτικός περιορισμός που αναφέρεται στο χρόνο εκπόνησης του έργου και προστατεύει το αντικείμενο της σύμβασης, και ο δεύτερος είναι ο ποσοτικός που αναφέρεται στο εύρος των τροποποιήσεων που ζητάει η διοίκηση. Για παράδειγμα, ανατροπή της οικονομικής ισορροπίας θα υπάρξει, όταν η διοίκηση ασκώντας το δικαίωμά της τροποποιήσει τους συμβατικούς όρους σε τέτοια έκταση, ώστε η εκτέλεση των συμβατικών υποχρεώσεων να εμφανίζεται ικανή να προκαλέσει την οικονομική καταστροφή του αντισυμβαλλόμενου.

Δυνατότητα επιβολής κυρώσεων

Ο νόμος επίσης προβλέπει στην διοίκηση το δικαίωμα επιβολής κυρώσεων. Φυσικά και σε αυτή την περίπτωση υπάρχει συγκεκριμένες προϋποθέσεις που μπορεί να συμβεί κάτι τέτοιο. Τέτοιες περιπτώσεις είναι η κατάπτωση ποινικών ρητρών σε περίπτωση υπέρβασης των προθεσμιών του έργου από τον ανάδοχο. Άλλη περίπτωση είναι η περίπτωση ακαταλληλότητας των υλικών ή ελαττώματος των εργασιών την έκδοση ειδικής διαταγής από τη διευθύνουσα υπηρεσία προς τον ανάδοχο για την αποκατάστασή τους.

Το δικαίωμα αυτό της διοίκησης συνδέεται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας και με βάση το νόμο, οποιαδήποτε σύμβαση που περιορίζει ή καταργεί το δικαίωμα αυτό, μπορεί να θεωρηθεί άκυρη.¹⁴

Μονομερής λύση της διοικητικής σύμβασης

Τέλος, η διοίκηση έχει το δικαίωμα λύσης της σύμβασης αν συντρέχουν βέβαια ορισμένες προϋποθέσεις. Αν θεωρηθεί από τη διοίκηση ότι η σύμβαση εναντιώνεται στο δημόσιο συμφέρον αυτομάτως δίνεται το δικαίωμα λύσης της. Σε συμβάσεις έργου μεγάλης κλίμακας μπορεί να χρειαστεί η δυνατότητα λύσης των διαφορών με διαιτησία. Θα πρέπει όμως το ίδιο το δικαίωμα να προβλέπεται εντός των όρων της σύμβασης.

¹⁴ Νόμος 1418/84

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 :ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

2.1 ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ

2.2 ΔΗΜΟΣΙΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

2.3 Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

2.4 ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

2.5 ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

2.6 ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑΣ

2.7 ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

2.8 Η ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ

2.9 Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ

2.10 Η ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗ ΕΥΧΕΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

2.1 ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ

Κατά την αρχή της νομιμότητας η οποία διασφαλίζεται μέσω του συντάγματος (αρθρ. 1 παρ. 3, 5 παρ. 3, 43 παρ. 1, 78 παρ. 1, 81 παρ. 2, 94 και 95) θα πρέπει κάθε σύμβαση ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου να μην αντιτίθεται στο δίκαιο αυτό, είτε κοινοτικό είτε εθνικό, και να είναι σε πλήρη συμφωνία με αυτό.

Κάθε διοίκηση θα πρέπει να φροντίζει οι πράξεις της να βρίσκονται σε πλήρη αρμονία με όλους τους κανόνες δικαίου, ώστε να καθίσταται νόμιμη. Σε περιπτώσεις μακροπρόθεσμων συμβάσεων ή ακόμα και δέσμιας αρμοδιότητας θα πρέπει να δείχνει την ευχέρεια να συντάσσεται με αυτούς. Η αρχή αυτή δεν ισχύει μόνο για τους όρους μιας δημοσίας σύμβασης, αλλά θα πρέπει να ισχύει η αρχή της νομιμότητας σε κάθε στάδιο ή διαδικασία εκπλήρωσης του έργου.

Η αρχή της νομιμότητας είναι ίσως η σημαντικότερη αρχή, και έστω και αν θεωρείται δεδομένη θα πρέπει να τονίσουμε ότι κάθε μορφή δημόσιας διοίκησης υπάγεται σε αυτήν, ανεξάρτητα από ποιοι άλλοι κανόνες διέπουν τη λειτουργία της. Όπως κάθε μορφή νόμου, προστατεύει τον πολίτη και το κράτος από πιθανές αυθαιρεσίες της διοίκησης. Επιπλέον, με την αρχή της νομιμότητας υπενθυμίζεται ότι κάθε δημόσιο έργο δεν υπόκειται μόνο στην ιδιωτική πρωτοβουλία αλλά θα πρέπει να εξυπηρετεί και το δημόσιο όφελος¹⁵.

Κάθε πράξη ιδιωτικής πρωτοβουλίας που δεν προσφέρει στο δημόσιο συμφέρον αλλά υπόκειται στην αρχή της νομιμότητας δεν θεωρείται ως άκυρη, αφού έχει υπογραφεί αλλά θεωρείται ακυρώσιμη για την διασφάλιση της εκπλήρωσης των δημοσίων σκοπών.

Αν ο διοικούμενος ζητήσει επανεξέταση κάποιας υπόθεσης με τεκμήρια για παραβίαση της αρχής της νομιμότητας τότε οι αρμόδιοι φορείς καλούνται είτε να ακυρώσουν τη σύμβαση ή να αλλάξουν οι όροι της σύμβασης υπέρ του διοικούμενου. Αν δεν γίνει προσφυγή σε διοικητικό ή ποινικό δικαστήριο για ανάκληση της πράξης, τότε ο φορέας εκτέλεσης του έργου καλείται να το φέρει εις πέρας. Συνήθως οι φορείς του έργου είναι ΝΔΠΠ.¹⁶

¹⁵ Τζίκα - Χατζοπούλου, Αλίκη.(2011)Δημόσια έργα: Νομοθεσία και νομολογία . Παπασωτηρίου

¹⁶ Άρθρα 1 παρ. 3, 5 παρ. 3, 43 παρ. 1, 78 παρ. 1, 81 παρ. 2, 94 και 95 του Συντάγματος

2.2 ΔΗΜΟΣΙΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

Κάθε δημόσιο έργο έχει θεωρητικά τουλάχιστον ως σκοπό την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, και στην εκτέλεση πράξεων που έχουν κοινή ωφέλεια. Ως δημόσιο συμφέρον ορίζουμε την ικανοποίηση των αναγκών όλων των μελών της κοινωνίας που υπάρχουν στο κράτος. Οι ανάγκες μιας κοινωνίας μπορούν να συνοψιστούν στα παρακάτω:

- Ανάγκη για ασφάλεια
- Η δημόσια τάξη
- Η οικονομία
- Η υγεία
- Η παιδεία

Συνεπώς κάθε δημόσιο έργο θα πρέπει να σχετίζεται με την ικανοποίηση κάποιας από τις παραπάνω ανάγκες. Μπορούμε βέβαια να προσθέσουμε και επιπλέον ανάγκες των μελών, αλλά οι βασικές είναι αυτές που παρατέθηκαν επάνω. Κάθε φορέας ή ανάδοχος εκτέλεσης κάποιου δημοσίου έργου είναι ζητούμενο να εκπληρώσει με την κατασκευή του τις ανάγκες αυτές, με όσον το δυνατόν μικρότερο κόστος και όσο τον δυνατόν καλύτερη ποιότητα.

2.3 Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

Σύμφωνα με αυτή την αρχή για την επίτευξη του δημοσίου σκοπού και την κάλυψη κάποιας δημοσίας ανάγκης, το έργο θα πρέπει να καλύπτεται από μέτρα πρόσφορα και κατάλληλα για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Η αρχή της αναλογικότητας περιλαμβάνει δύο μικρότερες αρχές, της αναγκαιότητας και της προσφορότητας.

Κάθε μέτρο θεωρείται αναγκαίο, όταν και μόνο όταν εξυπηρετεί καλύτερα το δημόσιο σκοπό. Αν υπάρχει άλλο μέτρο το ποιο εξυπηρετεί καλύτερα το δημόσιο σκοπό τότε απαιτείται άμεση αντικατάσταση. Σημαντικό κριτήριο είναι να επιτυγχάνεται ο δημόσιος σκοπός, χωρίς όμως να περιορίζεται η ατομική ελευθερία, σε οποίο βαθμό αυτό είναι εφικτό.

Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι σε μια σύμβαση δημοσίου έργου θα πρέπει να επιβαρύνονται οι ενδιαφερόμενοι ανάδοχοι με επιπλέον αρμοδιότητες ή ότι ο δημόσιος σκοπός θα πρέπει

να νομιμοποιεί ένα έργο που καταργεί άλλες αρχές. Η διοίκηση θα πρέπει να είναι ενήμερη για το βαθμό εξειδίκευσης και ικανοτήτων των υποψηφίων, και να μην έχει απαιτήσεις που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Επίσης, η διάρκεια της σύμβασης δεν πρέπει να περιορίζει τον ελεύθερο ανταγωνισμό πέραν από το σημείο που είναι αναγκαίο για να εξασφαλιστεί η απόσβεση των επενδύσεων και η εύλογη αμοιβή των επενδυμένων κεφαλαίων, ενώ παράλληλα διατηρείται για τον ανάδοχο ο κίνδυνος που ενέχει κάθε μορφή επένδυσης ή εκμετάλλευσης.

Η κάθε αρχή που αναθέτει το έργο σε κάποιον ανάδοχο θα πρέπει να έχει υπόψιν της και να εφαρμόζει την αρχή της αναλογικότητας. Ταυτόχρονα όμως θα πρέπει να υπάρχει εύλογη σχέση μεταξύ αναθέτουσας αρχής και αναδόχου, καθώς ο νόμος προστατεύει και τους δύο. Ο ανάδοχος αν θεωρεί ότι προσβάλλεται από τη μη τήρηση των προσυμφωνημένων μπορεί να προσβάλλει την αρχή και να επιτευχθεί ανάκληση του έργου, ακόμα και αποζημίωση από την αναθέτουσα αρχή.

Το Ελεγκτικό συνέδριο διεξάγει έλεγχο πριν την επικύρωση συμφωνίας για την ανάθεση σύμβασης δημόσιου έργου σε ανάδοχο, ώστε να διευκρινιστεί σε πιο βαθμό είναι εφικτό να εκπληρωθεί η αρχή της αναλογικότητας. Θα πρέπει δηλαδή να γίνει σημαντικός έλεγχος μεταξύ των υποθετικών δημοσίων δαπανών που θα δοθούν για να γίνει το έργο και της υπηρεσίας που θα προσφερθεί ή το βαθμό κάλυψης της δημοσίας ανάγκης που θα εξυπηρετεί.¹⁷

2.4 ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

Σε όλη της διάρκεια της σύναψης κάποιας σύμβασης, ακόμα και στο στάδιο πριν τη σύναψη όπου γίνεται διαγωνισμός για την ανάθεση του έργου θα πρέπει να δημοσιοποιούνται όλα τα απαραίτητα στοιχεία. Αρχικά, θα πρέπει να δημοσιοποιούνται για να γίνει γνωστό στις υποψήφιους ενδιαφερόμενους το έργο που πρόκειται να εκπονηθεί, και κατά δεύτερον ώστε να είναι διαφανείς οι διαδικασίες.

Στο κοινοτικό δίκαιο, θεωρείται δεδομένο ότι πριν την εκτέλεση κάποιου δημοσίου έργου γίνεται διαγωνισμός, πριν από τον οποίο δημοσιεύονται τα στοιχεία για την ανάθεση της σύμβασης. Θα πρέπει ωστόσο να αναφέρουμε ότι είναι διαφορετική η έννοια της διαφάνειας και διαφορετική η έννοια της δημοσιοποίησης των γεγονότων και των διαδικασιών. Η δημοσιοποίηση όμως μπορεί να βοηθήσει ώστε να υπάρξει διαφάνεια.

¹⁷ Σολδάτος Δημήτριος «Δημόσια Έργα», εκδόσεις Μ. Δημόπουλου, Θεσσαλονίκη. 2005

2.5 ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

Όπως ήδη αναφέραμε η διοίκηση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψιν της τις παραπάνω αρχές αλλά και τις παρακάτω αρχές, που πρέπει να συνεκτιμώνται πριν την σύναψη σύμβασης που θα πρέπει να σέβεται την αρχή της αναλογικότητας:

- Της νομιμότητας που ως ειδικότερη μορφή του κράτους δικαίου επιβάλλει στη διοίκηση την ανάκληση των παρανόμων πράξεων
- Της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του ιδιώτη έναντι των διοικητικών πράξεων που επιβάλλει τη διατήρηση των ευμενών
- Της υπεροχής του δημοσίου συμφέροντος που μπορεί να επιβάλλει άλλοτε τη διατήρηση και άλλοτε την ανάκλησή τους

Με τον όρο δημοσιότητα ή δημοσιοποίηση των διαδικασιών, εννοούμε αρχικά την γνωστοποίηση από την αναθέτουσα αρχή των προθέσεων της να συνάψει μια σύμβαση έργου με κάποιον φορέα, όπου αυτό περιλαμβάνει και τις λεπτομέρειες του έργου. Η διαφάνεια έχει αρκετά πιο γενική έννοια. Με τον όρο διαφάνεια εννοούμε ότι η αρχή που θα δώσει για ανάθεση ένα έργο θα πρέπει να δημοσιοποιήσει και να τεκμηριώσει τους λόγους για τους οποίους σε έναν διαγωνισμό έργου επιλέχθηκε ένας συγκεκριμένος υποψήφιος ανάδοχος.

Στο κοινοτικό δίκαιο υπάρχει πολύ πιο διαφανές σύστημα ανάθεσης έργων, και ο τρόπος κατάρτισης συμβάσεων είναι θεσμοθετημένος. Τα κριτήρια επιλογής αναδόχου δημοσιοποιούνται. Ένα σωστό και αξιοκρατικό σύστημα επιλογής των αντισυμβαλλόμενου σε έναν διαγωνισμό ανάθεσης δημοσίου έργου είναι ένας σημαντικότερος παράγοντας ώστε η διαφάνεια να είναι δεδομένη σε όλη τη διάρκεια των διαδικασιών.

Ακόμα και στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ωστόσο υπάρχουν αρκετά διαφορετικά συστήματα. Στη Γαλλία δημοσιοποιούνται όλες οι διαδικασίες, η σύμβαση και η προκήρυξη έργου με λεπτομέρειες και η εκδήλωση ενδιαφέροντος. Στο Βέλγιο υπάρχει ελαφρώς διαφορετικό σύστημα καθώς, η δημοσίευση προσκλήσεων για εκδήλωση ενδιαφέροντος είναι προαιρετική. Στη Γερμανία μπορεί η ανάθεση του έργου να γίνει απευθείας μετά την εκδήλωση ενδιαφέροντος. Το σημαντικότερο ζήτημα ωστόσο είναι η επίτευξη μιας καλής πρότασης για την αναθέτουσα αρχή, γεγονός το οποίο μας οδηγεί να συμπεράνουμε ότι η δημοσιοποίηση είναι η καλύτερη μέθοδος για να δημιουργηθεί επενδυτικό ενδιαφέρον. Αυτό βέβαια προϋποθέτει ότι όλες οι διαδικασίες τηρούν την αρχή της νομιμότητας.

Σε πολλά κράτη μέλη όπου δεν υπάρχει σαφώς θεσμοθετημένο καθεστώς, η δημοσιοποίηση δεν είναι υποχρεωτική αλλά κρίνει η αναθέτουσα αρχή τον συμφερότερο τρόπο δράσης. Οι προκηρύξεις δημοσιεύονται συνήθως σε ειδικά δελτία της κυβέρνησης, στις εφημερίδες και τον ημερήσιο τύπο.

Υπάρχουν βέβαια πολλά στάδια κατά την διαδικασία ανάθεσης ενός έργου, και συνεπώς η δημοσιοποίηση μπορεί να γίνεται σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα.

Σε πολλές περιπτώσεις απαιτείται και η εξέταση των κριτηρίων να γίνεται δημοσιοποιημένα, ειδικά στις περιπτώσεις που δεν υπάρχουν σαφώς καθορισμένα κριτήρια και η σύγκριση γίνεται κυρίως λόγω τιμής. Γενικά προτιμάται να είναι όλα τα στοιχεία δημοσιοποιημένα, ακόμα και η διαδικασία ή τα τεκμήρια επιλογής αναδόχου, εκτός από την περίπτωση που αυτή η διαδικασία δυσχεραίνει την διαπραγματευτική θέση της αναθέτουσας αρχής.

Οι διαγωνισμοί σε πολλές περιπτώσεις είναι τέτοιοι που οι διαδικασίες τους προϋποθέτουν εξ αρχής επιλογή. Για παράδειγμα συμμετέχουν στο διαγωνισμό, όχι όσοι εκφράσουν ενδιαφέρον, αλλά μόνο όσοι επιλεγούν από αυτούς που θα εκφράσουν ενδιαφέρον. Και σε αυτή την περίπτωση απαιτείται διαφάνεια.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως του γαλλικού δικαίου, η μορφή του διαγωνισμού μοιάζει με πλειστηριασμό, όπου δεν ευνοεί την αναθέτουσα αρχή η δημοσιοποίηση όλων των στοιχείων. Ωστόσο, μετά το πέρας του διαγωνισμού δημοσιοποιούνται όλα τα απαραίτητα στοιχεία.

Στη βελγική νομοθεσία αντιθέτως οι υποψήφιοι που επιλέγονται έχουν τη δυνατότητα να παρίστανται στην αποσφράγιση των προσφορών. Στη Δανία, η έλλειψη δημοσιότητας βρίσκει δικαιολογητική βάση στο ότι με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται ο ανόθευτος ανταγωνισμός. Στο Λουξεμβούργο υπάρχει σύστημα που εξασφαλίζει υψηλή δημοσιότητα και υψηλή διαφάνεια.¹⁸

2.6 ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑΣ

Είναι προφανές ότι η δημοσιοποίηση και η διαφάνεια αποσκοπούν στο να υπάρχει αμεροληψία κατά την επιλογή αναδόχου. Η αμεροληψία κατά τις διαδικασίες επίσης, διασφαλίζει και ότι η λύση που θα επιλεγεί είναι η συμφερότερη δυνατή για τους πολίτες, και συνεπώς είναι σύμφωνη με την αρχή του δημοσίου συμφέροντος. Τέλος, επειδή υπάρχουν νόμοι που προβλέπουν ότι η αξιολόγηση θα πρέπει να γίνεται αξιοκρατικά

¹⁸ Γρηγορίου Γ., «Η νομική φύση των συμβάσεων εκτελέσεως δημόσιων έργων που συνάπτονται από δημόσιες επιχειρήσεις», ΝοΒ 34, σ. 1216

συνάδει και με την αρχή της νομιμότητας. Η αμεροληψία θα πρέπει να καλύπτει κάθε σύμβαση εκτέλεσης δημοσίου έργου , από το προσυμβατικό στάδιο μέχρι και την παράδοση του έργου. Όπως είπαμε και πριν, πριν καθοριστούν οι υποψήφιοι υπάρχει διαδικασία αποκλεισμού υποψηφίων. Αυτό το στάδιο είναι εξαιρετικά κρίσιμο για την εμφάνιση συμπεριφοράς μεροληψίας. Για αυτό το λόγο οι παρακάτω αποφάσεις και νόμοι προβλέπουν ότι κάποιο άτομο που συμμετείχε στην πρώτη φάση επιλογή κατάλληλων υποψηφίων δεν μπορεί να συμμετέχει στις επόμενες φάσεις της διαδικασίας. Τα παραπάνω διασφαλίζονται απ' το άρθρο 7 του ν.2690/99 και τις αποφάσεις του ΣτΕ 5369/87, 2052/72, 3859/02 και την ΓνωμΝΣΚ 464/05.¹⁹

Πιο συγκεκριμένα κατά το άρθρο 7 του ν.2690/99 αναφέρεται ότι «1. Τα διοικητικά όργανα, μονομελή ή συλλογικά, πρέπει να παρέχουν εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους. 2. Τα μονομελή όργανα, καθώς και τα μέλη των συλλογικών οργάνων, οφείλουν να απέχουν από κάθε ενέργεια ή διαδικασία που συνιστά συμμετοχή σε λήψη απόφασης ή διατύπωση γνώμης ή πρότασης εφόσον: α) η ικανοποίηση προσωπικού συμφέροντός τους συνδέεται με την έκβαση της υπόθεσης, ή β) είναι σύζυγοι ή συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου δε έως και τέταρτου βαθμού, με κάποιον από τους ενδιαφερομένους, ή γ) έχουν ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιαίζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους».

2.7 ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κατά την αρχή αυτή, όλες οι παραπάνω αρχές και ότι ορίζει ο νόμος θα πρέπει να ακολουθούνται από την αντίστοιχη τεκμηρίωση και δικαιολόγηση. Εκτός από τη δικαιολόγηση που χρειάζεται να δώσει η αναθέτουσα αρχή στους πολίτες και τους φορείς από τους οποίους ελέγχεται, θα πρέπει να δίνει αι τα αντίστοιχα δικαιολογητικά στο ανάδοχο του έργου.

Η αρχή αυτή συνδυάζεται με τις ανωτέρω αρχές και αυτή της νομιμότητας και συνεπάγεται την υποχρέωση της διοίκησης να αιτιολογεί και μάλιστα ειδικώς κάθε διοικητική πράξη έναντι του αναδόχου.

¹⁹ Άρθρο 7 του ν.2690/99 και τις αποφάσεις του ΣτΕ 5369/87, 2052/72, 3859/02 και την ΓνωμΝΣΚ 464/05



ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 45
9 Μαρτίου 1999**ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2690**

Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδωμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο πρώτο

Κιόνεται ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 76 του Συντάγματος από την Επιτροπή που συγκροτήθηκε κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του άρθρου 18 (παρ. 18 και 24) του ν. 2503/1997, με την αριθμ. ΔΙΔΚ/Φ.38/4/2085/15.8.1997 απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, όπως τροποποιήθηκε από τη ΔΙΔΚ/Φ.38/4/27737/16.12.1997 όμοια του ιδίου Γενικού Γραμματέα και επανασυστήθηκε με την αριθμ. ΔΙΔΚ/Φ.38/4/23951/30.11.1998 όμοια προκειμένου να εξετάσει τις παρατηρήσεις των Βουλευτών που διατυπώθηκαν στη Διεπή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης της Βουλής.

**ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ****Άρθρο 1**

Πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κώδικα

Οι διατάξεις του Κώδικα αυτού εφαρμόζονται στο Δημόσιο, στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και στα άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Άρθρο 2

Αυτεπάγγελτη ενέργεια της Διοίκησης

Τα διοικητικά όργανα οφείλουν να προβάλουν αυτεπάγγελτως στις προβλεπόμενες από τις ισχύουσες διατάξεις ενέργειες μέσα στις τυχόν ειδικώς οριζόμενες προθεσμίες, άλλως μέσα σε εύλογο χρόνο.

Άρθρο 3

Αίτηση προς τη Διοίκηση

1. Αίτηση του ενδιαφερομένου, για την έκδοση διοικητικής πράξης, απαιτείται όταν το προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις.

2. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί, πριν από την έκδοση της διοικητικής πράξης, να παρατηρεί από την αίτηση του χωρίς συνέπεια, εκτός αν υπάρχει ειδική αντίθετη ρύθμιση. Ανάκληση της παραίτησης δεν μπορεί να γίνει.

3. Για τη διεκδίκηση των ενδιαφερομένων, χρησιμοποιούνται έντυπα αιτήσεων, τα οποία χορηγούν υποχρεωτικώς οι δημόσιες αρχές, για όλα τα θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους. Στα έντυπα αναφέρονται οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία προϋποθέσεις για την ικανοποίηση του αιτήματος, οι εφαρμοστέες διατάξεις, τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομίσει ο ενδιαφερόμενος, καθώς και ο χρόνος μέσα στον οποίο θα δοθεί η απάντηση. Αν ο ενδιαφερόμενος δηλώσει ότι δεν μπορεί να γράψει, ο αρμόδιος υπάλληλος, ύστερα από προφορική έκθεση του αιτήματος του ενδιαφερομένου, οφείλει να συντάξει ο ίδιος την αίτηση.

4. Τα στοιχεία της ταυτότητας που αναφέρονται στην αίτηση, όταν πρόκειται για Έλληνας πολίτης, αποδεικνύονται από τα δελτία ταυτότητας ή τη σχετική προσημνική βεβαίωση της αρμόδιας αρχής ή το διαβατήριο. Η ταυτότητα των αλλοδαπών αποδεικνύεται, στην περίπτωση παλαιών Κράτους - Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το δελτίο ταυτότητας ή το διαβατήριο, ενώ, στις άλλες περιπτώσεις, από το διαβατήριο, ή άλλο έγγραφο βάσει του οποίου επιτρέπεται η είσοδος τους στη χώρα, ή τα έγγραφα που έχουν εκδώσει οι αρμόδιες ελληνικές αρχές. Η ταυτότητα των νομικών προσώπων αποδεικνύεται σύμφωνα με τα οριζόμενα από τις διατάξεις που ισχύουν στην έδρα τους. Όταν η αίτηση δεν υποβάλλεται αυτοπροσώπως, πρέπει να συνοδεύεται από επικυρωμένο φωτοαντίγραφο του δελτίου ταυτότητας ή των αντίστοιχων εγγράφων.

5. Γινόντα ή στοιχεία που δεν αποδεικνύονται από τα δελτία ταυτότητας ή από τα αντίστοιχα έγγραφα, αν ειδικές διατάξεις δεν ορίζουν διαφορετικά, γίνονται δεκτά βάσει υπεύθυνης δήλωσης του ενδιαφερομένου, η οποία και διατυπώνεται σε προβλεπόμενο από τις σχετικές διατάξεις έντυπο. Ίδια δήλωση υποβάλλεται και όταν τα στοιχεία του δελτίου ταυτότητας για την οικογενειακή κατάσταση, τη διεύθυνση της κατοικίας και το επώνυμο έχουν μεταβληθεί.

Σχήμα 2.1 Το άρθρο 1 του νόμου 2690/99

2.8 Η ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ

Κατά την αρχή αυτή, η οποία έχει διευκρινιστεί και από το κοινοτικό δίκαιο, προσδιορίζει ότι όλοι οι υποψήφιοι ανάδοχοι θα έχουν ίση μεταχείριση. Πιο συγκεκριμένα ίση μεταχείριση σημαίνει ίδια πληροφόρηση, κοινός τρόπος και διαδικασίες διεκδίκησης του έργου και ίση μεταχείριση σε όλες της διαδικασίες πριν και μετά την ανάθεση του έργου.

Κατά το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο όλες οι προσφορές θα πρέπει να έχουν συγκεκριμένη δομή που προσδιορίζεται από το ίδιο τα Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, με σκοπό να υπάρχουν κοινά κριτήρια και να είναι όσο γίνεται αντικειμενικότερη η σύγκριση μεταξύ τους. Για να είναι ακόμα αντικειμενικότερη η σύγκριση μεταξύ των προσφορών, αν δοθεί η δυνατότητα για αναθεώρηση των προσφορών μετά την κατάθεση τους σε έναν από τους υποψήφιους αναδόχους, τότε θεωρείται ότι δεν υπάρχει ισότιμη μεταχείριση. Για αυτό το λόγο το κοινοτικό πλαίσιο έχει θέσει συγκεκριμένους όρους στις εταιρίες ή οργανισμούς που ανήκουν σε μεγάλο βαθμό στο κράτος, δηλαδή το κράτος έχει όλο ή μεγάλο μέρος του μεριδίου. Θεωρείται ότι αυτές οι εταιρίες δεν εμπίπτουν στους όρους για ίση μεταχείριση, και εναντιώνονται στις αρχές της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, της ελευθερίας της εγκατάστασης και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.²⁰

2.9 Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ

Σύμφωνα με την αρχή αυτή, μέσα στις υποχρεώσεις που έχει ένα κράτος μέλος είναι να δέχεται υπηρεσίες και προϊόντα που παράγονται από ένα άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ακόμα αν και τα δύο κράτη μέλη έχουν αποδεχθεί το κοινοτικό δίκαιο θα πρέπει να συμμορφώνονται με αυτό στις συναλλαγές ή ανταλλαγές μεταξύ τους ή μεταξύ των εταιριών και κρατους από διαφορετική χώρα. Τέλος κατά την αρχή αυτή πρέπει να υπάρχει αποδοχή των προδιαγραφών που απαιτεί το έργο, όπως τεχνικές προδιαγραφές, κοινούς ελέγχους κτλ, εφόσον υπάρχουν τα κοινώς αποδεκτά αποδεικτικά στοιχεία.

2.10 Η ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗ ΕΥΧΕΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ

Κατά την διαδικασία κατάρτισης συμβάσεων δημοσίων έργων, στην αναθέτουσα αρχή αναγνωρίζεται μία σχετική διακριτική ευχέρεια που είναι όχι μόνο εύλογη, αλλά και

²⁰ Παυλόπουλος Π., Η σύμβαση εκτέλεσης δημοσίου έργου, Αθήνα - Κομοτηνή .1997

επιβεβλημένη. Είναι εύλογη αφού μία αναθέτουσα αρχή προκειμένου να μπορέσει να επιλέξει μεταξύ πλειόνων προσφορών την καλύτερη, δηλ. εκείνη που θα ικανοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την δημόσια ανάγκη, θα πρέπει να έχει κάποιο περιθώριο ελεύθερων χειρισμών. Είναι δε επιβεβλημένη στο μέτρο που δεν μπορεί σε κάθε περίπτωση να υποχρεωθεί η αναθέτουσα αρχή να συμβληθεί. Εξ άλλου, μία τέτοια υποχρέωση θα προσέκρουε και στην έννοια της διακήρυξης που δεν αποτελεί πρόσκληση για κατάρτιση σύμβασης, αλλά πρόσκληση για υποβολή Προσφορών. Ταυτόχρονα όμως, η διακριτική ευχέρεια που αναγνωρίζεται στην αναθέτουσα αρχή εγκυμονεί κινδύνους αυθαιρεσιών, ιδίως όταν οι προϋποθέσεις άσκησης και τα άκρα όριά της δεν καθορίζονται σαφώς από την νομοθεσία ή την διακήρυξη. Η διακριτική ευχέρεια συνήθως εκδηλώνεται τόσο κατά την επιλογή της διαδικασίας κατάρτισης της σύμβασης όσο κατά την ίδια την διαδικασία επιλογής του αναδόχου. Κατά την επιλογή της διαδικασίας, η αναθέτουσα αρχή έχει καταρχήν να επιλέξει ανάμεσα στο είδος του διαγωνισμού και την απ' ευθείας ανάθεση και στη συνέχεια, εφόσον επιλέξει το διαγωνισμό, ανάμεσα στον ανοικτό και περιορισμένο διαγωνισμό. Λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα της απευθείας ανάθεσης, η επιλογή ανάμεσα σ' αυτήν και το διαγωνισμό δεν είναι ελεύθερη. Τουλάχιστον στα κράτη μέλη που έχουν θεσμοθετημένα συστήματα προσφυγή στην απευθείας ανάθεση επιτρέπεται μόνο όταν συντρέχουν ορισμένες περιοριστικά αναφερόμενες προϋποθέσεις. Στα κράτη μέλη που έχουν θεσμοθετημένα συστήματα και στη Γερμανία οι περιπτώσεις προσφυγής στην απ' ευθείας ανάθεση είναι λίγο ως πολύ κοινές (έκτακτη ανάγκη, άγονος ο αρχικός διαγωνισμός ή προσφορές ασύμφορες). Ακόμα όμως και στα υπόλοιπα κράτη- μέλη παρατηρείται μία τάση περιορισμού της απ' ευθείας ανάθεσης²¹.

²¹ Παπαευαγγέλου, Θωμάς. (2012). Δημόσια έργα και μελέτες. Εκδόσεις Σάκκουλα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΣΤΑΔΙΑ ΠΡΙΝ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

3.1 ΣΤΑΔΙΑ ΠΡΙΝ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

3.2 ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

3.2.1 Πότε αμφισβητούνται οι όροι της διακήρυξης δημοπρασίας

3.2.2 Προϋποθέσεις για τη συμμετοχή σε διαγωνισμό του δημοσίου

3.2.3 Απαραίτητα δικαιολογητικά συμμετοχής

3.2.4 Κατάθεση προσφορών

3.2.5 Παραλαβή και έλεγχος δικαιολογητικών

3.2.6 Οικονομικές προσφορές

3.2.7 Τεχνικές προσφορές

3.2.8 Αποκλεισμός εταιρίας και αιτιολόγηση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΣΤΑΔΙΑ ΠΡΙΝ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

3.1 ΣΤΑΔΙΑ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΣΥΜΒΑΣΗ

Αυτό το στάδιο, όπως αναφέρει και η ονομασία του είναι το στάδιο πριν την σύναψη της σύμβασης. Κατά αυτό το στάδιο το νομικό πρόσωπο που διαχειρίζεται τη δημόσια διοίκηση θέλει να συνάψει μια συμφωνία, πρέπει να επιλέξει τον αντισυμβαλλόμενο και πρέπει να καθοριστεί το έργο που θα είναι τουλάχιστον σε μια πρώτη μορφή. Για να γίνει η επιλογή του αντισυμβαλλόμενου, συνήθως γίνεται διαγωνισμός.

Ο κάθε διαγωνισμός θα πρέπει να ξεκινά με μια διακήρυξη, με τους όρους που περιγράψαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο, ώστε να καθίσταται ίση η δυνατότητα πρόσβασης στην πληροφόρηση για όλους τους διαγωνιζόμενους. Στην διακήρυξη του διαγωνισμού ανακοινώνεται το αντικείμενο της σύμβασης, προφανώς το έργο που πρέπει να γίνει, τον τρόπο με τον οποίο θα μπορεί κάποιος να συμμετέχει, την γνωστοποίηση όλων των διαδικασιών, πρέπει επίσης να περιέχει κάποιους πότους όρους της σύμβασης και ότι άλλο θεωρεί η διοίκηση αναγκαίο.

Σε πολλές περιπτώσεις ωστόσο ο αντισυμβαλλόμενος καλείται να σχεδιάσει το έργο, και συνεπώς δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν πολλές πληροφορίες γι' αυτό. Το κύριο μέρος του έργου σε αυτή την περίπτωση καθορίζεται κατόπιν ανάθεσης του έργου στον αντισυμβαλλόμενο που καλείται να σχεδιάσει ή και να εκτελέσει το έργο.

Η διακήρυξη έχει χαρακτήρα κανονιστικής διοικητικής πράξης. Κατά τη θεωρία των αποσπαστών πράξεων οι διαφορές από διοικητικές πράξεις πριν τη σύναψη της σύμβασης, θεωρούνται ότι αποσπώνται από τη σύμβαση και δημιουργούν ακυρωτικές διαφορές.

Διάκριση συμβάσεων μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου

Δημόσιες Συμβάσεις

Είναι οι συμβάσεις που έχουν ως φορέα κατασκευής το Δημόσιο ή ΝΠΔΔ (δεν περιλαμβάνεται όλος ο ευρύτερος Δημόσιος τομέας).

Συμβάσεις Ιδιωτικού Δικαίου

Είναι οι συμβάσεις κυρίως των ΝΠΙΔ. Όσα από αυτά τα ΝΠΙΔ ανήκουν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα κλπ. κατά τις διατάξεις του Ν.2190/94 ακολουθούν κατά την εκτέλεση έργων τον Ν.1418/84, κλπ. Πρόσφατα ορισμένα από αυτό μετατρέπονται σε ανώνυμες εταιρίες, εξαιρούνται από τον Ν.1418/84 και εκδίδεται ειδικός κανονισμός εκτέλεσης έργων (και μελετών) που συχνά παραπέμπει στον Ν.1418/84. Εάν ο Οργανισμός (ή το υπόψη έργο) επιδοτείται άνω του 50% ή ανήκει σε ποσοστό μεγαλύτερο από 50% στο Δημόσιο πρέπει για έργα άνω των 5.924.624 € να εφαρμοσθεί το ΠΔ.334/00 και για όλα τα έργα ανεξαρτήτως προϋπολογισμού οι κανόνες που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση, ήτοι ελεύθερος ανταγωνισμός, ελεύθερη διακίνηση, ισότητα, μη διάκριση, κ.α.).²²

Κατά τόπο Αρμοδιότητα Δικαστηρίων

Κατά τον Ν.1418/84 (άρθ.12, παρ.2) «Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση των πιο πάνω διαφορών είναι το διοικητικό ή πολιτικό εφετείο της περιφέρειας στην οποία βρίσκεται το έργο».²³

Καθ' ύλη αρμοδιότητα Δικαστηρίων

Για τις Δημόσιες συμβάσεις αρμόδιο είναι το Διοικητικό Εφετείο (και σε στάδιο δημοπρασίας το ΣτΕ) ενώ για τις Συμβάσεις Ιδιωτικού Δικαίου που διέπονται από το Ν.1418/84 το Πενταμελές Εφετείο.

Αποφαινόμενα Όργανα

Τα αποφαινόμενα όργανα είναι αυτά που λαμβάνουν τις κύριες αποφάσεις για την εκτέλεση του έργου. Τέτοια μπορεί να είναι ενστάσεις, αναστολή του έργου κτλ. Υπάρχει ένα πλήθος υπουργικών αποφάσεων που προσδιορίζουν εκτενώς το ποιες είναι οι αρμοδιότητες τους. Πιο συγκεκριμένα:

- Για έργα που υπάγονται στο δήμο υπάρχει το Π.Δ. 171/87
- Για έργα που υπάγονται στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις υπάρχει το ΠΔ 186/96
- Για έργα που υπάγονται στις περιφέρειες υπάρχει το ΠΔ. 131/98

²² ΠΔ.334/00

²³ Ν.1418/84 (άρθ.12, παρ.2)

Συχνά υπάρχουν σχετικές διατάξεις αρμοδιότητας για τις συμβάσεις έργων και στα Προεδρικά Διατάγματα σύστασης Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου

Οι κανόνες λειτουργίας των αποφαινόμενων οργάνων

Στον ν.2690/99 υπάρχουν σαφείς οδηγίες για τον τρόπο λειτουργίας των αποφαινόμενων οργάνων. Πιο συγκεκριμένα:

- Η αρχή της αμεροληψίας εμφανίζεται στο άρθρο 7 του ν.2690/99
- Ο κανόνας της αναπλήρωσης όπως ορίζεται και στο άρθρο 8 του ν. 2690/99
- Ο κανόνας της Μεταβίβασης Αρμοδιοτήτων όπως ορίζεται και στο άρθρο 9 σε συνδυασμό με το άρθρο 8 του ν. 2690/99 και τέλος τους Κανόνες Συγκρότησης των Συλλογικών Οργάνων όπως ορίζονται στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας άρθρα 13 ως 15²⁴

3.2 ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Η διακήρυξη θα πρέπει να είναι εξαιρετικά μελετημένη και σαφής, και δεν πρέπει να αντιτίθεται στην αρχή του δημοσίου συμφέροντος. Αν θεωρηθεί ότι παραβαίνει τον παραπάνω κανόνα θα πρέπει να αποσύρεται. Η διακήρυξη σε αυτή την περίπτωση που θεωρήσουμε ότι δεν έχει τους απαιτούμενους όρους, θα πρέπει κατά προτίμηση να αποσυρθεί πριν γίνει η δημοπρασία.

3.2.1 Πότε αμφισβητούνται οι όροι της διακήρυξης δημοπρασίας

Οι όροι της διακήρυξης θα πρέπει να υπάγονται στην αρχή της αμεροληψίας και της αρχής της νομιμότητας. Συνεπώς, η διακήρυξη θα πρέπει να αμφισβητηθεί στην περίπτωση που υπάρχει υποψία παρανομίας, και στην περίπτωση που υπάρχει υποψία μεροληψίας. Αν θεωρηθεί ότι υπάρχουν παράγοντες που σχετίζονται με την προκήρυξη και επηρεάζουν τον υγιή ανταγωνισμό αρνητικά η διακήρυξη επίσης θα πρέπει να αμφισβητηθεί. Η προσβολή της διακήρυξης δεν μπορεί να γίνει από τους συμμετέχοντες, καθώς με τη συμμετοχή τους έχουν κάνει αυτόματα και αποδοχή των όρων της διακήρυξης. Συνεπώς, η διαδικασία προσβολής της διακήρυξης και αμφισβήτησης των όρων της θα πρέπει να

²⁴ Νόμος 2691/99

γίνει πριν λάβει χώρα ο διαγωνισμός, είτε από τους συμμετέχοντες, είτε από τη διοίκηση στην περίπτωση που έλαβε χώρα αναγνώριση κάποιου λάθους ή απάτης.

Για έργα που ξεπερνούν το κοινοτικό ανώτατο χρηματικό όριο

Θα πρέπει με βάση το ν.2522/97 και συγκεκριμένα το άρθρο 3 να γίνει προσφυγή εντός πέντε ημερών προς την αναθέτουσα αρχή του έργου. Κατόπιν θα πρέπει να αποφασιστεί από διοικητικό δικαστήριο η συνέχις του έργου ή οι νομικές προεκτάσεις της πράξης. Αν τα έργα είναι ΝΔΠΠ τότε θα πρέπει να γίνει προσφυγή στο ΣΤΕ, αν είναι έργα ΝΠΙΔ θα πρέπει να γίνει προσφυγή στο Μονομελές δικαστήριο.

Για έργα που είναι κάτω από το κατώτατο κοινοτικό χρηματικό όριο

Σε αυτή την περίπτωση θα παραθέσουμε αυτούσιο το κομμάτι του νόμου: «1. Αν από τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης της, κατά το επόμενο άρθρο, ειδικής διοικητικής, ή ενδικοφανούς προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των έννομων συμφερόντων του που προκαλείται από ατομική διοικητική πράξη μπορεί, για οποιονδήποτε λόγο, με αίτησή του, να ζητήσει, είτε από τη διοικητική αρχή η οποία εξέδωσε την πράξη, την ανάκληση ή την τροποποίησή της (αίτηση θεραπείας), είτε, από την αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη, την ακύρωσή της (ιεραρχική προσφυγή). 2. Η διοικητική αρχή στην οποία υποβάλλεται η, κατά την προηγούμενη παράγραφο, αίτηση οφείλει να γνωστοποιήσει στον ενδιαφερόμενο την απόφασή της για την αίτηση αυτή το αργότερο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες, εκτός αν από ειδικές διατάξεις προβλέπεται διαφορετική προθεσμία».²⁵

Μπορεί να γίνει προσφυγή για έργα που υπάγονται στην νομαρχιακή αυτοδιοίκηση με βάση το άρθρο 18 του νόμου 2218/94 εντός δεκαπέντε ημερών. Για έργα που υπάγονται στο δήμο, εντός 10 ημερών. Για έργα Υπουργείων, περιφερειών, όλων των ΝΠΔΔ (πλην ΟΤΑ και ΝΑ) μπορεί να γίνει χρήση της ειδικής προσφυγής νομιμότητας στον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ με βάση το άρθρο 12 παρ. 11 ν.1418/84.

²⁵ Νόμος 2522/00



ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 168

27 Αυγούστου 1997

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ**ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ**

217. Τροποποίηση διατάξεων του Π.Δ. 551/88 «Οργανισμός Νομαρχιών (Οργάνωση Οικονομικών Υπηρεσιών) (Α' 259)» 1
218. Ενοποίηση και κατάργηση Δημοσίων Οικονομικών Υπηρεσιών (ΔΟΥ) 2
219. Σύσταση Ειδικής Υπηρεσίας Δημοσίων Έργων για τη μελέτη και κατασκευή έργων συντήρησης, βελτίωσης και λειτουργίας Αυτοκινητοδρόμων (ΕΔΥΕ Συντήρησης Αυτοκινητοδρόμων) 3
220. Κατάργηση - σύσταση θέσεων δικηγοτικού προσωπικού στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας 4
221. Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 3 του Π. Δ/τος 776/1977 «περί κυρώσεως Κανονισμού συμπληρωματικών παροχών από τον ΟΑΕΔ» (Α' 250) 5

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Επιτόκια αποδοχής καταθέσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων από την Τράπεζα της Ελλάδος 6

ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

- (1)
ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 217
Τροποποίηση διατάξεων του Π.Δ. 551/88 «Οργανισμός Νομαρχιών (Οργάνωση Οικονομικών Υπηρεσιών) (Α' 259)».

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:
 - α) Του άρθρου 20 του Ν. 2503/97 «Διοίκηση, οργάνωση, στελέχωση της Περιφέρειας, ρύθμιση θεμάτων για την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις» (Α' 107).
 - β) Του άρθρου 23 παρ. 1 του Ν. 2218/94 (Α' 90), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 118 του Ν. 2362/1995 (Α' 247).
 - γ) Του άρθρου 23 του Ν. 2362/95 «Περί Δημοσίου Λογιστικού ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (Α' 247).

δ) Του άρθρου 40 του Ν. 2218/94 «Ίδρυση νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια και άλλες διατάξεις» (Α' 90), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του Ν. 2240/94 (Α' 153).

ε) Του άρθρου 29Α του Ν. 1558/85 «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» (Α' 137), όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/92 (Α' 154) και τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 2469/97 (Α' 38).

2. Την αριθμ. ΔΙΔΚ/Φ.44.1/21566/10.10.96 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης «Ανάθεση αρμοδιοτήτων Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης στους Υφυπουργούς Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης» (Α' 932).

3. Το γεγονός ότι, από τις διατάξεις του παρόντος Π.Δ/τος προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού ύψους εκατόν ογδόντα χιλιάδων (160.000) δραχμών περίπου, για το τρέχον οικονομικό έτος, που θα καλυφθεί από τις πιστώσεις που έχουν εγγραφεί στον Προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών (Ειδ. Φορέας 23/110 ΚΑΕ 0237) και τριακοσίων εξήντα χιλιάδων (360.000) δραχμών περίπου για καθένα από τα επόμενα οικονομικά έτη, που θα καλύπτονται από τις πιστώσεις που θα εγγράφονται στον ανωτέρω Προϋπολογισμό, με αντίστοιχη μείωση των λειτουργικών δαπανών του Υπουργείου.

4. Την 264/1997 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών και του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Το άρθρο 14 του Π.Δ. 551/88 αντικαθίσταται ως εξής:

1. Η Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου (Υ.Δ.Ε.) στη Νομαρχία Αθηνών, επιπέδου Διεύθυνσης, έχει έδρα την Αθήνα και διαρθρώνεται στα πιο κάτω Τμήματα:
 - α) Τμήμα Α', Εκκαθάρισης Δαπανών Προϋπολογισμού Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Ν.Α.).
 - β) Τμήμα Β', Εκκαθάρισης Δαπανών Τακτικού Προϋπολογισμού.
 - γ) Τμήμα Γ', Εκκαθάρισης Δαπανών Προϋπολογισμού

Εικόνα 3.1 Ο Ν.2218/94 και τα αντίστοιχα προεδρικά διατάγματα

3.2.2 Προϋποθέσεις για τη συμμετοχή σε διαγωνισμό του δημοσίου

Θα πρέπει ο υποψήφιος να φέρει όλα τα απαραίτητα νόμιμα παραστατικά, καθώς και όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που ζητούνται, όπως είναι το πτυχίο, χρηματοδοτική ικανότητα, απόδειξη εμπειρίας κτλ. Όλα τα αντίγραφα θα πρέπει να είναι επικυρωμένα από κάποια δημόσια υπηρεσία ή κάποιο δικηγόρο, κι θα πρέπει να υπογραφεί και αντίστοιχη υπεύθυνη δήλωση.

Κατόπιν, ο υποψήφιος θα πρέπει να υπογράψει ότι συμφωνεί με τους όρους που θέτει η σύμβαση ώστε να συνεχιστεί η διαδικασία.

3.2.3 Απαραίτητα δικαιολογητικά συμμετοχής

Θα πρέπει να έχει επικυρωμένα όλα τα απαραίτητα στοιχεία που απαιτούνται στις διαδικασίες και ζητούνται στην διακήρυξη. Πιο συγκεκριμένα θα πρέπει να υπάρχει το πτυχία και αντίγραφο επικυρωμένο και ενημερωμένο, και θα πρέπει στην περίπτωση που είναι σε άλλη γλώσσα να έχουν υποστεί επίσημη μετάφραση και επιπλέον επικύρωση στην ελληνική γλώσσα.

Όπως αναφέραμε και πριν αν θεωρήσει ο υποψήφιος ότι υπάρχει κάποια παρανομία ή μεροληπτεί κάποιου ή κάποιος στην διαδικασία θα πρέπει να προσβάλει τη διακήρυξη στην υπεύθυνη αρχή πριν την δημοπρασία και την ολοκλήρωση της διαδικασίας.²⁶

3.2.4 Κατάθεση προσφορών

Όλες οι προσφορές από τους υποψήφιους λαμβάνονται από το αντίστοιχο όργανο της αναθέτουσας αρχής, το οποίο είναι τριμελές συμβούλιο στην περίπτωση που το έργο χαρακτηρίζεται δευτέρας τάξης ή και μικρότερης, και είναι επταμελής όταν το έργο χαρακτηρίζεται μεγαλύτερης τάξης. Οι προσφορές λαμβάνονται μαζί με τα αντίστοιχα δικαιολογητικά και λοιπά απαραίτητα έγγραφα. Ως κύριο κριτήριο θεωρούμε το συνολικό προϋπολογισμό του έργου.

²⁶ Παυλόπουλος Π., Η σύμβαση εκτέλεσης δημοσίου έργου, Αθήνα - Κομοτηνή .1997

3.2.5 Παραλαβή και έλεγχος δικαιολογητικών

Η διαδικασία αυτή είναι σημαντική καθώς σε αυτό το σημείο ελέγχου επιλέγεται ποιος θα συμμετάσχει στο διαγωνισμό και ποιος όχι, γεγονός που καθιστά ιδιαίτερα κρίσιμη διαδικασία στο επίπεδο της μεροληψίας. Η επιτροπή εξετάζει το βαθμό νομιμότητας των ατόμων που υποβάλλουν υποψηφιότητα, την εγκυρότητα των πιστοποιητικών, την πληρότητα τους και δέχεται ή τα απορρίπτει. Η κάθε πράξη θα πρέπει να έχει και την αντίστοιχη δικαιολόγηση. Πιο αναλυτικά, κατά τον Μαύρο (2014) η διαδικασία είναι η εξής:

Να έχουν προετοιμάσει έναν πίνακα με τις ΕΕ που γίνονται δεκτές στο συγκεκριμένο διαγωνισμό, ανεξάρτητα από τη διακήρυξη, διότι δικαιούνται συμμετοχής

Να έχουν προετοιμάσει το γνωστό σεντόνι με τις διάφορες στήλες όπου θα περιέχει τα πλήρη στοιχεία κάθε Εργοληπτικής Επιχείρησης και στο τέλος οι στήλες της έκπτωσης και παρατηρήσεων. Ο Πρόεδρος κηρύσσει την έναρξη, προσέρχεται η 1η Εργοληπτική Επιχείρηση ελέγχεται η νομιμοποίηση (πληρεξούσιο, κλπ.), μετά παραδίδονται οι φάκελοι των δικαιολογητικών και της προσφοράς και επ' αυτών τίθεται ο α/α της Εργοληπτικής Επιχείρησης και υπογράφονται οι φάκελοι, μετά ανοίγεται ο φάκελος των δικαιολογητικών και υπογράφονται όλα τα δικαιολογητικά βάζοντας πάνω τον α/α της Εργοληπτικής Επιχείρησης.

Η καταγραφή των δικαιολογητικών συμμετοχής στο σεντόνι είναι απαραίτητη διότι άλλως θα υπάρχει κίνδυνος απωλειών ή αυθαίρετων ισχυρισμών (ότι είχε κατατεθεί και το τάδε πιστοποιητικό, κλπ.).

Η συμμετοχή των Εργοληπτικών Επιχειρήσεων στο διαγωνισμό συνεχίζεται μέχρι την λήξης της ώρας που έχει καθορισθεί εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι συμμετέχοντες ο Πρόεδρος κλείνει τον διαγωνισμό με την διαδικασία του ΠΔ.609/85 άρθ.17 παρ. 6 (3ο εδάφιο) «Η λήξη της παραλαβής κηρύσσεται επίσης από τον Πρόεδρο της Επιτροπής με προειδοποίηση ολίγων λεπτών της ώρας και μετά την κήρυξη της λήξης δεν γίνεται δεκτή άλλη προσφορά». Ακολούθως ανοίγονται μία προς μία οι οικονομικές προσφορές υπογράφονται και καταγράφεται η έκπτωση στο «σεντόνι». Κατόπιν κατασκευάζεται άλλος πίνακας όπου κατατάσσονται όλες οι προσφορές κατά σειρά μειοδοσίας.

Με την σειρά του πίνακα γίνεται έλεγχος όλων των δικαιολογητικών και μετά γίνεται ο έλεγχος όλων των προσφορών (υπογραφές, εξουσιοδότηση υπογράφοντος, κλπ.) αρχίζοντας από τον μειοδότη και κατά την σειρά μειοδοσίας. Εάν λόγω χρόνου δεν προλαβαίνει η Επιτροπή να ολοκληρώσει τον έλεγχο των δικαιολογητικών όλων των συμμετεχόντων πρέπει να το κάνει τουλάχιστον για τις δέκα πρώτες (κατά σειρά μειοδοσίας) αποδεκτές συμμετοχές.

Σε περίπτωση ελλείψεων γενικά ή/και πλημμελούς εκπροσώπησης (να λείπει κάποιο δικαιολογητικό ή να είναι ασαφές ή να μην είναι επικυρωμένο, κλπ.) η προσφορά παραλαμβάνεται και εξετάζεται η νομιμότητά της στο τέλος. Να διευκρινισθεί ότι η δημοπρασία πλέον διεξάγεται σε ένα στάδιο και η όποια ακυρότητα υπάρχει αυτή αποτυπώνεται στο τελικό πρακτικό.²⁷

3.2.6 Οικονομικές προσφορές

Οι οικονομικές προσφορές παραλαμβάνονται από την αρμόδια επιτροπή, όπου καλείται να οργανώσει και να συγκρίνει τα κυριότερα στοιχεία των προσφορών αυτών. Αρχικά γίνεται αναγραφή των σημαντικότερων στοιχείων της προσφοράς, έλεγχος των τυπικών προδιαγραφών και κατόπιν έλεγχος της αξιοπιστίας των οικονομικών δεδομένων που αναγράφονται (παραδείγματος χάριν αν είναι ανυπόγραφη, υπογεγραμμένη από μη εξουσιοδοτημένο, προφανή σβησίματα, μη χρησιμοποίηση του ειδικού εντύπου της υπηρεσίας κλπ.).

3.2.7 Τεχνικές προσφορές

Η επιτροπή αξιολόγησης είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών. Αρχικά, τις αναλαμβάνει η αρμόδια επιτροπή που εποπτεύει τον διαγωνισμό, τις μονογραφεί και τις μεταφέρει στην επιτροπή αξιολόγησης. Κατόπιν, γίνεται η σύγκριση και εκτενής αξιολόγηση όλων των τεχνικών προσφορών από ειδικευμένα άτομα. Πριν την ουσιαστική αξιολόγηση γίνεται έλεγχος αν τηρούνται όλες οι τεχνικές και τυπικές προδιαγραφές της προσφοράς.

3.2.8 Αποκλεισμός εταιρίας και αιτιολόγηση

Όπως ήδη έχουμε πει η επιτροπή αξιολόγησης του διαγωνισμού αλλά και η επιτροπή που μπορεί να προηγείται της αξιολόγησης, και να ελέγχει τα τυπικά χαρακτηριστικά της προσφοράς μπορούν να αποκλείσουν υποψήφιες εργοληπτικές εταιρίες από το διαγωνισμό. Κάθε αποκλεισμός, θα πρέπει να αιτιολογείται εκτενώς ώστε να μην θεωρηθεί αυθαίρετος, ή ότι εμπίπτει σε κατάσταση μεροληψίας ο αρμόδιος φορέας. Κατά το στάδιο παραλαβής των προσφορών η Επιτροπή Διαγωνισμού μπορεί να αποκλείσει υποψηφίους

²⁷ Σολδάτος Δημήτριος «Δημόσια Έργα», εκδόσεις Μ. Δημόπουλου, Θεσσαλονίκη. 2005

από την συμμετοχή στο διαγωνισμό όμως κάθε αποκλεισμός πρέπει να αιτιολογείται ειδικά, να αναφέρονται δηλαδή για κάθε συμμετέχοντα οι ειδικές πλημμέλειες των δικαιολογητικών συμμετοχής.

Σχετικά με την οικονομική προσφορά οι πλημμέλειες πρέπει να αφορούν εξωτερικά στοιχεία της προσφοράς και όχι τα εσωτερικά της στοιχεία που ανήκουν στην ΕΑ. Σύμφωνα άλλωστε και με την Δ17α/07/53/Φ.Ν.402/16-07-02 (ΦΕΚ 919 Β΄) και τη Ε.21/02 που τη συνοδεύει επεξηγηματικά η Επιτροπή Διαγωνισμού δεν απορρίπτει προσφορές για ελαττώματα των οικονομικών προσφορών αλλά αυτό το κάνει η ΕΑ.

Η Επιτροπή του Διαγωνισμού απλώς καταγράφει τα στοιχεία τους χωρίς να αποκλείσει υποψήφιο. Κάθε αποκλεισμός υποψηφίου πρέπει να αιτιολογείται ειδικά. Πρέπει να αναφέρονται για κάθε προσφορά οι συγκεκριμένες πλημμέλειες των δικαιολογητικών συμμετοχής ή της ίδιας της οικονομικής προσφοράς.

Ο αποκλεισμός ολοκληρώνεται με τη σύνταξη σχετικού πρακτικού από την επιτροπή διαγωνισμού. Ενδεικτικές περιπτώσεις αποκλεισμού συνιστούν πλήρως ανώνυμη ή ανυπόγραφη οικονομική προσφορά, ασφράγιστος φάκελος, υπογραφή από μη εξουσιοδοτημένο προς τούτο πρόσωπο κ.α.



ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 178

8 Σεπτεμβρίου 1997

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2522

Διαστική προστασία κατά το στάδιο που προηγείται της σύναξης συμβάσεων δημοσίων έργων, κρατικών προμηθειών και υπηρεσιών σύμφωνα με την οδηγία 89/663 Ε.Ο.Κ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδουμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1 Πεδίο εφαρμογής

Οι διατάξεις που αναφέρονται κατά τη διαδικασία που προηγείται της σύναξης συμβάσεων δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, εφόσον η σύμβαση επιλέγεται στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών 93/37/Ε.Ο.Κ. (ΕΕ L 199 της 9.8.1993), 93/36/Ε.Ο.Κ. (ΕΕ L 199 της 9.8.1993) και 92/50 Ε.Ο.Κ. (ΕΕ L 209 της 24.7.1992) ή στις διατάξεις με τις οποίες οι εν λόγω οδηγίες έχουν μεταφερθεί στην εσωτερική έννομη τάξη.

Άρθρο 2 Έκταση δικαστικής προστασίας

1. Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση δημοσίων έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από παράβαση της κοινοτικής ή εσωτερικής νομοθεσίας, δικαιούται να ζητήσει, κατά τα οριζόμενα ειδικότερα στα επόμενα άρθρα, προσωρινή δικαστική προστασία, ακύρωση ή αναγνώριση ως άκυρης της παρόντης πράξης της ανοθετούσας αρχής και επίδικση αποζημίωσης.

2. Η διαδικασία, η αρμοδιότητα και η διαδικασία εκδίκασης των σχετικών διαφορών, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο, ρυθμίζονται κατά τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 3 Προσωρινή δικαστική προστασία

1. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει προσωρινή δικαστική προστασία για να αρθεί τεθρολυγόμενη παράβαση ή να αποτραπεί περαιτέρω ζημία στο συμφέρόντά του.

2. Πριν υποβάλει την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ο ενδιαφερόμενος σφείλει, μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών, σφραγισμένο έγγραφο γνώστη με οποιαδήποτε τρόπο της παράνομης πράξης ή παράλειψης να ασκήσει προσφυγή ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, προσδιορίζοντας ειδικώς τις νομικές και πραγματικές αιτίες που δικαιολογούν το αίτημά του. Η προσφυγή κοινοποιείται με τη φροντίδα του προσφευγόντος στον εκπρόσωπο ή τον αντικείμετο κάθε θνητού από τυχόν ελεγχόμενη ή μερική παραβολή της προσφυγής. Δεν απαιτείται άσκηση προσφυγής κατά παράβαση, η οποία δεχεται εν όλω ή εν μέρει προσωρινή αλλοίωση. Η αναθέτουσα αρχή σφείλει να αποσπασθεί αποτελεσματικά μέσα σε προθεσμία δεκα (10) ημερών από την άσκηση της προσφυγής και, αν την κάνει βεβαιωτικά λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία, τεκμαίρεται η απόρριψη της προσφυγής. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν θίνουν διατάξεις της κριμινικής νομοθεσίας που προβλέπουν άσκηση δικαστικών προσφυγών κατά τη διεξαγωγή δημοσίων διαγωνισμών.

3. Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων κατατίθεται στο αρμόδιο δικαστήριο μέσα σε προθεσμία δεκα (10) ημερών από τη στιγμή ή αργότερα απορρίψης της προσφυγής και δεν επιτρέπεται να περιέχει αιτιάσεις διαφορετικές από τις αιτίες της προσφυγής. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής, η άσκηση αυτής, καθώς και η προθεσμία για την άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων εκκλύουν τη σύνθεση της σύμβασης. Ο αρμόδιος για την εκδίκαση της αίτησης δικαστής, και επί παυμένων δικαστηρίων ο πρόεδρος του οικείου τμήματος, ορίζει με πράξη του την ημέρα και ώρα εκδίκασης της αίτησης, καθώς και την προθεσμία κλήτευσης. Η τελεσίδικη εκδίκαση δεν πρέπει να σπαράξει πέραν των δεκαπέντε (15) ημερών από την κατάθεση της αίτησης, η δε προθεσμία κλήτευσης δεν μπορεί να αναμερότερη από δεκα (10) ημέρες. Αντίλογοσ της αίτησης με κλήση κοινοποιείται με τη φροντίδα του αιτούντος προς την

Σχήμα 3.2 Ο νόμος 2522/97, και συγκεκριμένα το άρθρο 3 που αναφέρθηκε στην προηγούμενη σελίδα

Βιβλιογραφία κεφαλαίων 1,2 και 3

Γρηγορίου Γ., «Η νομική φύση των συμβάσεων εκτέλεσης δημόσιων έργων που συνάπτονται από δημόσιες επιχειρήσεις», ΝοΒ 34, σ. 1216

Ζορμπαλά Μυρτώ, «Το κοινοτικό καθεστώς κατάρτισης συμβάσεων δημοσίων προμηθειών και οι επιπτώσεις του στην Ελληνική νομοθεσία», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα

Κόρσος Δ., «Διοικητικό Δίκαιο - Γενικό Μέρος» 1992

Σολδάτος Δημήτριος «Δημόσια Έργα», εκδόσεις Μ. Δημόπουλου, Θεσσαλονίκη. 2005

Παυλόπουλος Π., Η σύμβαση εκτέλεσης δημοσίου έργου, Αθήνα - Κομοτηνή .1997

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

4.1 ΣΥΜΒΑΤΙΚΑ ΤΕΥΧΗ

4.2 Η ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

4.3 ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΚΑΛΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

4.4 ΔΙΟΙΚΗΣΗ

4.5 ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

4.6 ΕΠΙΒΛΕΨΗ

4.7 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΑΔΟΧΟΥ

4.8 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΦΟΡΕΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

4.9 ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ

4.10 ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

4.11 ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ

4.12 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΈΡΓΟΥ

4.13 ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΕΡΓΟΥ

4.14 Ο ΝΟΜΟΣ 3669/2008 ΚΑΙ ΟΙ ΚΥΡΙΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΦΕΡΕΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

4.1 ΣΥΜΒΑΤΙΚΑ ΤΕΥΧΗ

Πριν την εκτέλεση της σύμβασης δημιουργούνται, καταρτίζονται, κείμενα στα οποία εμπεριέχονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες για την σύμβαση έργου και τις τεχνικές προδιαγραφές που θα έχει το έργο. Αυτά ονομάζονται συμβατικά τεύχη και εμπεριέχουν πληροφορίες για τα σχέδια και κείμενα που προσδιορίζουν τη διαδικασία του διαγωνισμού, το τεχνικό μέρος, τη διαδικασία, τον έλεγχο της κατασκευής του έργου, το χρονικό περιθώριο κλπ. Ο ανάδοχος του έργου θα πρέπει να τηρεί τα συμφωνηθέντα και να καταρτίζει τα συμβατικά τεύχη (ΣτΕ.2780/99).

4.2 Η ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Πριν ξεκινήσει η διαδικασία εκτέλεσης του έργου απαιτούνται εκτενείς τεχνικές μελέτες. Καταρτίζονται κείμενα στα οποία εμπεριέχονται όλες οι τεχνικές, στατικές, γεωλογικές και περιβαλλοντικές μελέτες που είναι απαραίτητες για την κατασκευή και ομαλή λειτουργία του έργου. Για να εγκριθεί η κατασκευή ενός έργου θα πρέπει να πληροί ορισμένες προϋποθέσεις και να αποδεικνύεται ότι ικανοποιεί συγκεκριμένους όρους, όπως είναι οι περιβαλλοντικοί. Είναι σχέδια και κείμενα που περιγράφουν το έργο. Πρέπει να περιέχει και τις υποστηρικτικές (γεωτεχνικές, περιβαλλοντικές, κλπ.) μελέτες. Πρέπει πριν την υπογραφή της σύμβασης να έχουν εγκριθεί οι περιβαλλοντικοί όροι. Οι όροι αυτοί πρέπει να περιλαμβάνονται ρητά στο τεχνικό αντικείμενο της σύμβασης καθώς και οι τυχόν πρόσθετες εργασίες που απαιτούνται για την υλοποίηση των περιβαλλοντικών προϋποθέσεων.

4.3 ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΚΑΛΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Υπάρχουν εγγυήσεις επί των πληρωμών στην περίπτωση που οι δύο πλευρές δεν συμφωνήσουν ότι υπάρχει καλή εκτέλεση του έργου. Οι εγγυήσεις αυτές είναι περίπου το πέντε τοις εκατό του προϋπολογισμού και αυξάνει σε συνδυασμό με την έκπτωση σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 3263/2004. Μπορούν επίσης να γίνουν κρατήσεις πληρωμών του αναδόχου και οι αξία των εγγυήσεων δεν παύει μετά την ολοκλήρωση και αξιολόγηση του έργου.

4.4 ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η διοίκηση του έργου προφανώς ανήκει στην αναδόχουσα υπηρεσίες και τους βοηθητικούς οργανισμούς και άτομα που θεωρήθηκε απαραίτητο να συμμετέχουν. Οι παρατηρήσεις της διοίκησης και των βοηθών θα πρέπει να αποστέλλονται στην ανάδοχο εταιρία και να λαμβάνονται υπόψιν.

Οι παρατηρήσεις αυτές θα πρέπει όμως να σέβονται τα προσυμφωνημένα, τις μελέτες που έχουν προηγηθεί και τις προδιαγραφές της σύμβασης.²⁸

²⁸ Άρθρο 4 του ν. 3263/2004

εγγύηση και το χρόνο ισχύος, όπως αυτά προβλέπονται στη διακήρυξη, επιπλέον δε να περιλαμβάνουν παραίτηση του εγγυητή από το δικαίωμα διζήσεως και υπόσχεση για την απροφάσιστη καταβολή του ποσού, εντός πέντε (5) ημερών ημέρες από την ημέρα λήψης της σχετικής ειδοποίησεως.

7. Οι εγγυήσεις των προηγούμενων παραγράφων καταπίπτουν πάντοτε υπέρ του κυρίου του έργου και καλύπτουν στο σύνολό τους και χωρίς καμιά διάκριση την πλήρη και πιστή εφαρμογή όλων ανεξαιρέτως των όρων της σύμβασης από τον ανάδοχο και κάθε απαίτηση του κυρίου απέναντι στον ανάδοχο που προκύπτει από την εκτέλεση ή και εξαιτίας του έργου. Η κατάπτωση γίνεται με απολογημένη απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Η τυχόν υποβολή ενστάσεως κατά της αποφάσεως αυτής δεν αναστέλλει τη διαδικασία είσπραξης της εγγύησης.

8. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης συμπληρώνεται με κρατήσεις που γίνονται σε κάθε πληρωμή προς τον ανάδοχο. Οι κρατήσεις ανέρχονται σε πέντε επί τοις εκατό (5%) στην πιστοποιούμενη αξία των εργασιών και σε 10% στην αξία των υλικών που περιλαμβάνονται προσωρινά στην πιστοποίηση, μέχρις ότου αυτά ενσωματωθούν στις εργασίες. Οι κρατήσεις μπορεί να αντικατασταθούν οποτεδήποτε από τον ανάδοχο, μερικά ή ολικά, με ισόποση εγγυητική επιστολή. Οι εγγυήσεις της παραγράφου αυτής περιορίζονται κατά ποσοστό 5% επί της αξίας των εργασιών που περιλαμβάνονται στις εγκεκριμένες από την υπηρεσία επιμετρήσεις. Η μείωση αποφασίζεται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, ύστερα από αίτηση του αναδόχου, συνοδευόμενη από ειδικό απολογισμό των εργασιών των οποίων έχουν εγκριθεί οι επιμετρήσεις.

9. Αν αποφασισθεί από τον κύριο ή τον φορέα κατασκευής του έργου μείωση των εργασιών της σύμβασης, που συνεπάγεται και μείωση του προς καταβολή συμβατικού ποσού, η εγγύηση καλής εκτέλεσης του έργου μειώνεται αναλόγως με τη μείωση του συμβατικού ποσού. Η μείωση των εγγυήσεων αποφασίζεται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία του έργου, κατόπιν αιτήσεως του αναδόχου.

10. Με την ολοκλήρωση της εκτέλεσης και πιστοποίησης εργασιών που ανέρχονται σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της αρχικής ή συμπληρωματικής σύμβασης, επιστρέφεται, με αίτηση του αναδόχου και σχετική απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της τυχόν πρόσθετης εγγύησης. Εν συνεχεία κάθε φορά που αυξάνονται οι εκτελεσθείσες και πιστοποιηθείσες εργασίες κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες, επιστρέφεται ανάλογο ποσοστό της τυχόν πρόσθετης εγγύησης, ενώ με την έκδοση της βεβαίωσης περάτωσης του έργου επιστρέφεται το σύνολό της.

Σχήμα 4.1 Τα άρθρα 7 έως 10 του Ν. 3263/2004

4.5 ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Το ημερολόγιο είναι απαραίτητο και προβλέπεται από το άρθρο 33 του ΠΔ 609/85. Εκεί αναγράφονται οι κυριότερες διαδικασίες καθημερινά, οι παρατηρήσεις και ότι είναι χρήσιμο για την πληροφόρηση επί της σύμβασης ή για το ίδιο το έργο και την πορεία κατασκευής του.²⁹

4.6 ΕΠΙΒΛΕΨΗ

Η διευθύνουσα υπηρεσία ορίζει ποιοι υπάλληλοι ή βοηθοί με συγκεκριμένες τεχνικές γνώσεις θα είναι υπεύθυνοι για την επίβλεψη του έργου. Κατά την παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 1418/84 « Στην περίπτωση κατασκευής έργου με ανάθεση σε ανάδοχο, η επίβλεψη αποσκοπεί στην πιστή εκπλήρωση απ' τον ανάδοχο των όρων της σύμβασης και στην κατασκευή του έργου κατά τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του. Η επίβλεψη μπορεί να ασκηθεί εκτός από τον τόπο των έργων και σε όλους τους χώρους που κατασκευάζονται τμήματα του έργου. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εξασφαλίσει την απρόσκοπτη άσκηση της επίβλεψης στα εργοστάσια που τυχόν κατασκευάζονται τμήματα του έργου και γενικά σε όλους τους χώρους που κρίνει απαραίτητο η επιβλέπουσα υπηρεσία.»³⁰

4.7 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΑΔΟΧΟΥ

Η ανάδοχος εταιρία θα πρέπει να τηρήσει τους όρους της σύμβασης, τις τεχνικές προδιαγραφές που έχουν συμφωνηθεί και τις μελέτες που έχουν διεξαχθεί για να καθορίσουν τις προδιαγραφές. Σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχει η δυνατότητα τροποποιήσεων, αλλά θα πρέπει να είναι σύμφωνη και η διοίκηση. Τέτοιες περιπτώσεις είναι συνήθως προϊόν έκτακτων παραγόντων και μη προβλεπόμενων γεγονότων, ειδικά στο τεχνικό μέρος. Η εταιρία θα πρέπει να έχει να πάσα στιγμή στο έργο μηχανικό ΠΕ ή ΤΕ που θα έχει την επίβλεψη των κατασκευαστικών έργων του έργου, και θα είναι υπεύθυνος για την πορεία της κατασκευής. Ο ανάδοχος με ευθύνη του επιβλέποντα μηχανικού έχει υποχρέωση να τηρεί όλα τα μέτρα ασφαλείας και θα πρέπει τέλος να

²⁹ Άρθρο 33 του ΠΔ 609/85

³⁰ Παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 1418/84

υπάρχει συγκεκριμένη σύμβαση με τον μηχανικό του έργου που θα πληροί όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις.

4.8 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΦΟΡΕΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

Ο φορέας κατασκευής θα πρέπει να έχει όλες τις υποχρεώσεις του και να τις έχει καταγράψει στα συμβατικά τεύχη. Τέτοιες υποχρεώσεις μπορεί να είναι η απελευθέρωση του χώρου κατασκευής και η απαλλοτρίωση του χώρου, όπως και άλλες υποχρεώσεις. Αν για κάποιο λόγο ο φορέας δεν έχει ικανοποιήσει τις υποχρεώσεις του τότε καλείται να πληρώσει αποζημίωση. Στην περίπτωση που έχει προβλεφθεί και καταγραφεί στα συμβατικά τεύχη η πιθανότητα καθυστέρησης τότε δεν καλείται να πληρώσει αποζημίωση.³¹

4.9 ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ

Κατά το άρθρο 7 παράγραφος δύο (2) του Ν.3263/2004 σε περίπτωση κοινοπραξίας: «Σε περίπτωση σύστασης κατασκευαστικής κοινοπραξίας Στην περίπτωση αναδόχου κοινοπραξίας επιχειρήσεων της ίδιας κατηγορίας, το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής καθεμιάς των επιχειρήσεων αυτών κατασκευαστική κοινοπραξία δεν μπορεί να είναι κατώτερο από είκοσι πέντε τοις εκατό (25%)». Κατά το άρθρο δύο (2) παράγραφοι 3,6 & 7 του Π.Δ. 609/85 ορίζουν: «Αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες διαφόρων κατηγοριών καλούνται επιχειρήσεις ή κοινοπραξίες επιχειρήσεων που να καλύπτουν τις καλούμενες κατηγορίες».

³¹ Ζορμπαλά Μυρτώ, «Το κοινοτικό καθεστώς κατάρτισης συμβάσεων δημοσίων προμηθειών και οι επιπτώσεις του στην Ελληνική νομοθεσία», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα

την καλή και έγκαιρη εκτέλεση των έργων και ορίζει τους τεχνικούς υπαλλήλους που θα ασχοληθούν ειδικότερα με την επίβλεψη, προσδιορίζει τα καθήκοντά τους όταν είναι περισσότεροι από έναν, παρακολουθεί το έργο τους και γενικά προβαίνει σε κάθε νόμιμη ενέργεια.

"Ειδικώς, η παραλαβή και ο έλεγχος της ποιότητας των υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή του έργου ή ενσωματώνονται σε αυτό, καθώς και ο χαρακτηρισμός των εδαφών, που κατασκευάζεται το έργο, γίνεται από δύο ή: περισσότερους τεχνικούς υπαλλήλους, που ορίζονται από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Ο ορισμός των επιτροπών αυτών ανακοινώνεται στην προϊστάμενη αρχή, η οποία μπορεί να ορίσει και άλλο υπάλληλο να'συμμετάσχει στο έργο της επιτροπής. Η προϊστάμενη αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση να ορίσει άλλη επιτροπή για επανέλεγχο της παραλαβής υλικών και χαρακτηρισμό εδαφών και να διατάσσει τη διενέργεια εργαστηριακών ελέγχων. Σε περίπτωση που δεν επαρκεί το τεχνικό προσωπικό ή σε περίπτωση αδυναμίας να ληφθεί απόφαση λόγω διαφωνίας των υπαλλήλων, που ορίζονται σε άρτιο αριθμό, ο ανωτέρω έλεγχος και παραλαβή υλικών και ο χαρακτηρισμός εδαφών γίνεται κατά τον προσφορότερο τρόπο με απόφαση της προϊσταμένης αρχής". Σε περιπτώσεις ειδικών εργασιών, ως τεχνική υπηρεσία θεωρείται η σχετική εξειδικευμένη υπηρεσία του φορέα.

***Τα εντός " " εδάφια προστέθηκαν με την παρ.8 του άρθρου 2 του Ν.2229/1994 (Α 138)

2. Στην περίπτωση κατασκευής έργου με ανάθεση σε ανάδοχο, η επίβλεψη αποσκοπεί στην πιστή εκπλήρωση απ' τον ανάδοχο των όρων της σύμβασης και στην κατασκευή του έργου κατά τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του. Η επίβλεψη μπορεί να ασκηθεί εκτός από τον τόπο των έργων και σε όλους τους χώρους που κατασκευάζονται τμήματα του έργου. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εξασφαλίσει την απρόσκοπτη άσκηση της επίβλεψης στα εργοστάσια που τυχόν κατασκευάζονται τμήματα του έργου και γενικά σε όλους τους χώρους που κρίνει απαραίτητο η επιβλέπουσα υπηρεσία.

3. Στην περίπτωση κατασκευής έργου με αυτεπιστασία η επίβλεψη οργανώνει και διευθύνει τα μέσα που έχει στη διαθεσή της κατά τον οικονομικοτεχνικά προσφορότερο τρόπο για να επιτύχει την κατασκευή του έργου σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του.

Σχήμα 4.2 Η παράγραφος 2 του άρθρου 6 του 1418/84

Κάθε επιχείρηση που αναλαμβάνει δημόσια έργα και καλείται να συμμετάσχει σε κοινοπραξία θα πρέπει να συμμετέχει σε ποσοστό εικοσιπέντε τοις εκατό ή και μεγαλύτερο. Η τάξη της κοινοπραξίας θα πρέπει για κάθε εταιρία να είναι αντίστοιχη ή ανώτερη της απαιτούμενης του έργου. Οι εταιρίες που συμμετέχουν στην κοινοπραξία θα καθορίσουν την τάξη τους με βάση το ποσοστό συμμετοχής επί του προϋπολογισμού. Τα παραπάνω ορίζονται από το άρθρο 23 Π.Δ. 334/2000.

Με βάση λοιπόν τα παραπάνω μπορούμε να θεωρήσουμε ότι το ελάχιστο επιτρεπτό ποσοστό συμμετοχής σε κοινοπραξία είναι το ένα τέταρτο του προϋπολογισμού. Αυτή η θεώρηση όμως είναι λάθος, και παρερμηνεία του Ν.3263/2004 του άρθρου 7 και παραγράφου 2. Θεωρούμε ότι δεν ευσταθεί η συγκεκριμένη άποψη για τους παρακάτω λόγους:

1. Πρώτον με βάση αυτή τη θεώρηση ο μέγιστος αριθμός εταιριών που μπορούν να συμμετάσχουν σε κοινοπραξία είναι τέσσερις, καθώς θα πρέπει να συμμετέχει η καθεμιά με ποσοστό 25%. Αυτό φυσικά δεν συμβαίνει, όπως και δεν συμβαίνει ότι το ποσοστό που συμμετέχουν είναι αντίστοιχο του προϋπολογισμού, στο συγκεκριμένο παράδειγμα επίσης 25% του προϋπολογισμού.

2. Το συγκεκριμένο άρθρο, 7 του νόμου 3263/2004 αναφέρεται συγκεκριμένα σε σύσταση κοινοπραξίας κατασκευαστικής από επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν έργα στον κατασκευαστικό τομέα, και δεν εμπεριέχει άλλου είδους επιχειρήσεις ή άλλους συμμετέχοντες στις λοιπές διεργασίες πέραν της κατασκευής καθαυτής.

3. Το άρθρο αυτό επιπλέον έχει εφαρμογή μόνο σε εκτελεστέα έργα μίας κατηγορίας (πχ. Μόνο οικοδομικό έργο). Όταν όμως, έχουμε εκτελεστέα έργα διαφόρων κατηγοριών (πχ. Οικοδομικών και Η/Μ) μπορούν να συμμετέχουν εταιρίες διαφορετικής κατηγορίας δηλ. οικοδομική και Η/Μ.³²

³² Σολδάτος Δημήτριος «Δημόσια Έργα», εκδόσεις Μ. Δημόπουλου, Θεσσαλονίκη. 2005

ΑΡΘΡΟ 7

Υπεργολαβία και κατασκευαστική κοινοπραξία– Όρια ανεκτελέστου τμήματος εργασιών

1. Σε περίπτωση σύναψης σύμβασης υπεργολαβίας, προϋπόθεση της, κατά τις κείμενες διατάξεις, έγκρισής της είναι να διατηρεί ο ανάδοχος του έργου ποσοστό τουλάχιστον 70% του ποσού της σύμβασης.

Για το ποσό της σύμβασης υπεργολαβίας ο ανάδοχος δεν δικαιούται πιστοποιητικό εμπειρίας για χρήση στο Μ.Ε.ΕΠ., ενώ τα στελέχη του αναδόχου δικαιούνται πιστοποιητικό εμπειρίας το οποίο για την εξέλιξη στο Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (ΜΕΚ) ανάγεται στο μισό του χρόνου επίβλεψης.

2. Σε περίπτωση σύστασης κατασκευαστικής κοινοπραξίας, η οποία εγκρίνεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ο ανάδοχος πρέπει να διατηρεί συνολικό ποσοστό συμμετοχής τουλάχιστον 70%.

Αν ο ανάδοχος είναι κοινοπραξία πρέπει επιπλέον κάθε επιχείρηση της κοινοπραξίας να διατηρεί ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής 15%, εκτός αν η συμμετοχή της στην αρχική κοινοπραξία ανέρχεται σε ποσοστό μικρότερο του 15% οπότε αυτό ισχύει ως ελάχιστο ποσοστό και στην κατασκευαστική κοινοπραξία. Στην περίπτωση αναδόχου κοινοπραξίας επιχειρήσεων της ίδιας κατηγορίας το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής κάθε μιας των επιχειρήσεων αυτών στην κατασκευαστική κοινοπραξία δεν μπορεί να είναι κατώτερο από 25%. Κάθε άλλη νέα επιχείρηση που μετέχει στην κατασκευαστική κοινοπραξία πρέπει να έχει ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής 15%.

3. Στην παρ. 45 του άρθρου 16 ν. 1418/84, όπως αντικαταστάθηκε με το ν. 2940/2001 (ΦΕΚ 180 Α'), προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ μπορούν να αναπροσαρμόζονται, κατά τάξεις του Μ.Ε.ΕΠ., τα όρια του ανεκτελέστου μέρους συμβάσεων δημοσίων έργων που εκτελούνται στην ημεδαπή και τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν οι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. εργοληπτικές επιχειρήσεις, προκειμένου να αναλάβουν την εκτέλεση του συνόλου ή μέρους δημοσίου έργου, ως ανάδοχοι ή μέλη αναδόχου κοινοπραξίας ή μέλη κατασκευαστικής κοινοπραξίας ή αναγνωρισμένοι υπεργολάβοι. Για την αναπροσαρμογή των ορίων ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ λαμβάνει υπόψη ιδίως την ανάγκη

Σχήμα 4.3 Παράγραφος 2 του άρθρου 7 του Ν.3263/2004

4. Στην περίπτωση αυτή η τάξη της κάθε μίας θα καθορίζεται από την προσυπολογιζόμενη αξία των έργων της οικείας κατηγορίας και δε θα έχει εφαρμογή η παρ. 7 του άρθρου 2 του Π.Δ. 609/85. (ΑΠ 1125/1998).

4.10 ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Το χρονοδιάγραμμα θα πρέπει να κατατεθεί από τον ανάδοχο μέσα σε δεκαπέντε ημέρες μετά την υπογραφή της σύμβασης και μέσα στις επόμενες δέκα μέρες θα πρέπει να εγκριθεί από την διοικούσα αρχή. Στο διάγραμμα περιλαμβάνονται όλες οι προθεσμίες για κάθε διεργασία της κατασκευής, αλλά θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει και τις πιθανότητες αύξησης του χρόνου προθεσμίας.

Αν υπάρξει άμεση ανάγκη για παράταση, κυρίως από μη προβλεπόμενους παράγοντες τότε θα πρέπει να αναθεωρηθεί και να κατατεθεί στην διοικούσα αρχή, που με τη σειρά της θα πρέπει να το εγκρίνει εντός δέκα ημερών.

Το άρθρο 6 παρ.3 του ν. 3263/04 ορίζει ότι : «καθορίζονται υποχρεωτικά στη σύμβαση και κατά την περίοδο έναρξης των εργασιών εκτέλεσης, ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες ανά έναν ή το πολύ δύο μήνες ανάλογα με το μέγεθος του έργου και τις συνθήκες εκτέλεσης. Οι ως άνω υποχρεωτικές ενδεικτικές προθεσμίες τίθενται για το διάστημα από την υπογραφή της σύμβασης μέχρι το πέρας του ενός τετάρτου (1/4) της αρχικής συμβατικής προθεσμίας περαιώσεως. Το χρονικό αυτό διάστημα δεν μπορεί να είναι μικρότερο από έξι (6) μήνες».³³

4.11 ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ

Το οργανόγραμμα περιέχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για τον εξοπλισμό που θα χρειαστεί, τα μηχανήματα, το προσωπικό και τα στελέχη που είναι απαραίτητα για την εκτέλεση του έργου. Πρέπει να κατατεθεί εντός ενός μήνα από την υπογραφή της σύμβασης. Στο οργανόγραμμα υπάρχει και το αντίστοιχο χρονοδιάγραμμα που περιέχει ημερομηνίες και προθεσμίες των εργασιών, καθώς και της χρήσης του εξοπλισμού που θα χρειαστεί. Είναι απαραίτητο και για τον ανάδοχο επιχείρηση και για τη διοικούσα αρχή γιατί είναι ευκολότερη η οργάνωση και έλεγχος των εργασιών. Αν στο οργανόγραμμα παρατηρηθεί απόκλιση από την πραγματική εξέλιξη του έργου τότε η διοικούσα αρχή

³³ Άρθρο 6 παρ.3 του ν. 3263/04

μπορεί να προβεί στις αντίστοιχες νομικές πράξεις που παρουσιάσαμε νωρίτερα για την αθέτηση του έργου.

4.12 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΈΡΓΟΥ

Πέρα από το χρονοδιάγραμμα και το οργανόγραμμα πρέπει να κατατεθεί σε δύο αντίτυπα και το πρόγραμμα ποιότητας έργου. Το οργανόγραμμα ποιότητας έργου είναι χρήσιμο εργαλείο για τον έλεγχο της ποιότητας των εργασιών.

Η προθεσμία κατάθεσης των δύο αντιτύπων ποικίλλει από ένας μήνας έως δύο μήνες. Η υπηρεσία θα πρέπει να το εγκρίνει, όπως και στις άλλες περιπτώσεις εντός δέκα ημερών, και η έγκριση θα πρέπει να περιέχει και παρατηρήσεις εφόσον υπάρχουν.

Το έντυπο αυτό περιλαμβάνει τις φάσεις δημιουργίας του έργου παράλληλα με τις δραστηριότητες που θα γίνονται, και τον τόπο και τρόπο που θα γίνονται οι διαδικασίες.

Το λειτουργικό τμήμα του Προγράμματος ποιότητας περιλαμβάνει τα προγράμματα ενεργειών, τα οποία συμπεριλαμβάνουν τους ελέγχους και δοκιμές του έργου, ήτοι αναλύονται οι φάσεις και δραστηριότητες για την κατασκευή κάθε τμήματος, καθορίζονται τα έγγραφα αναφοράς που εφαρμόζονται, τα έντυπα που θα χρησιμοποιηθούν κλπ.

4.13 ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΕΡΓΟΥ

Παράταση Προθεσμίας

Υπάρχουν δύο περιπτώσεις παράτασης προθεσμίας: να ζητηθεί από την ανάδοχο εταιρία και να χορηγηθεί από την διοίκηση και να μην ζητηθεί από την ανάδοχο εταιρία και να παραχωρηθεί υποχρεωτικά από την διοίκηση. Στη δεύτερη περίπτωση ωστόσο ονομάζεται οριακή προθεσμία και είναι μικρού χρόνου. Η οριακή προθεσμία καθορίζεται στο άρθρο 5 παρ. 4 του ν.1418/84 . Σε πολλές περιπτώσεις η οριακή προθεσμία μπορεί να χρησιμοποιηθεί υπέρ της αναδόχου εταιρίας καθώς μπορεί ουσιαστικά να πιέσει για συνεχείς παρατάσεις χρόνου, και η υπηρεσία συχνά υποχωρεί στις αξιώσεις τους προκειμένου να μην εκτεθεί και αφηθεί το έργο ημιτελές.

Ποινική ρήτρα καθυστέρησης

Αν είναι δυνατόν να αποδειχθεί ότι η καθυστέρηση εκπλήρωσης του έργου οφείλεται αποκλειστικά στον ανάδοχο, τότε νομικά μπορεί να επιβληθεί ποινική ρήτρα. Αυτό προβλέπεται από το άρθρο 5 του Ν. 3263/04 .³⁴

Η καθυστέρηση αυτή μπορεί να είναι είτε για καθυστέρηση παράδοσης τμήματος του έργου, με βάση αυτά που έχουν παρουσιαστεί και εγκριθεί στο οργανόγραμμα ή παράταση για την παράδοση του έργου συνολικά.

Πιστοποιήσεις

Οι πιστοποιήσεις δίνονται μόνο στην περίπτωση έργων ή τμημάτων έργων που έχουν ολοκληρωθεί, έχουν καταμετρηθεί και ελεγχθεί ποιοτικά. Μπορούν να πληρωθούν και οι εργασίες του τελευταίου μήνα, που είναι με επιμετρικά στοιχεία.

Κατά την ΣτΕ 745/01 δεν μπορούν να περιληφθούν στην πιστοποίηση ποσά πριν την έγκριση τους με Συγκριτικό Πίνακα. Σύμφωνα και με την ΣτΕ4105/99 κατά τον έλεγχο της πιστοποίησης η Διευθύνουσα Υπηρεσία πρέπει να ερευνήσει αν οι περιλαμβανόμενες σε αυτή εργασίες προβλέπονται από τη μελέτη ή έχουν εγκριθεί με Συγκριτικό Πίνακα.

Μετά την πιστοποίηση θα πρέπει να πληρωθεί ο ανάδοχος αφού πρώτα συνταχθεί και εγκριθεί η εντολή πληρωμής. Ενίοτε πριν την ολοκλήρωση της διαδικασίας πληρωμής εκτελείται εκ νέου έλεγχος πιστοποίησης της ποιότητας του έργου. Μετά τη διαδικασία ο φορέας διοίκησης του έργου καλείται να πληρώσει τον ανάδοχο, και αφού έχει εγκριθεί η εντολή πληρωμής δεν γίνεται να ανακληθεί ούτε να τροποποιηθεί.³⁵

Οι πιστοποιήσεις συντάσσονται κάθε μήνα και η αναδόχουσα αρχή οφείλει να τις ελέγχει και να τις επιστρέψει στην περίπτωση λάθους εντός του μήνα αυτού. Οι πιστοποιήσεις θα πρέπει να ερευνάται αν καλύπτονται οι προϋποθέσεις πριν συνταχθούν, και αν δεν γίνει παραπάνω διαδικασία υπάρχει παράβαση υπηρεσίας.

Αν η αναδόχουσα αρχή δεν πληρώσει εμπρόθεσμα τότε υπάρχουν κυρώσεις και επιβάλλονται τόκοι υπερωρημερίας. Κατά το άρθρο 11 παρ. 4 του ν. 1418/84 ορίζεται ότι:

«Η συντέλεση της οριστικής παραλαβής αποτελεί την αφετηρία της παραγραφής των απαιτήσεων του αναδόχου απ' την εργολαβική σύμβαση».

³⁴ Άρθρο 5 του Ν. 3263/04

³⁵ ΣτΕ4105/99

Πιο απλά οι απαιτήσεις του φορέα του έργου ξεκινάν να παραγράφονται καθώς η εξέλιξη του έργου ελέγχεται ως αληθής, και ο ανάδοχος δέχεται τις αντίστοιχες πληρωμές.

Διαταγή πληρωμής

Σε αυτό το σημείο υπήρξε ένα νομικό ζήτημα. Στις περιπτώσεις που κύριος του έργου είναι ΝΠΙΔ τότε υπάρχει η δυνατότητα έκδοσης διαταγής πληρωμής, ωστόσο αν ο κύριος του έργου είναι το δημόσιο είναι αδύνατον να εκδοθεί διαταγή πληρωμής. Η διαταγή πληρωμής ορίζει επίσης ότι είναι αναγκαστική η εκτέλεση της. Μέσω των νόμων 3301/04, άρθρο 20 και με το ν. 3388/05 άρθρο 4 καθίσταται σαφές ότι δεν είναι εφικτή η έκδοση διαταγής ούτε για το δημόσιο, ούτε για ΝΠΙΔ, ούτε για ΟΤΑ.

Ωστόσο αυτή η νομοθεσία έρχεται σε αντίθεση με τη λογική καλής συμφωνίας μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων, και συνεπώς το 2006 με κάποιες δικαστικές αποφάσεις άρχισαν να γίνονται τα πρώτα βήματα ώστε να μπορέσει να γίνει έκδοση εκτελεστών εντολών κατά του δημοσίου. Οι ρυθμίσεις των παραπάνω δύο νόμων κρίθηκαν αντισυνταγματικές από τα δικαστήρια.

Σε πολλές περιπτώσεις ωστόσο ο ανάδοχος καλείται να πληρώσει εξαιρετικά υψηλά ποσά στην περίπτωση που κινηθεί δικαστικά έναντι του δημοσίου, σε βαθμό που καθίστανται μη λειτουργικές οι αποφάσεις των δικαστηρίων του 2006.

Κοινώς απαιτείται να δημιουργηθούν οι νομικές δικλίδες ώστε να μπορεί ο ανάδοχος, όντας το αδύναμο μέρος της συμφωνίας, να διεκδικεί με βάση το νόμο αυτά που δικαιωματικά πρέπει να λάβει από το δημόσιο, τις ΝΠΙΔ και ΟΤΑ.

Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Εργασιών

Οι ανακεφαλαιωτικοί πίνακες εργασιών συντάσσονται στην περίπτωση που χρειάζεται να γίνουν συμπληρωματικές εργασίες και να τροποποιηθεί ο προϋπολογισμός του έργου. Επειδή κυρίως απαιτείται συμπληρωματική σύμβαση. Τους συντάσσει ο κύριος του έργου ή η αναδόχουσα αρχή και προσυπογράφονται από την ανάδοχο εταιρία ή εκπρόσωπο. Στους πίνακες αυτούς υπάρχει το δικαίωμα ένστασης.

Κατόπιν μεταφέρονται στην διοικητική αρχή που είτε τα εγκρίνει είτε όχι θα πρέπει να καταθέσει και το τεκμήριο αποδοχής ή απόρριψης. Μπορεί τέλος να τους τροποποιήσει με αιτιολόγηση.

Απρόβλεπτα γεγονότα

Ως απρόβλεπτα γεγονότα δεν θεωρούμε γεγονότα που μπορεί να αλλοιώσουν ποιοτικά το έργο ή να επεκτείνουν την προθεσμία. Αυτά τα γεγονότα θα συζητηθούν παρακάτω. Ως απρόβλεπτα γεγονότα θεωρούμε αυτά που οφείλονται ε λάθος εφαρμογή νέων νόμων και σε σφάλματα προσμέτρησης και ελέγχου.

Δεν επιτρέπεται με αυτά επέκταση του έργου ή ποιοτική βελτίωσή του, καθώς κατά το παρελθόν είχαν χρησιμοποιηθεί ως μέσο για την καταστρατήγηση της συμφωνημένης αμοιβής και της τυχόν δοθείσας έκπτωσης. Σύμφωνα με το άρθρο 44 του ΠΔ 609/85 μπορούν να εγκριθούν από την Προϊσταμένη Αρχή Επείγουσες πρόσθετες εργασίες.

Νέες Τιμές

Υπάρχει η δυνατότητα να υπάρξουν νέες τιμές αλλά μόνο με τους όρους που προβλέπει το άρθ.43 του ΠΔ.609/85. Απαγορεύεται να υπάρξει αντικατάσταση των υλικών με ανώτερη ποιότητας και τιμής παρά μόνο αν η φύση του έργου το επιβάλλει και γίνει έγκριση της αλλαγής από την αρμόδια αρχή. Γενικά, δεν πρέπει ο προϋπολογισμός του έργου να ξεφύγει από αυτό που έχει εγκριθεί και έχει προβλεφθεί στα τιμολόγια.

Πιο συγκεκριμένα στο άρθρο 43 και στην παράγραφο 3 του ΠΔ 609/85 ορίζεται σαφώς ότι: «Αν στο συγκριτικό πίνακα περιλαμβάνονται και εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν τιμές μονάδας, ο συγκριτικός πίνακας συνοδεύεται από πρωτόκολλο που κανονίζει τις τιμές για τις εργασίες αυτές Ο κανονισμός τιμών μονάδας νέων εργασιών γίνεται με υποχρεωτική εφαρμογή κατά σειρά των κατωτέρω περιπτώσεων α, β και γ, ως εξής:

- Για εργασίες για τις οποίες υπάρχουν συμβατικές τιμές για παρόμοιες ή ανάλογες εργασίες, οι τιμές καθορίζονται ανάλογα προς αυτές
- Για εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν παρόμοιες ή ανάλογες συμβατικές τιμές αλλά περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένα ή συμβατικά αναλυτικά τιμολόγια (αναλύσεις τιμών), οι τιμές καθορίζονται σύμφωνα με τα τιμολόγια αυτά
- Για εργασίες που δεν περιλαμβάνονται στις προηγούμενες περιπτώσεις, οι τιμές καθορίζονται με βάση τα πραγματικά στοιχεία κόστους. Η εξακρίβωση του κόστους γίνεται από επιτροπή που συγκροτείται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία και αποτελείται από τρεις τεχνικούς υπαλλήλους, που έχουν την αντίστοιχη ικανότητα

εργαζομένων κάθε ειδικότητας ανάλογα με την απόδοσή τους.

3. Η παρακολούθηση της δαπάνης και ο απολογισμός της χρήσης των υλικών ή άλλων μέσων που αγοράζονται με δαπάνη του κυρίου του έργου, γίνεται όπως ορίζεται με τη σύμβαση. Στη δαπάνη αυτή προστίθεται το εργολαβικό ποσοστό μειωμένο κατά την έκπτωση της σχετικής δημοπρασίας.

4. Οι εργοδοτικές επιβαρύνσεις και όλες οι τυχόν ισχύουσες κρατήσεις ή εισφορές υπέρ τρίτων στη δαπάνη του έργου, εκτός φόρου εισοδήματος και τέλους χαρτοσήμου καταβάλλονται από τον ανάδοχο και αποδίδονται σ' αυτόν, και με το εργολαβικό ποσοστό, μειωμένο κατά την έκπτωση της δημοπρασίας.

5. Αποζημιώσεις προσωπικού των απολογιστικών εργασιών βαρύνουν τον κύριο του έργου μόνο για το διάστημα που το προσωπικό ασχολήθηκε στις απολογιστικές εργασίες και αν η λύση της σύμβασής του γίνεται με τη βούληση του κυρίου του έργου και κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου.

6. Ο κύριος του έργου ευθύνεται για εργατικά ατυχήματα που συμβαίνουν κατά την κατασκευή του έργου μόνο αν αυτά οφείλονται σε υπαιτιότητα των οργάνων του ή των οργάνων του φορέα κατασκευής του έργου.

7. Για τις απολογιστικές εργασίες συντάσσεται απ' τον ανάδοχο επιμέτρηση και απολογισμός της δαπάνης και για την παραλαβή τους εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 53 και 55. Ο χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης και οι υποχρεώσεις του αναδόχου κατά το χρόνο αυτό ορίζονται με τη σύμβαση.

8. Στις περιπτώσεις που η σύμβαση της απολογιστικής εκτέλεσης προβλέπει την κατασκευή εργασιών με υπεργολαβίες, ολική ή μερική, για την εκτέλεση της υπεργολαβίας από τον υπεργολάβο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων αλλά ό,τι ορίζεται σχετικά στη σύμβαση του κυρίου του έργου με τον ανάδοχο.

9. Σε κάθε περίπτωση απολογιστικής εκτέλεσης εργασιών τηρείται ειδικό ημερολόγιο στο οποίο καταγράφονται καθημερινά το απασχολούμενο προσωπικό κατά ειδικότητα μηχανήματα ή άλλα μέσα, τα εισκομιζόμενα υλικά και καύσιμα, οι εκτελούμενες εργασίες περιγραφικά και κατά θέση του έργου, και κάθε άλλο στοιχείο για την τεκμηρίωση της ορθολογιστικής διαχείρισης των μέσων, των υλικών και της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού. Τα φύλλα του ημερολογίου αυτού συνοδεύουν τους απολογισμούς των έργων και τίθενται υπόψη της επιτροπής προσωρινής παρα-

Άρθρο 43.

Λυξομειώσεις εργασιών, νέες εργασίες.

1. Ο φορέας κατασκευής του έργου έχει το δικαίωμα κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου να επιφέρει οποιαδήποτε τροποποιήσεις στη μορφή του έργου, την ποιότητα, το είδος ή την ποσότητα των εργασιών, που επιβάλλονται για την αρτιότητα ή τη λειτουργικότητα του έργου. Ο ανάδοχος δεν μπορεί να προβεί σε καμιά αντίστοιχη τροποποίηση χωρίς έγγραφη εντολή.

2. Για την πραγματοποίηση των μεταβολών που προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο συντάσσεται συγκριτικός πίνακας που περιλαμβάνει τις ενδείξεις των εργασιών, τις τιμές μονάδας, τα μεγέθη των ποσοτήτων και της δαπάνης του αρχικού προϋπολογισμού, του προϋπολογισμού που ισχύει με βάση τον προηγούμενο συγκριτικό πίνακα και του προτεινόμενου προϋπολογισμού, όπως επίσης και τις διαφορές δαπάνης που προκύπτουν από τη σύγκριση των κοινολιών του προϋπολογισμού που ισχύει και του προτεινόμενου.

3. Αν στο συγκριτικό πίνακα περιλαμβάνονται και εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν τιμές μονάδας ο συγκριτικός πίνακας συνοδεύεται από πρωτόκολλο που κανονίζει τις τιμές για τις εργασίες αυτές. Αν υπάρχουν παρεμφερείς εργασίες στη σύμβαση οι νέες τιμές συντάσσονται μόνο για τα επιπλέον ή επί έλαττον στοιχεία κόστους. Ο κανονισμός τιμών μονάδας νέων εργασιών γίνεται ως εξής :

α) για εργασίες για τις οποίες υπάρχουν συμβατικές τιμές για παρόμοιες ή ανάλογες εργασίες, οι τιμές καθορίζονται ανάλογα προς αυτές

β) για εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν παρόμοιες ή ανάλογες συμβατικές τιμές αλλά περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένα ή συμβατικά κвалитικά τιμολόγια (κвалитσεις τιμών), σύμφωνα με τα τιμολόγια αυτά

γ) για εργασίες που δεν περιλαμβάνονται στις προηγούμενες περιπτώσεις οι τιμές καθορίζονται με βάση τα πραγματικά στοιχεία κόστους.

Για την εξακρίβωση του κόστους μπορεί να διατεχθεί η διενέργεια δοκιμαστικών εργασιών, σύμφωνα με σχετικές οδηγίες της Προσταγμένης Αρχής. Στοιχεία που έχουν προκύψει από δοκιμαστικές εργασίες σε άλλες εργολαβίες δεν αποτελούν τεκμήριο για τον κανονισμό τιμών. Η περίπτωση γ εφαρμόζεται μόνο για το μέρος της νέας τιμής που δεν μπορεί να κανονιστεί σύμφωνα με τις περιπτώσεις α ή β. Ο κανονισμός νέων τιμών γίνεται με τις βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών και μισθωμάτων μηχανημάτων κ.λπ. του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή του τυχόν άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης. Οι προκύπτουσες από τρία στοιχεία κόστους τιμές ανά-

Σχήμα 4.4 Η παράγραφος 2 του άρθρου 43 του Π.Δ. 609/85

Συμπληρωματικές Συμβάσεις

Για να γίνει συμπληρωματική σύμβαση θα πρέπει να υπάρχει εκτενής αιτιολόγηση και να καλύπτει τους όρους και προϋποθέσεις της Ε.43/95. Η αιτιολόγηση θα πρέπει να γίνει με συμπληρωματική έκθεση. Κατά τον νόμο Ν.3060/02 και το άρθρο 2 θα πρέπει να γίνει προσυμβατικός έλεγχος που θα πρέπει να εγκριθεί από το ελεγκτικό συνέδριο. Το επιπλέον ποσό ου απαιτεί η συμπληρωματική σύμβαση θα πρέπει να υποστεί έλεγχο από το ελεγκτικό συμβούλιο επίσης.

Το κλιμάκιο του ελεγκτικού συμβουλίου θα πρέπει να διενεργήσει τον έλεγχο νομιμότητας πριν εγκριθεί ποσό το οποίο αν αθροιστεί με το αρχικό ποσό της κύριας σύμβασης ξεπερνάει το όριο που τίθεται από τις διατάξεις του άρθρου 19 παρ. 7 του ΠΔ. 774/1980. Αυτό γίνεται γιατί αρχικά μπορεί να μην είχε διενεργηθεί έλεγχος επειδή η κύρια σύμβαση δεν υπερέβαινε το ποσό κατά το οποίο απαιτείται προσυμβατικός έλεγχος.

Είναι προφανές ότι αν δεν τηρηθούν όλες οι διαδικασίες και δεν γίνουν οι αντίστοιχοι έλεγχοι και εγκρίσεις τότε η συμπληρωματική σύμβαση θεωρείται άκυρη. Το νομικό καθεστώς της συμπληρωματικής σύμβασης είναι αντίστοιχο της κύριας σύμβασης και κατά την ΣτΕ 3075/04 είναι παρεπόμενη της αρχικής. Οι κύριες διαφορές μεταξύ διαδικασιών στην συμπληρωματική σύμβαση και την κύρια σύμβαση είναι ότι δεν αρκεί απλά να εγκριθεί και να υπογραφεί ώστε να θεωρηθεί ενιαίο έργο, αλλά απαιτεί να γίνουν οι διαδικασίες εξ' αρχής και κατόπιν να συμπληρωθεί και ιδιαίτερο έγγραφο συμπληρωματικής σύμβασης. Επίσης όπως αναφέραμε το συνολικό ποσό κύριας και συμπληρωματικής σύμβασης ελέγχεται και θεωρείται ως ενιαίο.

Από τη στιγμή υπογραφής της συμπληρωματικής σύμβασης αρχίζουν να ισχύουν και τα νομικά δικαιώματα του αναδόχου, και η δυνατότητα προσβολής της σύμβασης.

Άρθρο 2

Έλεγχος νομιμότητας συμβάσεων προμηθειών, παροχής υπηρεσιών και δημόσιων έργων

Η παρ. 1 του άρθρου Β του Ν. 2741/1999, με το οποίο αντικαταστάθηκε εν μέρει η παρ. 7 του άρθρου 19 του Π.Δ. 774/1980 «περί κωδικοποίησης ως ενιαίο κείμενο των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου ισχυουσών διατάξεων κ.λπ.» (ΦΕΚ 189 Α'), η οποία προστέθηκε με το άρθρο 15 του Ν. 2145/1993, τροποποιείται ως εξής:

«Για τις προμηθειές αγαθών του άρθρου 1 του Ν. 2286/ 1995 (ΦΕΚ 19 Α'), η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων εκατομμυρίων (500.000.000) δραχμών ή ενός εκατομμυρίου πεντακοσίων χιλιάδων (1.500.000) ευρώ, καθώς και για την εκτέλεση έργων από το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τις δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό του ενός δισεκατομμυρίου (1.000.000.000) δραχμών ή δύο εκατομμυρίων εννιακοσίων χιλιάδων (2.900.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας της οικείας σύμβασης, πριν από τη σύναψή της, από Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το προηγούμενο εδάφιο ισχύει και στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, όταν το προϋπολογιζόμενο οικονομικό αντικείμενό τους υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων εκατομμυρίων (500.000.000) δραχμών ή ενός εκατομμυρίου πεντακοσίων χιλιάδων (1.500.000) ευρώ. Εάν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος, η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη. Για το σκοπό του ελέγχου υποβάλλεται στο Κλιμάκιο από τον αρμόδιο Υπουργό ή φορέα ο φάκελος με όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία, ιδίως δε αυτά των οποίων η έλλειψη επιφέρει κατά την κείμενη νομοθεσία τον αποκλεισμό της συμμετέχουσας στο διαγωνισμό επιχείρησης. Τα έγγραφα και τα στοιχεία, η έλλειψη των οποίων επιφέρει τον αποκλεισμό της επιχείρησης από το διαγωνισμό, μπορούν να συμπληρωθούν (υποβληθούν) και μετά την υποβολή των λοιπών δικαιολογητικών συμμετοχής στο διαγωνισμό, αλλά πριν την αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών.

Ο αρμόδιος Υπουργός ή φορέας μπορεί να ζητεί τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και για επί μέρους φάσεις της σχετικής διαδικασίας που προηγούνται της σύναψης της οικείας σύμβασης. Ο έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη διαβίβαση σε αυτό του σχετικού φακέλου.

Το Κλιμάκιο συγκροτείται από έναν Σύμβουλο και δύο Παρόντες. Τον Πρόεδρο μπορεί να αναπληρώνει εισηγητής με τριετή τουλάχιστον υπηρεσία, στην οποία συνυπολογίζεται και η υπηρεσία του, ως δόκιμου εισηγητή. Αιτήσεις ανακλήσεως των Πράξεων των Κλιμακίων σε περίπτωση πλήρους περί των πραγμάτων ή το νόμο υποβάλλονται στη γραμματεία του αρμόδιου τμήματος από αυτόν που έχει έννομο συμφέρον προς τούτο ή από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας χάριν του δημοσίου συμφέροντος, μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την κοινοποίηση της Πράξεως του Κλιμακίου στον οικείο φορέα και στον Γενικό Επίτροπο. Η αίτηση ανακλήσεως κοινοποιείται χωρίς υπαίτιο καθυστέρηση, με επιμύληα του αιτούντος, σε καθέναν που έχει έννομο συμφέρον. Ο Πρόεδρος του Τμήματος μπορεί να διατάξει τη γνωστοποίηση με οποιονδήποτε τρόπο της αιτήσεως ανακλήσεως και σε άλλους που έχουν κατά την κρίση του έννομο συμφέρον. Στις περιπτώσεις ασκήσεως αιτήσεως ανακλήσεως έχουν δικαίωμα να υποβάλουν σημειώματα και αυτοί που έχουν έννομο συμφέρον μέσα σε τρεις (3) εργάσιμες ημέρες από την κατάθεση των αιτήσεων στη Γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος. Η προθεσμία για την υποβολή σημειωμάτων μπορεί να παραταθεί για τρεις (3) ακόμη εργάσιμες ημέρες. Της αιτήσεως ανακλήσεως εξετάζει Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το οποίο και αποφασίζει επ' αυτών μέσα σε τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες από την κατάθεσή τους. Άλλη αίτηση ανακλήσεως δεν επιτρέπεται. Το ίδιο Τμήμα εκδικάζει και την άρση της αμφισβήτησης για την έννοια των διατάξεων τυπικού νόμου, αν εκδόθηκαν γι' αυτές αντίθετες Πράξεις ή Πρακτικά Κλιμακίων ή συνθέσεων αυτών ή υπάρχει αμφιβολία για την αληθινή έννοια αυτών. Η αμφισβήτηση φέρεται ενώπιον του Τμήματος με πρωταρχουσία αυτού που έχει έννομο συμφέρον ή αυτεπαγγέλτως από τον προεδρεύοντα του οικείου Κλιμακίου ή από τον Πρόεδρο ή τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Σε περίπτωση αμφιβολίας η οικεία σύνθεση του Κλιμακίου παραπέμπει άμεσα το ζήτημα στο Τμήμα με πρακτικό της. Το Τμήμα οφείλει να εκδώσει πράξη άρσης της αμφισβήτησης ή της αμφιβολίας μέσα σε τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες από την κατάθεση αυτής στη Γραμματεία του.

Σχήμα 4.5 Το άρθρο 2 του Ν3060/02

Επιμέτρηση

Για να υπάρχει ορθός έλεγχος θα πρέπει να συντάσσονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα Απαιτείται Πρωτόκολλα Επιμετρήσεων και να τηρείται τεύχος καταμετρήσεων. Κατόπιν τα πρωτόκολλα υποβάλλονται στην αρμόδια υπηρεσία και ελέγχονται και εγκρίνονται. Δεν υπάρχει νομικά κάποιο συγκεκριμένο χρονικό περιθώριο που πρέπει να εγκριθούν από τη υπηρεσία, αλλά είναι επίσης και ασαφές και τότε θα πρέπει να συντάσσονται και τα πρωτόκολλα. Υπάρχουν όμως έμμεσες αναφορές ότι δεν πρέπει αυτές οι διαδικασίες να υπερβαίνουν το τρίμηνο. Κατά τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και συγκεκριμένα το άρθρο 2, ορίζονται τα παρακάτω: «Με την επιφύλαξη του επόμενου άρθρου, τα διοικητικά όργανα οφείλουν να προβαίνουν, αυτεπαγγέλτως, στις ενέργειες που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις εντός των οριζόμενων, σχετικών, προθεσμιών. Σε περίπτωση που δεν προβλέπεται σχετική προθεσμία, η ενέργεια συντελείται εντός εύλογου χρόνου, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβεί το τρίμηνο». Συνεπώς θεωρούμε ότι η έγκριση θα πρέπει να γίνεται από την υπηρεσία εντός τριών μηνών, και συνεπώς η κατάθεση των πρωτοκόλλων θα πρέπει να είναι μικρότερου χρονικού διαστήματος. Αν δεν υπήρχε καθόλου χρονικό περιθώριο η υπηρεσία θα μπορούσε να αναβάλλει την έγκριση επ' αόριστον, γεγονός που έρχεται σε αντίθεση με τα νόμιμα συμφέροντα της αναδόχου εταιρίας.³⁶

Βεβαίωση περάτωσης

Η περάτωση βεβαίωσης του έργου πρέπει να υπογραφεί από τον υπεύθυνο του κυρίου του έργου, αφού πρώτα έχει υποβληθεί το έργο στις απαραίτητες δοκιμασίες και ελέγχους και έχει ανταποκριθεί ικανοποιητικά. Υπάρχει η πιθανότητα να ζητηθεί και από τον ανάδοχο του έργου η αντίστοιχη διαδικασία. Για να θεωρηθεί ότι ένα έργο είναι έτοιμο θα πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις και τους ποιοτικούς ελέγχους που προβλέπουν οι Κανονισμοί ή οι Πρότυπες Τεχνικές Προδιαγραφές (ΠΤΠ) ή η Τεχνικές Περιγραφές του έργου. Στην περίπτωση που μετά την περάτωση του έργου υπάρχουν ακόμη σημαντικές ελλείψεις δεν πρέπει να υπογραφεί η βεβαίωση περάτωσης του έργου και γνωστοποιούνται στην ανάδοχο εταιρία ώστε να γίνουν οι απαραίτητες προσθήκες ή βελτιώσεις. Δίνεται επίσης και συγκεκριμένη προθεσμία βελτίωσης, αντικατάστασης ή προσθήκης στο έργο που προσδιορίζεται με βάση το ύψος της έλλειψης και από τα δύο μέρη. Αν ο χρόνος περάτωσης θεωρηθεί μικρός, δεν υπάρχει λόγος να δοθεί προθεσμία στον ανάδοχο και στη βεβαίωση περάτωσης αναγράφεται ο αρχικός χρόνος περάτωσης του έργου.

³⁶ Κώδικας Διοικητικής διαδικασίας , άρθρο 2

Η τελική επιμέτρηση

Η τελική επιμέτρηση λαμβάνει χώρα το αργότερο δύο μήνες μετά την υποβολή της βεβαίωσης περάτωσης. Η τελική επιμέτρηση κατατίθεται από τον ανάδοχο, όπου σε αυτά τα έγγραφα μπορεί να προσθέσει και ότι άλλο πιστεύει ότι πρέπει να κατατεθεί σε σχέση με της διαδικασίες του έργου ή της σύμβασης.

Εάν υποβληθεί Τελική επιμέτρηση καθυστερημένα τότε επιμηκύνεται ο χρόνος συντήρησης και παραλαβής του έργου και του επιβάλλεται και ποινική ρήτρα (2000 για 6 το πολύ μήνες). Η τελική επιμέτρηση πρέπει να εγκριθεί εντός 2 μηνών.

Αν υποβάλλονται συγχρόνως και αναλυτικές επιμετρήσεις οι οποίες έχουν τρίμηνη προθεσμία διόρθωσης, τότε εντός 3 μηνών, έχουμε έγκριση της τελικής επιμέτρησης και των ποσοτήτων που αναγράφονται σε αυτή και μετά δεν είναι δυνατή η διόρθωσή τους.

Παραλαβή

Υπάρχουν δύο είδη παραλαβής: προσωρινή (γίνεται εντός 6 μηνών) και οριστική παραλαβή (γίνεται μέσα σε 2 μήνες μετά από την πάροδο του χρόνου συντήρησης που είναι συνήθως 15 έως 18 μήνες).

Αρχικά γίνεται σύσταση αρμόδιας επιτροπής στην οποία ορίζεται και πρόεδρος της επιτροπής. Η επιτροπή αυτή ορίζεται από την προϊστάμενη αρχή του έργου. Η αρχή όπως έχουμε πει αρκετές φορές θα πρέπει να ελέγχει την πρόοδο του έργου μέχρι τη διαδικασία παραλαβής, και είναι υπεύθυνη για οιαδήποτε εκπρόθεσμη παράδοση. Κατά την παραλαβή ο ανάδοχος θα πρέπει να λάβει έγγραφο παραλαβής και απόδειξη αλλιώς η παραλαβή θεωρείται άκυρη, στην περίπτωση προσωρινής παραλαβής.

Πριν την προσωρινή παραλαβή ελέγχεται για τελευταία φορά οι ποιότητα του έργου και των εργασιών. Κατόπιν συντάσσεται πρωτόκολλο που υπογράφει η ανάδοχος εταιρία και αποστέλλεται στην αρχή. Μετά αναμένεται έγκριση από την αρχή. Σύμφωνα με τη ΣτΕ 1623/03 « το τρίμηνο αρχίζει να τρέχει από τη σύνταξη του πρωτοκόλλου και όχι από την υποβολή του στην Προϊσταμένη Αρχή. Μετά την Οριστική παραλαβή αποδεσμεύεται ο ανάδοχος και ευθύνεται μόνο για ποιοτικά ελαττώματα που δεν μπορούσαν να διαπιστωθούν κατά την παραλαβή (ΑΚ 693). Η Επιτροπή Προσωρινής παραλαβής, η οποία είναι η τελική δικλείδα ελέγχου, Έχει δικαίωμα διόρθωσης των επιμετρήσεων».³⁷

³⁷ Άρθρο 53 παρ. 2 ΠΔ 609/85

Απολογιστικές Εργασίες

Για τις απολογιστικές εργασίες που εκτελούνται έτσι με το σύστημα δημοπρασίας βλέπε άρθ. 11 και άρθ. 42 του ΠΔ.609/85. Κατά την εκτέλεση οποιασδήποτε σύμβασης κατασκευής έργου με άλλο σύστημα εκτός από το απολογιστικό σύστημα ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει και αναγκαίες απολογιστικές εργασίες όταν του δοθεί ειδική εντολή από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία που να αναφέρει λεπτομερώς τις εργασίες που θα εκτελεστούν. Απολογιστικά μπορούν να εκτελεστούν μόνο οι εργασίες που δεν μπορούν να τιμολογηθούν από συμβατικά ή εγκεκριμένα τιμολόγια (ΑΤΟΕ, ΑΤΗΕ, κλπ.), κυρίως λόγω της φύσεως των εργασιών αλλά είναι δυνατή και η τιμολόγηση απολογιστικά εργασιών πολύ μικρής ποσότητας.

Σε πολλά Ολυμπιακά έργα ανατέθηκαν σε αναδόχους και εργασίες για τη φύλαξη των εγκαταστάσεων των Κυρίων των Έργων ή για διατήρηση προσωπικού για λόγους ασφαλείας (πχ. Στον Κηφισό). Στην περίπτωση αυτή οι εργασίες αυτές, φύλαξης, ασφαλείας κλπ. είναι απολογιστικές εργασίες και πρέπει να γίνουν με ειδική εντολή σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 42 παρ. 9 ΠΔ 609/85 «9. Σε κάθε περίπτωση απολογιστικής εκτέλεσης εργασιών τηρείται ειδικό ημερολόγιο στο οποίο καταγράφονται καθημερινά το απασχολούμενο προσωπικό κατά ειδικότητα μηχανήματα ή άλλα μέσα, τα υλικά και καύσιμα, οι εκτελούμενες εργασίες περιγραφικά και κατά θέση του έργου, και κάθε άλλο στοιχείο για την τεκμηρίωση της ορθολογιστικής διαχείρισης των μέσων, των υλικών και της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού.

Τα φύλλα του ημερολογίου αυτού συνοδεύουν τους απολογισμούς των έργων και τίθενται υπόψη της επιτροπής προσωρινής παραλαβής. Μετά την έναρξη της καθημερινής εργασίας ειδικό δελτίο που περιλαμβάνει ονομαστική κατάσταση του απασχολούμενου προσωπικού και κατάσταση των μηχανημάτων, παραδίδεται στον εκπρόσωπο της Διευθύνουσας υπηρεσίας». Μόνο με την τήρηση των προϋποθέσεων αυτών μπορεί να γίνει πληρωμή των απολογιστικών εργασιών.³⁸

4.14 Ο Ν.3669/2008, ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΦΕΡΕΙ

Σε αυτό το υποκεφάλαιο θα αναλύσουμε τα κύρια σημεία του Ν.3669 και τις σημαντικές αλλαγές που επιφέρει σε προηγούμενους νόμους και προεδρικά διατάγματα.

³⁸ Άρθ. 11 και άρθ. 42 του ΠΔ.609/85

Με βάση λοιπόν τον νομό μπορούν να εξαιρεθούν συγκεκριμένα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου από συγκεκριμένες διατάξεις από την νομοθεσία των δημοσίων έργων. Τα παραπάνω αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του Ν. 3669/2008.

Πιο συγκεκριμένα με την εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 180 παρ. 3 Ν 3669/2008 (19 παρ. 3 ν. 1418/84)ορίζεται ότι «στα έργα που εκτελούνται από τους λοιπούς (πλην των υπηρεσιών του ΥΠΕΧΩΔΕ) φορείς, μπορεί με Π.Δ. να γίνεται αφενός ο ειδικότερος προσδιορισμός των γνωμοδοτούντων και αποφασιζόντων οργάνων, αφετέρου δε να γίνονται οι αναγκαίες προσαρμογές ή διαφοροποιήσεις των σχετικών διαδικασιών του νότιου αυτού και όλων των θεμάτων που ορίζονται με τα Π.Δ. που εκδίδονται με εξουσιοδότησή του για την αντιμετώπιση των ιδιαιτεροτήτων φορέων και έργων. Με τα Π.Δ. αυτά μπορεί να ενοποιούνται ή να συντέμνονται και οι διαδικασίες που αναφέρονται στη διοικητική και δικαστική επίλυση των διαφορών ή να καταργούνται βαθμοί των διαδικασιών αυτών. Με τα Π.Δ. αυτά μπορεί επίσης να μεταβιβάζονται και οι αρμοδιότητες του Υπουργού Δημοσίων Έργων στις αιτήσεις θεραπείας, εγκρίσεις διεθνών διαγωνισμών και στην έγκριση παρεκκλίσεων για τη μελέτη και κατασκευή έργων, όπως επίσης να καθορίζονται οι περιπτώσεις ειδικών έργων ή κατηγορίες έργων για τα οποία τα πρότυπα τεύχη που προβλέπονται στην παρ. 4 του προηγούμενου άρθρου εγκρίνονται με κοινή απόφαση του Υ.Δ.Ε. και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού».

Το Άρθρο 1 του Ν.3669/2008³⁹

Στο άρθρο 1 προσδιορίζεται αρχικά ότι με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και του εκάστοτε αρμόδιου υπουργού, είναι εφικτό να εξαιρεθούν από τις διατάξεις του νόμου αυτού ΝΠΔ που εκτελούν ή πρόκειται να εκτελέσουν σύμβαση δημοσίων έργων.

Στο άρθρο 1 όπως σε όλα τα νομοθετήματα με τεχνικό χαρακτήρα, ο ν. 1418/84 περιέχει στο άρθρο 3 του ορισμούς που είναι απαραίτητοι για την κατανόηση του δικαίου των δημοσίων έργων. Οι ορισμοί αυτοί κωδικοποιήθηκαν στην παρ. 7 του άρθρου 1 του Ν. 3669/2008 και είναι ελάχιστοι σε σχέση με αυτούς που απαιτούνται για την ερμηνεία του νόμου αλλά και του Π.Δ. 609/85. Λείπει για παράδειγμα ο ορισμός του «προϋπολογισμού» και της «συμβατικής δαπάνης» των έργων, πράγμα που δημιουργεί μεγάλη αβεβαιότητα σε όσες περιπτώσεις ο νόμος αναφέρει με αυτές τις έννοιες αλλά δεν ορίζει το περιεχόμενό τους.

Κατά το νόμο αυτό η έννοια του προϋπολογισμού περιγράφεται με βάση τα παρακάτω:

³⁹ Νόμος 3669/2008

Ο προϋπολογισμός μελέτης αποτελείται από:

Τις δαπάνες εργασιών

Γενικά έξοδα και το κέρδος του εργολάβου όπως προσδιορίζεται από το άρθρο 5 παρ. 4 του Π.Δ. 609/85

Κονδύλια απρόβλεπτων γεγονότων

Την εκτιμώμενη αναθεώρηση όπως περιγράφεται στο άρθρο 4 παρ. 13 ν. 1418/84

Τον ΦΠΑ και άλλες ειδικές εργασίες για τροποποίηση κατόπιν τεκμηρίωσης ή απολογιστικές εργασίες(άρθρο 42 παρ. 10 Π.Δ. 609/85]

Συνεπώς ως προϋπολογισμό του έργου θεωρούμε το σύνολο των κονδυλίων, με τη δυνατότητα να μπορεί να διακρίνει νόμος κάποια ιδιαίτερα μεγέθη του προϋπολογισμού, εφόσον αυτό κρίνεται ορθό ή αναγκαίο.

Τα σημαντικότερα σημεία του νόμου για τις συμβάσεις δημοσίων έργων

Η σύμβαση κατασκευής του έργου, όταν αυτή αποτελεί συνέχεια δημοπρασίας, συνάπτεται με την κοινοποίηση προς τον ανακηρυχθέντα ως ανάδοχο, της εγκριτικής του αποτελέσματος της δημοπρασίας απόφασης της προϊσταμένης αρχής. Οι συμβατικοί όροι περιέχονται στην αντίστοιχη διακήρυξη, στα τεύχη και σχέδια που την συνοδεύουν, στις οικείες εγκεκριμένες μελέτες, καθώς και στα τεύχη και σχέδια, στα οποία γίνεται παραπομπή ή αναφορά. Το, αποδεικτικού χαρακτήρα, έγγραφο συμφωνητικό που πρέπει να υπογράφεται μεταξύ των συμβαλλομένων μερών ύστερα από την σύναψη της σύμβασης, απαγορεύεται να μεταβάλλει τους συμβατικούς όρους. Σε κάθε άλλη περίπτωση η σύμβαση συνάπτεται με την υπογραφή του σχετικού εγγράφου.

Η προθεσμία που έχει ο ανάδοχος για την υπογραφή του συμφωνητικού είναι δεκαπέντε ημέρες το ελάχιστο και πρέπει να γίνει σε συγκεκριμένο χρόνο και μέρος. Η πρόσκληση πρέπει να είναι έγγραφη και να συνοδεύεται από τα αντίστοιχα έγγραφα που κοινοποιούν το αποτέλεσμα της δημοπρασίας που αποφάσισε η προϊστάμενη αρχή. Μέσα στην προθεσμία που προαναφέραμε ο ανάδοχος θα πρέπει να προσκομίσει τα απαραίτητα έγγραφα ώστε να υπογραφεί η σύμβαση.

Αν ο ανάδοχος δεν προσκομίσει τα απαραίτητα έγγραφα και εγγυήσεις εντός της απαιτούμενης προθεσμίας και κηρύσσεται έκπτωτος από τη σύμβαση, και καταπίπτει υπέρ

του κυρίου του έργου η εγγύηση συμμετοχής στη δημοπρασία, ως ειδική ποινή. Η διευθύνουσα υπηρεσία κηρύσσει την έκπτωση και ο ανάδοχος πρέπει να υποβάλλει ένσταση εντός δέκα ημερών.

Την εξέλιξη της ένστασης την αποφασίζει αποκλειστικά η αναθέτουσα αρχή, και κατά την υποβολή της ένστασης εμπρόθεσμα αναστέλλεται η έκπτωση.

Αυτός που υπογράφει τη σύμβαση έργου από την πλευρά της αναθέτουσας αρχής είναι ο προϊστάμενος του έργου και πρέπει να αναγράφεται ο κύριος του έργου. Τα παραπάνω ισχύουν όταν δεν έχουν οριστεί διαφορετικά από την εγκριτική της δημοπρασίας.

Ο ανάδοχος θα πρέπει στην υπογραφή του εγγράφου της σύμβασης να αναφέρει όλα τα στοιχεία και την ακριβή διεύθυνση του, όπως και την έδρα της εταιρίας. Τα στοιχεία αυτά κατατίθεται στην διευθύνουσα υπηρεσία, και οποιαδήποτε αλλαγή στα παραπάνω στοιχεία θα πρέπει να γίνεται άμεσα και χωρίς καμία καθυστέρηση.

Ο ανάδοχος εντός του χρόνου υπογραφής της σύμβασης θα πρέπει να δηλώσει αντίκλητο, ο οποίος θα πρέπει να γίνει αποδεκτός από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Ο αντίκλητος θα πρέπει να είναι κάτοικος της έδρας της υπηρεσίας, και κάθε κοινοποίηση προς τον αντίκλητο θεωρείται ότι είναι αντίστοιχη της κοινοποίησης προς τον ανάδοχο. Είναι δυνατόν να γίνει αντικατάσταση του αντίκλητου αν εφαρμοστεί ορθά η παραπάνω διαδικασία, και φυσικά θα πρέπει και ο αντικαταστάτης να γίνει αποδεκτός από την υπηρεσία.

Η διευθύνουσα υπηρεσία έχει πάντοτε το δικαίωμα να ζητά την αντικατάσταση του αντικλήτου, αν αυτός αρνηθεί την παραλαβή εγγράφων ή απουσιάζει συστηματικά από την έδρα του ή γενικά κριθεί ακατάλληλος. Στην περίπτωση αυτή ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ορίσει χωρίς καμία καθυστέρηση νέο αντίκλητο.

Κατά την υπογραφή της σύμβασης έργου πρέπει να υπολογιστεί εκ νέου η δαπάνη για τον ΦΠΑ, οι δαπάνες για την αναθεώρηση και γενικά όλες οι δαπάνες του προϋπολογισμού που αναφέραμε στην προηγούμενη ενότητα.

Η διευθύνουσα αρχή πρέπει να ορίσει τεχνικούς υπαλλήλους για την επίβλεψη του έργου, να προσδιορίσει επακριβώς τα καθήκοντά τους και να ελέγχει το έργο τους, και να προβεί σε όποια πράξη θα βοηθήσει στην καλύτερη εκτέλεση του έργου.

Πιο συγκεκριμένα αναφέρεται ότι «Η διευθύνουσα υπηρεσία ορίζει ως επιβλέποντες και βοηθούς αυτών για το έργο ή τμήματα του ή είδη εργασιών τεχνικούς υπαλλήλους, οι οποίοι κατά προτίμηση έχουν την κατάλληλη ειδικότητα, ανάλογα με τα στελέχη που διαθέτει, τις υπηρεσιακές ανάγκες και την αξιολόγηση του έργου και του προσωπικού, καθώς και τριμελή επιτροπή τεχνικών υπαλλήλων για την παραλαβή των αφανών εργασιών και τη σύνταξη των σχετικών πρωτοκόλλων.»

Οι επιβλέποντες που ορίζονται από την υπηρεσία ενέχουν τα καθήκοντα επίβλεψης του έργου όπως αυτά προσδιορίζονται από τις διατάξεις που παρουσιάζουμε αλλά σε ειδικές περιπτώσεις μπορεί και ο ίδιος ο προϊστάμενος του έργου να ασχοληθεί προσωπικά με την επίβλεψη.

Οι επιβλέποντες θα πρέπει να ελέγχουν και την ποιότητα του έργου και την ποσότητα των εργασιών και των υλικών, που θα πρέπει να είναι αντίστοιχες των συμφωνημένων. Γενικά θα πρέπει να επιβλέπουν αν τηρούνται οι όροι της συμφωνίας από τον ανάδοχο. Οι επιβλέποντες θα πρέπει να έχουν βοηθούς σε ορισμένες περιπτώσεις και να ασκούν τις εργασίες που τους ανατίθενται.

Φυσικά η επίβλεψη και ο διορισμός επιβλεπόντων γίνεται στην περίπτωση που το έργο ανατίθεται σε ανάδοχο, και έχει σκοπό την τήρηση των κανόνων της σύμβασης και την ορθή κατασκευή του έργου σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης, ώστε να μπορεί να εκπληρώσει το δημόσιο σκοπό του.

Στην περίπτωση κατασκευής έργου με αυτεπιστασία, η επίβλεψη οργανώνει και διευθύνει τα μέσα που έχει στη διάθεσή της κατά τον οικονομοτεχνικά προσφορότερο τρόπο, για να επιτύχει την κατασκευή του έργου σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του.

Η υποχρέωση της επίβλεψης να προβαίνει σε κάθε ενέργεια για την πιστή εκπλήρωση των όρων της σύμβασης από τον ανάδοχο, δεν μειώνει σε καμιά περίπτωση τις ευθύνες του αναδόχου. σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τη σύμβαση.

Η επίβλεψη μπορεί να ασκηθεί εκτός από τον τόπο των έργων και σε όλους τους χώρους που κατασκευάζονται τμήματα του έργου.

Με απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. καθορίζονται κατηγορίες μεγάλων ή ειδικών έργων, στην ομάδα επίβλεψης των οποίων μετέχει απαραίτητα και ο μελετητής του έργου. Με την ίδια απόφαση ρυθμίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια, ιδίως ο τρόπος καθορισμού της τυχόν αμοιβής του και η διαδικασία ανάθεσης των σχετικών υπηρεσιών.

Η διευθύνουσα υπηρεσία κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου συντάσσει και στέλνει στην προϊσταμένη αρχή κάθε δίμηνο συνοπτικές εκθέσεις για την πορεία του έργου και τα σημαντικά προβλήματα που σχετίζονται με την κατασκευή του.

Σε περιπτώσεις μεγάλων ή ειδικών ή σημαντικών έργων η επίβλεψη μπορεί να γίνει με κλιμάκιο της διευθύνουσας υπηρεσίας, που έχει επικεφαλής τεχνικό κατηγορίας ΠΕ και τον απαιτούμενο αριθμό βοηθών και άλλου τεχνικού και διοικητικού προσωπικού. Το κλιμάκιο επίβλεψης μπορεί να εγκατασταθεί στην έδρα της διευθύνουσας υπηρεσίας ή με απόφαση Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. στον τόπο των έργων.

Όταν παρίσταται ανάγκη διαπίστωσης πραγματικών περιστατικών, η αρμόδια υπηρεσία μπορεί να προβαίνει σε αυτοψία που ενεργείται από κατάλληλο τεχνικό υπάλληλο ή επιτροπή από τεχνικούς υπαλλήλους που συντάσσουν σχετική έκθεση. Όταν γίνονται τέτοιες αυτοψίες καλείται να παραστεί και ο ανάδοχος, αν συντρέχει περίπτωση.

Αν ο κύριος του έργου καταστεί υπερήμερος ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεών του, ο ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση μόνο για τις θετικές του ζημιές που προκαλούνται μετά την επίδοση από αυτόν σχετικής έγγραφης όχλησης. Σε περίπτωση υπερημερίας από καθυστέρηση πληρωμής οι θετικές ζημιές οφείλονται κατά το μέτρο που υπερβαίνουν τον τόκο υπερημερίας.⁴⁰

4.15 ΟΙ ΝΟΜΟΙ 4412/16 ΚΑΙ 4413/16

Συνοπτικά οι αλλαγές που φέρνει ο νέος Ν. 4412/16 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ) που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Α 147/08.08.2016 :

Στην περίπτωση αρχαιολογικών εργασιών ή απαλλοτριώσεων, με το νέο νόμο καθίσταται ευκολότερη η ολοκλήρωση των εργασιών και η προετοιμασία των έργων

Ο νέος νόμος για τις δημόσιες συμβάσεις και τις προμήθειες φέρνει στην εκτέλεση δημοσίων έργων πιο εύκολες διαδικασίες, καθώς γίνεται αυτόματα η σύνδεση με ηλεκτρονικές υπηρεσίες ώστε να ολοκληρώνονται εκ των προτέρων οι απαλλοτριώσεις και η αρχαιολογία, κανόνες και διαδικασίες στους υπεργολάβους. Επίσης, θεσπίστηκε η υποχρεωτική διαβούλευση στις προδιαγραφές.

Στο νέο νόμο γίνεται μια προσπάθεια σύγκλισης των προδιαγραφών μεταξύ δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο επίπεδο των τιμολογίων και προϋπολογισμών, όπως επίσης και στα επίπεδα ελέγχου.

Μία από τις μεγάλες αλλαγές του νέου νόμου είναι η καλύτερη και η αποτελεσματικότερη προετοιμασία των έργων με την υποχρεωτική ολοκλήρωση των απαλλοτριώσεων και των αναγκαίων αρχαιολογικών εργασιών. Στο δημόσιο τα τελευταία χρόνια κόστισαν και κοστίζουν χρυσάφι οι δύο αυτές προϋποθέσεις καθώς η μη έγκαιρη υλοποίησή τους ισοδυναμεί με εκατομμύρια αποζημιώσεις που στους αυτοκινητόδρομους μεταφράζονται ακόμη και σήμερα σε μισό δις.

⁴⁰ Μητκίδης, Η σύμβαση εκτέλεσης δημοσίου έργου μετά τις πρόσφατες τροποποιήσεις του Ν.4070/2012, 2012

Ένας νέος κανόνας που εισάγεται είναι ο διαχωρισμός του έργου από την προμήθεια, και θεσμοθετείται διαφορετικό νομικό πλαίσιο. Αυξάνονται επίσης τα σημεία ελέγχου του κράτους επί των υπεργολάβων. Υπάρχει καλύτερος έλεγχος του αναδόχου στην κάλυψη των προδιαγραφών και στον έλεγχο δανεισμού και οικονομικής επάρκειας.

Ο νέος νόμος διορθώνει και μια αδυναμία που υπήρχε στους προηγούμενους νόμους, η μονομερής λύση της σύμβασης υπέρ του Δημοσίου. Με αυτό τον τρόπο το Δημόσιο δεν καλείται να πληρώσει αποζημιώσεις για λύση σύμβασης που δεν κάλυπτε τις απαιτούμενες προδιαγραφές. Επίσης, θεσμοθετείται η προώθηση δημόσιων συμβάσεων με κοινωνικά χαρακτηριστικά, όπως την επαγγελματική και κοινωνική ένταξη ατόμων με αναπηρία, κοινωνικών συνεταιρισμών, μειονεκτούντων εργαζομένων.

Η συγκρότηση των επιτροπών των διαγωνισμών δημοσίου θα γίνονται με ηλεκτρονική κλήρωση.

Στον νόμο προβλέπεται ότι ο μελετητής θα ολοκληρώνει την εργασία του ως τεχνικός σύμβουλος της επίβλεψης στο τέλος των έργων. Να έχει δηλαδή και την ευθύνη να διορθώνει τις μελέτες ή τα τμήματα μελετών που δεν έχουν εφαρμοσιμότητα.

Καθιερώνονται οι συμβάσεις απευθείας ανάθεσης με ηλεκτρονικό τρόπο, χωρίς να υπάρχει αυτό που υπήρχε μέχρι σήμερα, ώστε να έχουμε μητρώο και ηλεκτρονική κλήρωση. Όποιος παίρνει απευθείας ανάθεση, βγαίνει από την κληρωτίδα και πάει σε επόμενη ανάθεση. Επίσης θεσμοθετείται ο φάκελος δημόσιας σύμβασης και επιταχύνεται η διαδικασία ανάθεσης.

Συνοπτικά τους νέους νόμους στον ιστότοπο <http://news.in.gr> αναφέρεται ότι «χρησιμοποιούνται ευρέως ηλεκτρονικά μέσα πληροφορικής και επικοινωνιών που απλουστεύουν σε μεγάλο βαθμό τη δημοσίευση των δημοσίων συμβάσεων και ενισχύουν την αποτελεσματικότητα και διαφάνεια των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Ειδικότερα, ενισχύονται περαιτέρω οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις καθώς το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ), που σήμερα λειτουργεί για τους διαγωνισμούς των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών, προβλέπεται ότι ως ενιαία ηλεκτρονική πλατφόρμα θα υποστηρίζει το σύνολο των δημοσίων συμβάσεων άνω των 60.000 ευρώ, δηλαδή και των έργων και των μελετών, με την σταδιακή υποχρεωτική χρήση του μέχρι την Άνοιξη του 2017. Παράλληλα αναπτύσσεται περαιτέρω η διαλειτουργικότητα του συστήματος με άλλα ηλεκτρονικά/πληροφοριακά συστήματα με σκοπό την επιτάχυνση και απλοποίηση των διαδικασιών και τη μείωση των διοικητικών βαρών».

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΕΣ ΜΕ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΡΓΩΝ**

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ, ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ
<p>Αριθμ. Πράξεως 0222 Συν/σεως 21η/14.7.2010</p> <p>ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ</p> <p>ΤΜΗΜΑ VII (Β΄ ΔΙΑΚΟΠΩΝ)</p>	<p>Ο Αναπληρωτής Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Νομό αρνήθηκε, με την 14/27.4.2010 πράξη επιστροφής, να θεωρήσει το χρηματικό ένταλμα πληρωμής του Δήμου .που αφορούσε στην καταβολή ποσού 33.383,40 ευρώ, στο φερόμενο ως δικαιούχο για την πληρωμή του Ιου</p>	<p>Ο άνω μειοδότης κηρύχθηκε έκπτωτος. Και τούτο διότι κατά το στάδιο αυτό, που δεν είχε ολοκληρωθεί ο έλεγχος των επικαιροποιημένων δικαιολογητικών, δεν μπορούσε νομίμως να κοινοποιηθεί η απόφασης κατακύρωσης του διαγωνισμού και η σύμβαση να θεωρηθεί ως καταρτισθείσα και, ως εκ τούτου, δεν ήταν δυνατή ούτε</p>

	<p>λογαριασμού του έργου «Αποκατάσταση πεζοδρομίου 3ου Δημοτικού Σχολείου». Ως αιτιολογία της άρνησής του ο Επίτροπος προβάλλει ότι η εντελλόμενη δαπάνη δεν είναι νόμιμη, διότι: 1) δεν επισυνάπτοντο στο χρηματικό ένταλμα η 375/25.11.2009 απόφαση της Δημορχιακής Επιτροπής με την οποία δόθηκε παράταση μιας εβδομάδας στον άνω μειοδότη να προσκομίσει επικαιροποιημένα δικαιολογητικά συμμετοχής του στο διαγωνισμό, καθώς και η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης και 2) με την 393/3.12.2009 απόφαση της Δημορχιακής Επιτροπής ο άνω μειοδότης κηρύχθηκε έκπτωτος λόγω μη έγκαιρης προσκόμισης των ανωτέρω</p>	<p>η πρόσκληση του μειοδότη για υπογραφή της σύμβασης, ούτε η έκπτωση αυτού, ο οποίος θα μπορούσε μόνο, εφόσον δεν προσκόμιζε τα αιτηθέντα από την προϊσταμένη αρχή δικαιολογητικά, είτε να αποκλεισθεί από το στάδιο της κατάρτισης της συμβάσεως, είτε να του χορηγηθεί νέα προθεσμία υποβολής τους. Επομένως, νομίμως η τελευταία αυτή απόφαση ανακλήθηκε με την 398/3.12.2009 όμοια. Εξάλλου, ακόμα και αν ήθελε θεωρηθεί ότι η «έκπτωση» του μειοδότη με την προαναφερόμενη απόφαση, είχε την έννοια του αποκλεισμού του από το στάδιο της καταρτίσεως της συμβάσεως, νομίμως αυτή ανακλήθηκε μετά την υποβολή (εκπρόθεσμη) των ελλειπόντων δικαιολογητικών, με την αιτιολογία το μεν ότι τελικά προσκομίσθηκαν από το μειοδότη τα απαραίτητα δικαιολογητικά μετά τη λήξη</p>
--	--	--

	<p>επικαιροποιημένων δικαιολογητικών συμμετοχής και ανατέθηκε στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου να καλέσει τον επόμενο μειοδότη, η απόφαση όμως αυτή ανακλήθηκε με την 398/3.12.2009 όμοια, λόγω της προσκόμισης των απαραίτητων δικαιολογητικών, αφού όμως είχε λήξει η συνεδρίαση επί του συγκεκριμένου θέματος.</p> <p>Ο Δήμος με το 7073/1.6.2010 έγγραφό του, στο οποίο επισυνάπτεται και τα 6508/18.5.2010 και 7059/1.6.2010 έγγραφα της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών, επανυπέβαλε στον Επίτροπο για θεώρηση το άνω χρηματικό ένταλμα, προσκομίζοντας τα ελλείποντα στοιχεία και υποστηρίζοντας ότι η</p>	<p>της συνεδρίασης κατά την οποία αυτός κηρύχθηκε έκπτωτος, το δε, όπως αυτή συνάγεται από τις 375/25.11.2009 και 115/13.5.2010 της Δημορχιακής Επιτροπής, της αποφυγής καθυστέρησης του έργου και της μη διακινδύνευσης της ασφάλειας των μαθητών, καθόσον η αποδοχής τους ή μη έγκειτο στη διακριτική ευχέρεια της προϊσταμένης αρχής. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η εντελλόμενη με το επίμαχο χρηματικό ένταλμα δαπάνη είναι νόμιμη και πρέπει αυτό να θεωρηθεί. Για τους λόγους αυτούς αποφάινεται ότι το χρηματικό ένταλμα πληρωμής του Δήμου, ποσού 33.383,40 ευρώ, πρέπει να θεωρηθεί.</p> <p style="text-align: center;">Σύνοψη:</p> <p>Στη συγκεκριμένη απόφαση, ο μειοδότης επειδή δεν κατάφερε να υποβάλλει εμπρόθεσμα τα απαραίτητα δικαιολογητικά, που θα</p>
--	---	--

	εντελλόμενη δαπάνη είναι νόμιμη	έπρεπε να είναι και επικαιροποιημένα του απαγορεύτηκα να συμμετάσχει στο διαγωνισμό ανάληψης έργου δημοσίου - ιδιώτη εγκαταστάσεων. Για τους παραπάνω λόγους κρίθηκε αναγκαίο να θεωρηθεί ποσό πληρωμής του δήμου της τάξης των 33.383,40 ευρώ.
880/2016 ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΜΗΜΑ Δ	Το δικαστήριο έλαβε χώρα για να αποφανθεί αν θα ακυρωθούν με αίτηση της εταιρίας τα παρακάτω : α) η από 28.11.2013 απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων περί συνάψεως της από 28.11.2013 «Συμφωνίας Τροποποίησης Διατάξεων της Σύμβασης Παραχώρησης του Έργου της Μελέτης, Κατασκευής, Χρηματοδότησης,	Το δικαστήριο αποφάσισε ότι με βάση το γεγονός ότι η αιτούσα δεν ήταν φορολογικά ενήμερη «για κάποιο χρονικό διάστημα», φέρει την «πλήρη ευθύνη» το Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο, δυνάμει δικαστικής απόφασεως και διοικητικής πράξεως, «έφερε ληξιπρόθεσμη οφειλή προς την [ήδη αιτούσα] ποσού 4.604.901,17 ευρώ νομιμοτόκως». Προς απόδειξη του τελευταίου αυτού

	<p>Λειτουργίας, Συντήρησης και Εκμετάλλευσης του τμήματος Μαλιακός - Κλειδί του Αυτοκινητόδρομου Πάτρα - Αθήνα - Θεσσαλονίκη - Εύζωνοι (ΠΑΘΕ)», β) η από 28.11.2013 απόφαση του ίδιου πιο πάνω Υπουργού περί συνάψεως της από 28.11.2013 «Συμφωνίας Τροποποίησης Διατάξεων της Σύμβασης Παραχώρησης του Έργου της Μελέτης, Κατασκευής, Χρηματοδότησης, Λειτουργίας, Συντήρησης και Εκμετάλλευσης του Αυτοκινητόδρομου Κεντρικής Ελλάδος», γ) η από 28.11.2013 απόφαση του ίδιου πιο πάνω Υπουργού περί συνάψεως της από 28.11.2013 «Συμφωνίας Τροποποίησης Διατάξεων</p>	<p>ισχυρισμού προσκομίσθηκαν η απόφαση 1409/2009 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών καθώς και η απόφαση 17978/21.8.2014 της Υπουργού Τουρισμού. Με την εν λόγω δικαστική απόφαση αναγνωρίζεται οφειλή του Δημοσίου προς την κοινοπραξία με την επωνυμία «Κοινοπραξία Καζίνο Αθηνών», μέλος της οποίας είναι η αιτούσα, ενώ με την ανωτέρω πράξη της Υπουργού εγκρίνεται δαπάνη υπέρ της ως άνω κοινοπραξίας σε εκτέλεση της προμνησθείσης δικαστικής απόφασης. Ανεξαρτήτως, όμως, του ότι μόνα τα στοιχεία που επικαλείται και προσκομίζει η αιτούσα δεν αρκούν για να αποδειχθεί η συνδρομή των νομίμων προϋποθέσεων εκδόσεως αποδεικτικού ενημερότητας κατά τον κρίσιμο χρόνο, ο εξεταζόμενος ισχυρισμός είναι, πάντως, απορριπτέος, διότι δεν</p>
--	--	---

	<p>της Σύμβασης Παραχώρησης του Έργου της Μελέτης, Κατασκευής, Χρηματοδότησης, Λειτουργίας, Συντήρησης και Εκμετάλλευσης του Αυτοκινητόδρομου Ιονία Οδός από Αντίρριο μέχρι Ιωάννινα, ΠΑΘΕ Αθήνα (Α/Κ Μεταμόρφωσης) - Μαλιακός (Σκάρφεια) και Συνδετήριος Κλάδος του ΠΑΘΕ Σχηματάρι - Χαλκίδα», δ) η από 29.11.2013 απόφαση του ίδιου πιο πάνω Υπουργού περί συνάψεως της από 29.11.2013 «Συμφωνίας Τροποποίησης Διατάξεων της Σύμβασης Παραχώρησης του Έργου της Μελέτης, Κατασκευής, Χρηματοδότησης, Λειτουργίας, Συντήρησης και Εκμετάλλευσης του</p>	<p>αμφισβητείται ότι η αιτούσα δεν ήταν φορολογικά ενήμερη και δεν προβάλλεται ότι με απόφαση δικαστηρίου είχε ακυρωθεί, ως μη νόμιμη, απόφαση της αρμόδιας Αρχής να της χορηγήσει αποδεικτικό ενημερότητας. 14. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, το κρινόμενο ένδικο βοήθημα (αίτηση ακυρώσεως - προσφυγή) πρέπει να απορριφθεί, ανεξαρτήτως αφ ενός του αν η δημοσίευση του κυρωτικού των επιδίκων συμβάσεων ν. 4219/2013 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις 11.12.2013 κίνησε την κατά το άρθρο 8 παρ. 6 του ν. 3886/2010 τριακονθήμερη προθεσμία για την άσκηση προσφυγής (και, συνεπώς, κατά το μέρος που συνιστά προσφυγή, το υπό κρίση ένδικο βοήθημα είναι απορριπτέο ως εκπρόθεσμο, όπως ισχυρίζονται το Δημόσιο και οι</p>
--	--	---

	<p>Αυτοκινητόδρομοι Ελευσίνα - Κόρινθος - Πάτρα - Πύργος - Τσακώνα», ε) οι εκδηλωθείσες με τις παραπάνω αποφάσεις και κατά τις παραπάνω ημερομηνίες παραλείψεις του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων να προκηρύξει αντίστοιχες διαδικασίες ανάθεσης για το αντικείμενο των τεσσάρων παραπάνω τροποποιητικών από 28.11.2013 και 29.11.2013 Συμφωνιών Παραχώρησης Δημοσίου Έργου, στ) οι αμέσως παραπάνω υπό στοιχεία [α έως δ] αναφερόμενες από 28.11.2013 και 29.11.2013 τέσσερις Συμφωνίες Τροποποίησης Διατάξεων, που κυρώθηκαν με το άρθρο πρώτο, δεύτερο,</p>	<p>παρεμβαίνουσες) και αφ ετέρου της επιρροής που ασκεί ο προμνησθείς κυρωτικός νόμος 4219/2013 στο παραδεκτό του κρινομένου ενδίκου βοηθήματος. Πρέπει δε να γίνουν αντιστοίχως δεκτές οι ασκηθείσες παρεμβάσεις. Απορρίπτει το ένδικο βοήθημα (αίτηση ακυρώσεως - προσφυγή). Δέχεται τις ασκηθείσες παρεμβάσεις. Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.</p> <p>Σύνοψη:</p> <p>Τα αιτήματα της εταιρίας για ακύρωση της τροποποίηση των όρων της σύμβασης που ζήτησε η διοικούσα αρχή, δεν έγιναν αποδεκτά, καθώς η επιχείρηση είχε φορολογικές εκκρεμότητες.</p>
--	---	---

	<p>τρίτο και τέταρτο αντιστοίχως του ν. 4210/2013, και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.</p>	
<p>42/2008 Ε.Σ.(ΠΡΑΞΗ) ΤΜΗΜΑ VI</p>	<p>Το συγκεκριμένο δικαστήριο έλαβε χώρα για να αποφανθεί αν θα ανακληθεί η πράξη 13/2008 του Ε΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία αναφέρεται σε υπογραφή σύμβασης έργου κατασκευής κτιρίου πολλαπλών χρήσεων για υπηρεσίες του Δήμου.... Αχαΐας.</p>	<p>Ως αιτιολογία μη νομιμότητας της διαγωνιστικής διαδικασίας, η οποία κωλύει την υπογραφή της σύμβασης, διαλαμβάνεται στην επίμαχη πράξη του Κλιμακίου ότι η διεξαγωγή όλων των σταδίων του διαγωνισμού από μία μόνο επιτροπή, την Επιτροπή Διαγωνισμού, η οποία συγκροτήθηκε με την 144/2007 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του ανωτέρω Δήμου, δεν είναι σύννομη, καθόσον «στις περιπτώσεις κατά τις οποίες επιλέγεται το σύστημα που περιλαμβάνει μελέτη και κατασκευή συγκροτούνται δυο επιτροπές, η Επιτροπή Διαγωνισμού και η Επιτροπή Εισήγησης για Ανάθεση, με διαφορετικά μέλη και</p>

		<p>διακριτές αρμοδιότητες σε κάθε στάδιο του διαγωνισμού». Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά ανωτέρω, ορθά το Κλιμάκιο ερμήνευσε και εφάρμοσε τις σχετικές διατάξεις και κατέληξε στην κρίση ότι η διεξαγωγή όλων των σταδίων του διαγωνισμού από μία μόνο επιτροπή, την Επιτροπή Διαγωνισμού, είναι μη νόμιμη. Πλην, ο αιτών Δήμος, όπως προβάλλει με την κρινόμενη αίτηση, διέλαβε εσφαλμένα μεν, κατά πλάνη συγγνωστή δε, ότι δεν υπήρχε νομική υποχρέωση συγκρότησης δεύτερης επιτροπής για ορισμένα από τα στάδια του διαγωνισμού</p> <p style="text-align: center;">Σύνοψη:</p> <p>Η παραπάνω απόφαση ορίζει ότι ανακαλείται προηγούμενη απόφαση 13/2008 η οποία σύμβαση αναγνώριζε δαπάνη της τάξης των 1.717.427 ευρώ. Ο λόγος ανάκλησης είναι ότι σε όλα τα στάδια του διαγωνισμού υπήρχε μόνο μια</p>
--	--	--

		<p>επιτροπή, γεγονός που καθιστά τη διαδικασία μη νόμιμη.</p>
<p>1071/2015 ΣΤΕ (653384)</p>	<p>Το δικαστήριο έλαβε χώρα για να αποφανθεί αν θα εγκριθεί η αίτηση για ακύρωση της εταιρίας Για τον διαγωνισμό για την αξιοποίηση Τουριστικού Λιμένα μέσω μακροχρόνιας εκμίσθωσης.</p>	<p>Το δικαστήριο αποφάνθηκε ότι δεν τίθεται ζήτημα συνέχισης της δίκης από την εταιρία., διότι ο συνεχίζων τη δίκη δεν μπορεί να συντρέχει με το αρχικό διάδικο νομικό πρόσωπο εφόσον αυτό δεν έχει διαλυθεί. Απόρριψη της τεχνικής προσφοράς της αιτούσας, καθώς ο μέρος αναφέρεται στον ελάχιστο αριθμό θέσεων ελλιμενιζομένων σκαφών. Η σχετική μελέτη δεν είναι σύμφωνη προς την διακήρυξη. Η υποχρέωση υποβολής βυθομετρικών διαγραμμάτων αποτελεί ουσιώδη όρο της διακηρύξεως. Η εποπτεία επί των Λιμενικών Ταμείων, τα οποία δεν</p>

		<p>λειτουργούν ως νομικά πρόσωπα Δήμων ή ΝΑ, δεν ανήκει στο ΓΓΠ, αλλά στον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας. Νομίμως ο Υπουργός ακύρωσε την απόφαση του ΓΓΠ λόγω αναρμοδιότητας να αποφαινεται επί αιτήσεως θεραπείας κατά πράξης του Λιμενικού Ταμείου. Απορρίπτονται οι αιτήσεις ακυρώσεως.</p> <p>Σύνοψη: Η απόφαση του δικαστηρίου είναι λιτή και επαρκής, χωρίς να χρειάζεται περαιτέρω επεξήγηση</p>
<p>117/2008 .Σ.(ΠΡΑΞΗ) ΤΜΗΜΑ VI (Γ' ΔΙΑΚΟΠΩΝ)</p>	<p>Το δικαστήριο έλαβε χώρα για να αποφανθεί επί της από 25.7.2008 αίτησης (με αριθμ. πρωτ. κατάθεσης 39234/25.7.2008) της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στην Αθήνα (οδός</p>	<p>Στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα: Με την 10/06/Δ1/14-4-2006 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) της Κτηματικής Εταιρείας του Δημοσίου (Κ.Ε.Δ.) εγκρίθηκαν οι όροι της</p>

	<p>.....), όπως εκπροσωπείται νόμιμα, με την οποία ζητείται η ανάκληση της 284/2008 Πράξης του Ε΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου</p>	<p>διακήρυξης της δημοπράτησης του έργου καθώς και η δημοπράτησή του με ανοικτή διαδικασία και, συγκεκριμένα, με το σύστημα μελέτη – κατασκευή και κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη ανηγμένη οικονομική προσφορά (άρθρο 10 του Π.Δ./τος 609/1985), η απόφαση δε αυτή εγκρίθηκε με την Δ.17α/10/83/ΦΝ440/8-6-2005 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Στις 20-7-2006, ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού, υπέβαλαν προσφορές οι ακόλουθες εννέα (9) εργοληπτικές επιχειρήσεις</p> <p>Η Επιτροπή Διαγωνισμού προέβη στον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και με το 1/20-7-2006 πρακτικό της, έκρινε αυτές παραδεκτές, εκτός της προσφοράς της εν λόγω εταιρίας.</p>
--	--	--

		<p>Κατ' ακολουθίαν τούτων, το Τμήμα κρίνει ότι δεν πρέπει να ανακληθεί η 284/2008 Πράξη του Ε' Κλιμακίου και ότι δεν κωλύεται η περαιτέρω συνέχιση της διαδικασίας του διαγωνισμού από το στάδιο της εξέτασης του φακέλου των δικαιολογητικών, το οποίο περατώθηκε με την 26/06/Δ8/14.11.2006 απόφαση του Δ.Σ. της</p> <p>Για τους λόγους αυτούς</p> <p>Απορρίπτει την από 25.7.2008 αίτηση της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «.....».</p> <p>Σύνοψη:</p> <p>Στην περίπτωση αυτή εργοληπτική εταιρία συμμετείχε σε διαγωνισμό κατασκευή κτιρίου και εκπόνησης της μελέτης κατασκευής του κτιρίου. Στο διαγωνισμό συμμετείχαν εννέα εργοληπτικές εταιρίες. Ο λόγος απόρριψης είναι ότι δεν θεωρήθηκαν επαρκή τα</p>
--	--	---

		<p>παραστατικά για την εν λόγω εταιρία, και δεν θεωρήθηκαν παραδεκτά. Ανακλήθηκε λοιπόν η απόφαση Δ.17α/10/83/ΦΝ440/8-6-2005 με την νέα απόφαση του δικαστηρίου με αριθμό 26/06/Δ8/14.11.2006.</p>
<p>Αριθμός 3262/2015 ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΜΗΜΑ Στ´</p>	<p>Το δικαστήριο αυτό έλαβε χώρα για να δικάσει την από 23 Μαΐου 2007 αίτηση: των: 1) Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και 2) Υπουργού Πολιτισμού, οι οποίοι παρέστησαν με τον Αναστάσιο Ράλλη, Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, κατά της κοινοπραξίας με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στην Αθήνα (.....), η οποία παρέστη με τη δικηγόρο Φιλιά Μεντή (Α.Μ.</p>	<p>Επειδή, στο άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 1418/1984 (Α' 23) ορίζεται ότι «η σύμβαση για την κατασκευή του έργου καταρτίζεται με βάση τους όρους της διακήρυξης και των τευχών και σχεδίων που τη συνοδεύουν, που με την προσφορά του αποδέχεται ο ανάδοχος ή με βάση την έγκριση για την κατάρτισή της με την οποία συμφωνεί ο ανάδοχος...», στο δε άρθρο 5 παρ. 1 του π.δ. 609/1985 (Α' 223) ορίζεται ότι «η διακήρυξη της δημοπρασίας μνημονεύει τα συμβατικά τεύχη και σχέδια που μαζί με τη διακήρυξη αποτελούν τη βάση για την κατάρτιση της</p>

	<p>12315), που τη διόρισε με πληρεξούσιο.</p> <p>Με την αίτηση αυτή οι αναιρεσεύοντες Υπουργοί επιδιώκουν να αναιρεθεί η υπ' αριθ. 763/2007 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.</p>	<p>εργολαβικής σύμβασης. Σε περίπτωση απ' ευθείας ανάθεσης τα τεύχη αυτά προσδιορίζονται με τη σύμβαση». Εξάλλου, στο άρθρο 7 του ανωτέρω ν. 1418/1984 ορίζεται, στη μεν παράγραφο 3 ότι «ο ανάδοχος υποχρεούται να διορθώσει μέσα σε οριζόμενη απ' το φορέα κατασκευής εύλογη προθεσμία τα ελαττώματα του έργου που θα διαπιστωθούν κατά τη διάρκεια της κατασκευής και μέχρι την οριστική παραλαβή ...»</p> <p>Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτουν τα ακόλουθα: Με την από 23.4.2003 σύμβαση μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού και της ανώνυμης εταιρίας «.....» η τελευταία ανέλαβε την εκτέλεση του δημόσιου έργου «Αισθητική ενοποίηση του Ολυμπιακού Αθλητικού Κέντρου της Αθήνας (ΟΑΚΑ): Περιβάλλον</p>
--	--	--

		<p>χώρος», προϋπολογισμού 68.023.737,69 ευρώ πλέον Φ.Π.Α. Κατά την εξέλιξη του έργου, μεταξύ της αναδόχου εταιρίας και της εταιρίας με την επωνυμία «.....» συνεστήθη, με σκοπό την εκτέλεση του έργου, η κατασκευαστική κοινοπραξία με την επωνυμία «.....» και το διακριτικό τίτλο «.....» (ήδη αναιρεσίβλητη)</p> <p>Επειδή, με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως προβάλλεται ότι εσφαλμένα το δικάσαν δικαστήριο ερμήνευσε και εφάρμοσε τους προαναφερθέντες όρους του Τιμολογίου Προφοράς, της Ε.Σ.Υ. και της Τεχνικής Περιγραφής Φύτευσης, δεχόμενο ότι δεν καθορίζεται σαφώς από τα συμβατικά αυτά τεύχη το περιεχόμενο της συμβατικής υποχρέωσης της αναιρεσίβλητης ως προς τη συντήρηση του πρασίνου. Κατά τα ήδη εκτεθέντα, το</p>
--	--	--

		<p>δικάσαν Εφετείο κατέληξε στην κρίση ότι κατά το χρόνο της τριετούς εγγύησης η αναιρεσίβλητη υπείχε υποχρέωση συντήρησης των χώρων πρασίνου σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 7 παρ. 3 του ν. 1418/1984 και 54 παράγραφοι 2 και 3 και 46 του π.δ. 609/1985.</p> <p>Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, και δεδομένου ότι δεν προβάλλεται άλλος λόγος αναιρέσεως, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.</p> <p>Απορρίπτει την κρινόμενη αίτηση, και επιβάλλει στο Δημόσιο τη δικαστική δαπάνη της αναιρεσίβλητης κοινοπραξίας, η οποία ανέρχεται σε τετρακόσια εξήντα (460) ευρώ.</p> <p>Σύνοψη:</p> <p>Η παραπάνω απόφαση αφορά κοινοπραξία εταιριών που είχαν σύμβαση για την εκπόνηση του έργου «Αισθητική ενοποίηση του</p>
--	--	--

		<p>Ολυμπιακού Αθλητικού Κέντρου της Αθήνας (ΟΑΚΑ): Περιβάλλον χώρος», προϋπολογισμού ποσού 68.023.737,69. Το δικαστήριο σε πρώτη φάση εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τους προαναφερθέντες όρους του Τιμολογίου Προφοράς, της Ε.Σ.Υ. και της Τεχνικής Περιγραφής Φύτευσης όπως ορίζεται από τα άρθρα 7 παρ. 3 του ν. 1418/1984 και 54 παράγραφοι 2 και 3 και 46 του π.δ. 609/1985. Συνεπώς η πρώτη απόφαση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της και επιβάλλεται στο Δημόσιο η δικαστική δαπάνη η οποία έφτασε τα τετρακόσια εξήντα ευρώ (460).</p>
<p>Αριθμός 1071/2015 ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΜΗΜΑ Δ΄</p>	<p>Το δικαστήριο συνεδρίασε δημόσια για να δικάσει την αίτηση της εταιρείας με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στην Κύπρο,</p>	<p>Το δικαστήριο αποφάσισε ότι απορρίπτει την παρέμβαση της κοινοπραξίας «.....» επί της πρώτης από τις κρινόμενες αιτήσεις ακυρώσεως.</p>

	<p>η οποία δεν παρέστη, αλλά ενέκρινε την άσκηση του ενδίκου μέσου με την κατάθεση συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου σε άλλους από τον υπογράφοντα δικηγόρους, κατά της παρεμβαίνουσας κοινοπραξίας με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στο Μεσολόγγι Αιτωλοακαρνανίας και επιδιώκει να ακυρωθούν: το από 25.7.2007 πρακτικό της Επιτροπής του Διαγωνισμού «για την αξιοποίηση του Τουριστικού Λιμένα..... Μεσολογγίου», καθώς το μέρος με αυτό αποκλείστηκε η προσφορά της στον εν λόγω διαγωνισμό, 2) η σιωπηρή απόρριψη της από 27.7.2007 ενστάσεώς κατά του ως άνω πρακτικού και 3) η 81/20.9.2007 απόφαση</p>	<p>Δέχεται την παρέμβαση επί της δεύτερης αιτήσεως ακυρώσεως, καθ' ο μέρος ασκείται από την εταιρεία «.....», και την απορρίπτει, καθ' ο μέρος ασκείται από την κοινοπραξία «.....».</p> <p>Διατάσσει την κατάπτωση των κατατεθέντων παραβόλων, και Απαλλάσσει, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων, τους διαδίκους από την δικαστική δαπάνη.</p>
--	--	---

	<p>της Λιμενικής Επιτροπής του Λιμενικού Ταμείου Ν. Αιτωλοακαρνανίας, με την οποία απορρίφθηκε η ανωτέρω ένσταση και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως</p>	
<p>Αριθμός 3508/2015 ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΜΗΜΑ Στ´</p>	<p>Το δικαστήριο έλαβε χώρα για να δικάσει την από 25 Μαΐου 2009 αίτηση της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στην Αθήνα (.....), η οποία παρέστη με τον δικηγόρο Δημήτριο Δερβιτσιώτη (Α.Μ. 8674), που τον διόρισε με πληρεξούσιο, κατά των: 1) Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο παρέστη με την Βασιλική Παπαλόη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και 2) Δήμου</p>	<p>Όπως προκύπτει από τις παρατιθέμενες σε προηγούμενη σκέψη (σκ. 2) διατάξεις του ν. 1418/1984 και του εκτελεστικού του νόμου αυτού π.δ. 609/1985, η οριστική παραλαβή του έργου επέρχεται αυτοδικαίως με μόνη τη συνδρομή των προβλεπομένων προϋποθέσεων (βεβαίωση περατώσεως εργασιών, σύνταξη τελικής επιμετρήσεως, παρέλευση οριζομένων προθεσμιών, ειδική όχληση κλπ.), χωρίς να απαιτείται υποβολή σχετικής αιτήσεως ή έκδοση ρητής αποφάσεως της Προϊσταμένης</p>

	<p>Αθηναίων, ο οποίος δεν παρέστη.</p> <p>Με την αίτηση αυτή η αναιρεσείουσα εταιρεία επιδιώκει να αναιρεθεί η υπ' αριθ. 1234/2008 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών</p>	<p>Αρχής. Ενόψει τούτου, και υπό το δεδομένο ότι, συμφώνως προς τα προεκτεθέντα (σκ. 3), επί διαφορών που αφορούν στην επέλευση ή μη της αυτοδικαίας παραλαβής χωρεί ευθέως αίτηση θεραπείας ενώπιον του αρμοδίου προς τούτο οργάνου, ήτοι εν προκειμένω του Γ.Γ.Π. Αττικής, παραδεκτώς υπεβλήθη το ανωτέρω αίτημα με την από 7.2.2006 αίτηση θεραπείας της αναιρεσειούσης. Κατά συνέπειαν, η ως άνω κρίση του δικάσαντος δικαστηρίου δεν είναι νόμιμος, για τον λόγο δε αυτό, βασίμως προβαλλόμενο, πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση αίτηση και να αναιρεθεί, κατά το μέρος αυτό, η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, η δε υπόθεση, η οποία δεν είναι εκκαθαρισμένη κατά το πραγματικό, πρέπει να παραπεμφθεί, κατά το αναιρούμενο μέρος, στο δικάσαν δικαστήριο για νέα</p>
--	--	---

		<p>κρίση, το οποίο δικαστήριο (Διοικητικό Εφετείο Αθηνών), βάσει των διατάξεων, πρέπει να βεβαιώσει αν υπήρξε βεβαίωση περατώσεως, διότι μόνον τότε θα συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις για την συντέλεση της αυτοδικαίας παραλαβής.</p> <p>Το δικαστήριο δέχεται την υπό κρίση αίτηση.</p> <p>Αναιρεί την 1234/2008 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.</p> <p>Παραπέμπει την υπόθεση στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών για νέα νόμιμο κρίση.</p> <p>Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου.</p> <p>Επιβάλλει εις βάρος των αναιρεσιβλήτων την δικαστική δαπάνη της αναιρεσειούσης εξ εννεακοσίων είκοσι (920) ευρώ.</p> <p>Σύνοψη:</p> <p>Στη συγκεκριμένη περίπτωση το δικαστήριο αναιρεί την</p>
--	--	---

		<p>προηγούμενη απόφαση 7.2.2006, και επιβάλλει πρόστιμο της τάξης των εννιακοσίων είκοσι ευρώ και παραπέμπει την υπόθεση στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών για νέα νόμιμο κρίση.</p>
<p>270/2014 ΣΤΕ (ΑΣΦ) (635109)</p>	<p>Το δικαστήριο συνεδρίασε για να αποφασίσει σχετικά με την από 11 Ιουλίου 2014 αίτηση ασφαλιστικών μέτρων:</p> <p>των: 1) Κοινοπραξίας με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στο Αττικής (.....) και 2) των απαρτιζόντων αυτήν μελών: α) εταιρείας με την επωνυμία «.....» και το διακριτικό τίτλο «.....», που εδρεύει στην .. Αττικής (...), β) εταιρείας με την επωνυμία «.....» και το διακριτικό τίτλο «.....», που εδρεύει στο ... Αττικής (.....), γ) εταιρείας</p>	<p>Δέχεται την παρέμβαση της εταιρείας</p> <p>Διατάσσει την κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου των τριάντα τριών χιλιάδων τριακοσίων τριάντα έξι (33.336) ευρώ και επιβάλλει στις αιτούσες, κοινοπραξία και εταιρείες μέλη αυτής, την καταβολή, κατά τα ειδικότερον προβλεπόμενα στο άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 3886/2010, όπως ισχύει, του υπολειπομένου ποσού παραβόλου, το οποίο ανέρχεται σε δεκαέξι χιλιάδες εξακόσια εξήντα τέσσερα (16.664) ευρώ.</p> <p>Επιβάλλει στις αιτούσες την δικαστική δαπάνη της</p>

	<p>με την επωνυμία «.....» και το διακριτικό τίτλο «.....», που εδρεύει στην Αθήνα (.....) και</p> <p>δ) εταιρείας με την επωνυμία «.....» και το διακριτικό τίτλο «.....», που εδρεύει στην ... Αττικής (...), οι οποίες παρέστησαν με τους δικηγόρους Κωνσταντίνο Ρόβλια (Α.Μ. 9195) και Νικόλαο Μπούζα (Α.Μ. 24716), που τους διόρισαν με ειδικό πληρεξούσιο, κατά της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στην Αθήνα (.....), η οποία παρέστη με τους δικηγόρους Κωνσταντίνο Χριστοδούλου (Α.Μ. 12919) και Γεώργιο Λασπονίκο (Α.Μ. 12183), στους οποίους δόθηκε προθεσμία έως τις 6 Αυγούστου 2014 και ώρα</p>	<p>παρεμβαίνουσας εταιρείας , που ανέρχεται στο ποσό των πεντακοσίων τριάντα (530) ευρώ.</p> <p>Σημαντικότερος λόγος που ελήφθη η απόφαση:</p> <p>Επειδή, η ισχύουσα νομοθεσία περί της κατασκευής των δημοσίων έργων (ν. 3669/2008, Α' 116, με το άρθρο πρώτο του οποίου κυρώθηκε «η κωδικοποίηση της νομοθεσίας που αφορά στην κατασκευή των δημόσιων έργων») προβλέπει την ανάκληση της αποφάσεως κατακυρώσεως του αποτελέσματος της δημοπρασίας. Ειδικότερα, το άρθρο 27 της «κωδικοποίησης» ορίζει, στις παραγράφους 1 και 2, τα εξής:</p> <p>«1. Η δημοπρασία δεν ολοκληρώνεται πριν εγκριθεί το αποτέλεσμα της από την προϊσταμένη αρχή. 2. Η διαδικασία ή και το αποτέλεσμα της δημοπρασίας ακυρώνεται πριν από την</p>
--	--	--

	<p>12.00 για τη νομιμοποίησή τους, και κατά της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «.....» και το διακριτικό τίτλο «.....», που εδρεύει στο ... Αττικής (...), η οποία παρέστη με τους δικηγόρους Νικόλαο Μουσά (Α.Μ. 12187) και Αφροδίτη Βαρδουνιώτου (Α.Μ. 21212), που τους διόρισε με πληρεξούσιο.</p> <p>Με την αίτηση αυτή ζητείται να διαταχθούν ασφαλιστικά μέτρα σχετικά με τον ανοικτό δημόσιο διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου του έργου «Κατασκευή υπολειπόμενων έργων υποδομής, επιδομής, σηματοδότησης - τηλεδιοίκησης, τηλεπικοινωνιών και ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων σηράγγων για τη νέα</p>	<p>έκδοση της κατακυρωτικής απόφασης με αιτιολογημένη απόφαση της προϊσταμένης αρχής, ενώ και η εκδοθείσα απόφαση κατακύρωσης ανακαλείται από την ίδια, πριν από τη σύναψη της σύμβασης, εφόσον συντρέχει έστω και μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Κατά την διεξαγωγή του διαγωνισμού εμφιλοχώρησαν παραβιάσεις των κειμένων διατάξεων ή των όρων της διακήρυξης, οι οποίες επηρεάζουν το αποτέλεσμα της δημοπρασίας και δεν μπορούν να αποκατασταθούν αλλιώς παρά με την ακύρωση του αποτελέσματος. β) Η οικονομική προσφορά του τελικού μειοδότη κρίνεται μη ικανοποιητική για τον κύριο του έργου ... γ) Ο συναγωνισμός δεν υπήρξε επαρκής ή υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις ότι οι διαγωνιζόμενοι συνεννοήθηκαν για να αποφύγουν τον πραγματικό ανταγωνισμό ...».</p>
--	--	--

	<p>σιδηροδρομική γραμμή ΚΙΑΤΟ - ΡΟΔΟΔΑΦΝΗ».</p> <p>Κατά τη συνεδρίασή της η Επιτροπή άκουσε τον εισηγητή, Σύμβουλο Ηλ. Μάζο.</p> <p>Κατόπιν η Επιτροπή άκουσε τους πληρεξουσίους των αιτουσών, οι οποίοι ζήτησαν να γίνει δεκτή η αίτηση, τους πληρεξουσίους της καθ’ ης εταιρείας και τους πληρεξουσίους της παρεμβαίνουσας εταιρείας, που ζήτησαν την απόρριψή της.</p>	<p>Προβλέπεται εξ άλλου και η δυνατότητα.</p>
<p>Αριθμός 582/2013 ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΜΗΜΑ Στ’</p>	<p>Για να δικάσει την από 20 Μαΐου 2009 αίτηση της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «... ..», που εδρεύει στην Αθήνα (... ..), η οποία δεν παρέστη, αλλά η δικηγόρος που υπογράφει</p>	<p>Επειδή, από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι ο προϋπολογισμός του έργου συνιστά, κατά την έννοια των προπαρατεθεισών διατάξεων του π.δ. 609/1985, ουσιώδη όρο της διακήρυξης, με το ύψος του δε συναρτώνται και</p>

	<p>την αίτηση νομιμοποιήθηκε με συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο,</p> <p>κατά του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.), που εδρεύει στην Αθήνα (Σολωμού 60), ο οποίος παρέστη με τους δικηγόρους: 1) Χαρίκλεια Ανδρεάτου - Λαμπροπούλου (Α.Μ. 7244) και 2) Βαρβάρα - Αλίκη Χριστοπούλου (Α.Μ. 7135), που τις διόρισε με πληρεξούσιο.</p> <p>Με την αίτηση αυτή η αιτούσα εταιρεία επιδιώκει να ακυρωθούν:</p> <p>1) η από 14.5.2009 (υπ' αρ. 18/14.5.2009 συνεδρίαση), 2) η από 15.4.2009 (υπ' αρ. 15/2009 συνεδρίαση) αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του Ο.Ε.Κ. και 3) κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.</p>	<p>άλλοι όροι αυτής (όπως οι όροι που αναφέρονται στον κύκλο των δικαιούμενων προς συμμετοχή)</p> <p>Επειδή, προβάλλεται ότι η απόφαση του ΔΣ του καθ' ου με την οποία ανακλήθηκε η διακήρυξη είναι πλημμελώς αιτιολογημένη. Ειδικότερα η αιτούσα ισχυρίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ.2 του ν.3669/2008, η σχετική απόφαση ακύρωσης της διαδικασίας ή του αποτελέσματος της δημοπρασίας πρέπει να είναι αιτιολογημένη και ότι η αιτιολογία αυτή, κατά το άρθρο 17 παρ.2 του ΚΔΔ και τη σχετική νομολογία, εφόσον επιβάλλεται από τις σχετικές διατάξεις, πρέπει να υπάρχει έστω και συνοπτικά στο σώμα της πράξης. Στην προκειμένη περίπτωση, κατά την αιτούσα, θα έπρεπε να υπάρχει αιτιολογημένη απόφαση της Προϊσταμένης αρχής περί των λόγων που επέβαλαν την ακύρωση της διαδικασίας της</p>
--	--	---

		<p>δημοπρασίας, η οποία να μνημονεύεται στο σώμα της ίδιας της απόφασης και να μην επιχειρείται αιτιολόγηση δια παραπομπής σε γνωμοδοτήσεις άλλων οργάνων.</p> <p>Σύνοψη:</p> <p>Στην συγκεκριμένη περίπτωση ανακαλείται απόφαση που απέρριπτε υποψήφιο για την εκπόνηση σύμβασης έργου με το δημόσιο, καθώς θεωρείται ότι δεν υπήρχε η κατάλληλη αιτιολόγηση για την απόρριψη, και παραπέμπεται η υπόθεση στα αρμόδια όργανα.</p>
358/2014 ΣΤΕ (ΑΣΦ) (635115)	<p>Το δικαστήριο συνεδρίασε για να αποφασίσει σχετικά με την από 20 Αυγούστου 2014 αίτηση ασφαλιστικών μέτρων: της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «.....» και το διακριτικό τίτλο «.....»,</p>	<p>Επειδή, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η σύμβαση, στην κατάρτιση της οποίας κατατείνει ο επίδικος διαγωνισμός, έχει μικτό χαρακτήρα συμβάσεως προμήθειας, έργου και υπηρεσιών. Κύριο, όμως, αντικείμενο αυτής είναι η προμήθεια τριών προκατασκευασμένων</p>

	<p>που εδρεύει στην Αγ. Παρασκευή Αττικής (.....), η οποία παρέστη με το δικηγόρο Κωνσταντίνο Μαρκάκη (Α.Μ. 4823), που τον διόρισε με πληρεξούσιο, κατά του Δήμου Αρχανών-Αστερουσίων Ν. Ηρακλείου, ο οποίος δεν παρέστη.</p> <p>Με την αίτηση αυτή ζητείται να διαταχθούν ασφαλιστικά μέτρα σχετικά με το διαγωνισμό για την ανάθεση της σύμβασης με τίτλο «Υπόεργο1: Επεξεργασία Λυμάτων Οικισμών Πύργου, Χάρακα, Μεσοχωρίου του Δήμου Αρχανών - Αστερουσίων» (111/2012 διακήρυξη του καθ' ου Δήμου).</p> <p>Κατά τη συνεδρίασή της η Επιτροπή άκουσε την εισηγήτρια, Πάρεδρο Μ. Αθανασοπούλου.</p>	<p>συστημάτων επεξεργασίας λυμάτων, συγκεκριμένων προδιαγραφών ως προς την απόδοσή τους, με τις συνοδεύουσες αυτά, προκατασκευασμένες ή από οπλισμένο σκυρόδεμα, δεξαμενές. Η προμήθεια δε του εν λόγω εξοπλισμού που συνθέτει το ανωτέρω σύστημα επεξεργασίας λυμάτων αποτελεί τη βασική υποχρέωση του αναδόχου, ενώ παρεπόμενο χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 1 παρ.2 περ. γ' και δ' της οδηγίας 2004/17/EK, έχουν όλες οι λοιπές ως άνω αναφερθείσες υποχρεώσεις που τον βαρύνουν. Το συμπέρασμα δε ότι οι εργασίες πολιτικού μηχανικού και οι ζητούμενες υπηρεσίες είναι δευτερεύοντος και συμπληρωματικού χαρακτήρα σε σχέση με την προμήθεια, ενισχύεται και από την ανάλυση του προϋπολογισμού του διαγωνισμού (Παράρτημα Η'), σύμφωνα με την οποία, επί συνολικού</p>
--	---	--

	<p>Κατόπιν η Επιτροπή άκουσε τον πληρεξούσιο της αιτούσης εταιρείας, ο οποίος ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση.</p>	<p>προϋπολογισμού ύψους 1.485.468,69 ευρώ, χωρίς ΦΠΑ, το ύψος των εργασιών πολιτικού μηχανικού (εγκατάσταση δεξαμενών επεξεργασίας και οικίσκων) ανέρχεται σε 286.500,00 ευρώ, η διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου σε 11.000 ευρώ, οι ζητούμενες υπηρεσίες σε 26.469,00 ευρώ, ενώ η προμήθεια των τριών μονάδων βιολογικής επεξεργασίας σε 1.025.000,00 ευρώ και παραπέμπει την κρινόμενη αίτηση στην Επιτροπή Αναστολών του Β΄ Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας.</p> <p>Σύνοψη:</p> <p>Η επιτροπή παρέπεμψε την δίκη σε ειδική επιτροπή (Επιτροπή Αναστολών) του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς θεώρησε ότι το ζήτημα δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα του.</p>
--	---	---

<p>385/2014 ΣΤΕ (ΑΣΦ) (640111)</p>	<p>Για να αποφασίσει σχετικά με την από 4ης Σεπτεμβρίου 2014 αίτηση ασφαλιστικών μέτρων:</p> <p>της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στο Μαρούσι Αττικής (.....), η οποία παρέστη με το δικηγόρο Χρήστο Στεφάνου (Α.Μ. 15935), που τον διόρισε με πληρεξούσιο,</p> <p>κατά της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «.....» και το διακριτικό τίτλο «.....», που εδρεύει στο Χαλάνδρι Αττικής (.....), η οποία παρέστη με τους δικηγόρους: 1) Μιχαήλ Καρκούλια (Α.Μ. 2032 Δ.Σ. Πειραιώς) και 2)</p>	<p>Επειδή, από τις διατάξεις της διακήρυξης που έχουν παρατεθεί στην έβδομη σκέψη προκύπτει ότι η υποχρέωση υποβολής της προσφοράς εντός «εξωτερικού σφραγισμένου φακέλου», εντός του οποίου θα τεθούν οι τρεις επιμέρους φάκελοι [Α - Β - Γ], δεν τάσσεται επί ποινή αποκλεισμού, όπως αντιθέτως συμβαίνει σε άλλες περιπτώσεις ρητώς προβλεπόμενες στη διακήρυξη (βλ. π.χ. άρ. 7.1, 9.1, 11.3, 14.11 αυτής), η δε αναφορά του άρθρου 5.5. της διακήρυξης στην υποχρέωση των διαγωνιζομένων να υποβάλουν «την προσφορά ... σε απόλυτη συμφωνία με τις διατάξεις των ... οδηγιών» δεν μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η τήρηση της επίμαχης απαίτησης έχει τεθεί επί ποινή αποκλεισμού.</p> <p>Εξάλλου, από τις προαναφερθείσες διατάξεις της διακήρυξης και λαμβανομένων υπόψη των εκατέρωθεν προβληθέντων</p>
---	--	---

	<p>Ειρήνη Τσιάντη (Α.Μ. 13436), που τους διόρισε με πληρεξούσιο, και κατά της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «.....» και το διακριτικό τίτλο «.....», που εδρεύει στην Αθήνα (.....), η οποία παρέστη με τη δικηγόρο Γεωργία Λογοθέτη (Α.Μ. 16583), που τη διόρισε με πληρεξούσιο.</p> <p>Με την αίτηση αυτή ζητείται να διαταχθούν ασφαλιστικά μέτρα σχετικά με το διαγωνισμό για την ανάθεση του έργου «Λεπτομερής Σχεδιασμός, Προμήθεια και Κατασκευή της 2ης Αναβάθμισης Κρυογενικών Εγκαταστάσεων στον Τερματικό ΥΦΑ στη Ρεβυθούσα» (υπ' αριθμ.</p>	<p>ισχυρισμών, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο επίμαχος όρος είναι ουσιώδης και ότι, ως εκ τούτου, η παράβασή του επιφέρει, άνευ ετέρου, τον αποκλεισμό υποψηφίου που υπέβαλε την προσφορά του σε τρεις χωριστούς σφραγισμένους υποφακέλους, χωρίς αυτοί να περιληφθούν σε μεγαλύτερο σφραγισμένο φάκελο (πρβλ. ΕΑ 227/2011, 74/1999). Συνεπώς, ο αποκλεισμός της αιτούσας με την αιτιολογία ότι δεν είχε θέσει τους τρεις χωριστούς σφραγισμένους υποφακέλους Α', Β' και Γ' της προσφοράς της σε εξωτερικό σφραγισμένο φάκελο πιθανολογείται σοβαρώς ότι είναι μη νόμιμος. Περαιτέρω, δεν ευσταθεί το επιχείρημα που αντλεί η αναθέτουσα αρχή από το (παρατεθέν στην έβδομη σκέψη) άρθρο 12 του Κανονισμού Προμηθειών του Δημοσίου, διότι, ασχέτως του ότι ο Κανονισμός αυτός δεν είναι εφαρμοστέος εν προκειμένω, πάντως, και οι</p>
--	--	---

	<p>375/2013 διακήρυξη της καθ' ης).</p> <p>Κατά τη συνεδρίασή της η Επιτροπή άκουσε την εισηγήτρια, Πάρεδρο Μ. Σωτηροπούλου.</p> <p>Κατόπιν η Επιτροπή άκουσε τον πληρεξούσιο της αιτούσης εταιρείας, ο οποίος ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση, τους πληρεξουσίου της καθ' ης εταιρείας και την πληρεξουσία της παρεμβαίνουσας εταιρείας, που ζήτησαν την απόρριψή της.</p>	<p>διατάξεις αυτού δεν φαίνεται να επιβάλλουν τον αποκλεισμό υποψηφίου αν οι τρεις υποφάκελοι [δικαιολογητικών, τεχνικής προσφοράς και οικονομικής προσφοράς] δεν τεθούν εντός ενιαίου εξωτερικού φακέλου.</p> <p>Επίσης, δεν φαίνεται να ευσταθεί η άποψη της αναθέτουσας αρχής ότι η επίμαχη απαίτηση είναι ουσιώσης διότι αποτρέπει τη δυνατότητα αντικατάστασης κάποιου εκ των τριών υποφακέλων, δεδομένου ότι, στην, αναφερόμενη από την αναθέτουσα αρχή, υποθετική περίπτωση «συνεννόησης» διαγωνιζομένου με την Επιτροπή Διαγωνισμού, δεν μπορεί να αποκλεισθεί η πιθανότητα αντικατάστασης ολοκλήρου του εξωτερικού φακέλου, με τους περιεχόμενους σε αυτόν υποφακέλους, μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των προσφορών, και η συνακόλουθη νόθευση του αποτελέσματος του</p>
--	--	--

		<p>διαγωνισμού. Τέλος, όπως έχει κριθεί, «η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως στις διαδικασίες δημόσιου διαγωνισμού δεν αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά πρέπει να αξιολογείται με γνώμονα τους σκοπούς που αυτή επιδιώκει», δηλαδή τη διασφάλιση τόσο της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών, όσο και του ανόθευτου ανταγωνισμού</p> <p>[απόφαση ΔΕΕ της 10.10.2013, υπόθεση C-336/12, σκ. 29]. Εν όψει αυτού και δεδομένου ότι ο προβλεπόμενος από τη διακήρυξη επίμαχος διαδικαστικός τύπος δεν επιβάλλεται, κατά τα προεκτεθέντα, επί ποινή αποκλεισμού, ούτε κρίνεται ουσιώδης, η μη τήρησή του δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων ή ότι συνεπάγεται νόθευση του ανταγωνισμού</p>
--	--	---

		<p>Δέχεται την κρινόμενη αίτηση.</p> <p>Απορρίπτει την παρέμβαση.</p> <p>Διατάσσει την απόδοση των παραβόλων.</p> <p>Αναστέλλει την εκτέλεση της πράξης 249/02/11.9.2014 του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΕ, κατά το σκεπτικό.</p> <p>Επιβάλλει εις βάρος της και της παρεμβαίνουσας, συμμετρως, τη δικαστική δαπάνη της αιτούσας, που ανέρχεται σε 700 ευρώ.</p> <p>Σύνοψη:</p> <p>Η επιτροπή θεώρησε ότι δεν υπάρχει παράβαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως και καθώς «η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως στις διαδικασίες δημόσιου διαγωνισμού δεν αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά πρέπει να αξιολογείται με γνώμονα τους σκοπούς που αυτή επιδιώκει», και κατόπιν αυτού απορρίπτονται οι αντίθετοι</p>
--	--	--

		ισχυρισμοί της αναθέτουσας αρχής.
1076/2015 ΣΤΕ (646797)	<p>Το δικαστήριο συνεδρίασε για να δικάσει ένα πρόβλημα που προέκυψε στο Πρόγραμμα διαχείρισης των στερεών αποβλήτων της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Ο αιτών Δήμος με έννομο συμφέρον ασκεί την κρινόμενη αίτηση κατά των πράξεων της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας, επιδιώκοντας να αποτρέψει την χωροθέτηση των μονάδων εντός των διοικητικών ορίων του</p>	<p>Το δικαστήριο αποφάσισε ότι Εφόσον η πόλη της Καλαμάτας αποτελεί τη σημαντικότερη πηγή απορριμμάτων της 2ης Διαχειριστικής Ενότητας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, η θέσπιση ως κριτηρίου για την επιλογή των εκτάσεων, που θα χρησιμοποιηθούν για το ένδικο έργο, της αποστάσεως των 50 χλμ. από το κέντρο της πόλης δεν παρίσταται αυθαίρετη. Απορρίπτεται η αίτηση ακύρωσης.</p> <p>Σύνοψη:</p> <p>Το δικαστήριο αυτό έλαβε χώρα για να κρίνει αν μια περιοχή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για το πρόγραμμα διαχείρισης στερεών αποβλήτων ενώ ήδη χρησιμοποιούταν από το Δήμο. Η αίτηση του Δήμου</p>

		απορρίφθηκε λόγω του ότι η Καλαμάτα αποτελεί την μεγαλύτερη πηγή στερεών αποβλήτων στην περιοχή.
--	--	---

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η συμβάσεις εκτέλεσης δημοσίων έργων είναι ίσως η σημαντικότερη μορφή διοικητικών συμβάσεων. Με τις συμβάσεις αυτές πρέπει να δημιουργηθούν δημόσια έργα ου καλύπτουν έναν κοινωνικό σκοπό με δίκαιο και συμφέρον τρόπο για το κράτος και τους πολίτες, αλλά ταυτόχρονα με δίκαιο τρόπο και για τον ανάδοχο.

Συνεπώς οι συμβάσεις δημοσίου έργου αντικατοπτρίζουν το νομικό πολιτισμό κάποιου κράτους, το βαθμό οργάνωσης του δημοσίου φορέα και αποτελούν πρόκληση για τη νομοθεσία κάθε χώρας. Στην παραπάνω εργασία φυσικά δεν εξαντλήσαμε όλους τους τομείς των συμβάσεων δημοσίων έργων αλλά παρουσιάσαμε τα σημαντικότερα σημεία, παραθέτοντας πάντα την αντίστοιχη νομοθεσία.

Η εργασία μας αποτελεί έναν οδηγό για αυτούς που θέλουν να εξετάσουν το νομικό καθεστώς τω συμβάσεων δημοσίου έργου, τα δικαιώματα των αναδόχων, τις διαδικασίες που απαιτούνται και την ίδια την εκτέλεση της σύμβασης.

Το παλαιότερο νομικό πλαίσιο για την σύμβαση δημοσίων έργων είναι προφανές ότι είχε πρόβλημα επαρκών ρυθμίσεων, θεωρούμε ότι ήταν αρκετά μη δίκαιο και μπορούσε να στρεβλώσει τις διαδικασίες ανταγωνισμού. Υπήρχαν οι δυνατότητες να γίνουν διαδικασίες με έλλειψη διαφάνειας, κάτι που έχει επιβεβαιωθεί πρακτικά. Με το ενωσιακό πλαίσιο δίνεται η δυνατότητα καλύτερης αποσαφήνισης των όρων και των ρυθμίσεων στο πεδίο των συμβάσεων.

Οι νέοι νόμοι που ψηφίστηκαν αν και έχουν δημιουργήσει ήδη αντιδράσεις, καλούνται να αποδείξουν αν θα εκπληρώσουν το σκοπό που έθεσαν οι δημιουργοί τους. Ωστόσο, ακόμα και με τους νέους νόμους διαφαίνεται να υπάρχει ακόμα και τώρα σημαντική ανισορροπία μεταξύ δικαιωμάτων αναδόχου και κυρίου του έργου. Τέλος, πρέπει να πούμε ότι οι συνεχείς μεταβολές στη νομοθεσία πολλές φορές οδηγούν σε δυσκολία προσαρμογής και προβλήματα στις διαδικασίες, που με τη σειρά τους δεν βοηθούν ούτε τον ανάδοχο αλλά ούτε το δημόσιο συμφέρον.

Δήλωση

Με την παρούσα δήλωση, ως φοιτητές του Τμήματος Λογιστικής, δηλώνουμε ότι δεν επιχειρήσαμε μία σε βάθος διερεύνηση των νομικών ζητημάτων που άπτονται του θέματος της πτυχιακής εργασίας, διερεύνηση που μόνο εμπειρογνώμονες νομικοί θα μπορούσαν να φέρουν εις πέρας με αξιοπιστία και εγκυρότητα, αλλά επιδιώξαμε την καταγραφή και ταξινόμηση της υπάρχουσας επί του θέματος νομοθεσίας, νομολογίας και βιβλιογραφίας, παραπέμποντας στις αντίστοιχες βιβλιογραφικές πηγές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγγελόπουλος Γ. «Σύστημα Διοικητικού Δικαίου»

Γρηγορίου Γ., «Η νομική φύση των συμβάσεων εκτελέσεως δημόσιων έργων που συνάπτονται από δημόσιες επιχειρήσεις», ΝοΒ 34, σ. 1216

Ζορπαλά Μυρτώ, «Το κοινοτικό καθεστώς κατάρτισης συμβάσεων δημοσίων προμηθειών και οι επιπτώσεις του στην Ελληνική νομοθεσία», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα

Κόρσος Δ., «Διοικητικό Δίκαιο - Γενικό Μέρος» .1992

Παυλόπουλος Π., Η σύμβαση εκτέλεσης δημοσίου έργου, Αθήνα - Κομοτηνή .1997

Ραΐκος Δ., Αγωγή αποζημιώσεως για προσυμβατικό «πταίσμα» (ν. 2522/1997) ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, ΚριτΕ τ. 1/1999

Ρέμελης Κ., Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του ΣτΕ Αθήνα - Θεσσαλονίκη .2000

Σαρίπολος Ν. Ι. «Πραγματεία του Συνταγματικού Δικαίου», β' έκδοση, τόμος 3ος, 1874, σελ. 240, σημ. δ'.

Σκουρής, Β. Πρόσφατη Νομολογία του ΔΕΚ για τις δημόσιες συμβάσεις, Εφαρμογές III .2002

Σολδάτος Δημήτριος «Δημόσια Έργα», εκδόσεις Μ. Δημόπουλου, Θεσσαλονίκη. 2005

Μητκίδης, Η σύμβαση εκτέλεσης δημοσίου έργου μετά τις πρόσφατες τροποποιήσεις του Ν.4070/2012, 2012

Ρόβλιας Ντίνος Χρ. . (2012). Δημόσια έργα: Νομοθεσία και νομολογία, Εκδόσεις Σάκκουλας

Σταθόπουλος, Φώτης Γ. (2016). Νομοθεσία δημοσίων έργων. Εκδόσεις: Αρναούτη

Τζίκα - Χατζοπούλου, Αλίκη.(2011)Δημόσια έργα: Νομοθεσία και νομολογία . Παπασωτηρίου

Παπαευαγγέλου, Θωμάς. (2012). Δημόσια έργα και μελέτες. Εκδόσεις Σάκκουλα

Σιώλου, Χαρά.(2015). Η Σύμβαση Παραχώρησης δημοσίου έργου και δημόσιας υπηρεσίας στο Εθνικό και το Ενωσιακό Δίκαιο. Θεσσαλονίκη

ΝΟΜΟΙ ΠΕΡΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

N. 679/77 (Α' 245) «Περί αυξήσεως θέσεων προσωπικού του Υπουργείου Δημοσίων Έργων και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων». Περιλαμβάνονται διατάξεις για τη σύσταση των Ειδικών Υπηρεσιών Δημοσίων Έργων, για το χαρακτηρισμό των έργων ως εθνικού επιπέδου και ως σημαντικών και άλλες διατάξεις οι οποίες ισχύουν και εφαρμόζονται και σήμερα.

N. 1418/84 (Α' 23) «Δημόσια έργα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων»

N. 2052/92 (Α'94) «Μέτρα για την αντιμετώπιση του νέφους και πολεοδομικές ρυθμίσεις» (άρθρο 6 παρ. 21 - Τρόπος αναθεώρησης των τιμών των δημοσίων έργων, άρθρο 20 - Επιβολή τέλους απογραφής μηχανημάτων έργων)

N. 2229/94 (Α'138) «Τροποποίηση και συμπλήρωση του Ν.1418/84 και άλλες διατάξεις»

N. 2261/94 (Α'205) «Κύρωση της Σύμβασης Άκτιο - Πρέβεζα» (άρθρο δεύτερο - τροποποίηση του Ν.2229/94 για τις Ανώνυμες Εταιρείες)

N. 2300/95 (Α'69) «Μεταφορά Συντελεστή Δόμησης & άλλες διατάξεις» (άρθρο 24 - τροποποίηση του Ν.2229/94 για το επίδομα 2%)

N. 2308/95 (Α'114) «Κτηματογράφηση για τη δημιουργία Εθνικού Κτηματολογίου.... και άλλες διατάξεις» (άρθρο 15 παρ. 2α για την παρακράτηση του 20% στις μελέτες και άρθρο 16 για την «κύρια κατηγορία» και ρύθμιση που αφορά τις ανώνυμες εταιρείες του άρθρου 19 του Ν.2229/94)

N. 2328/95 (A'159) «Νομικό καθεστώς της ιδιωτικής τηλεόρασης» (άρθρο 15 - ονομαστικοποίηση των μετοχών)

N. 2338/95 (A'202) «Κύρωση σύμβασης του νέου Διεθνούς Αεροδρομίου της Αθήνας στα Σπάτα.. και άλλες διατάξεις» (άρθρο δωδέκατο και άρθρο δέκατο τρίτο - διάφορες τροποποιήσεις κυρίως του Ν.2229/94)

N. 2362/95 (A'247) «Περί δημόσιου λογιστικού» (άρθρο 83 - απευθείας ανάθεση)

N. 2372/96 (A'29) «Σύσταση φορέων για την επιτάχυνση της αναπτυξιακής διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (άρθρο τέταρτο - συμπληρωματικές συμβάσεις και απρόβλεπτα και άρθρο ενδέκατο - ονομαστικοποίηση των μετοχών).

N. 2445/96 (A'274) «Κύρωση της Σύμβασης για τη Λεωφόρο Σταυρού - Ελευσίνας» (άρθρο τέταρτο - τροποποίηση του Ν.679/77 για τις ΕΥΔΕ)

N. 2522/97 (A'178) « Δικαστική προστασία κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης συμβάσεως δημοσίων έργων, κρατικών προμηθειών και υπηρεσιών σύμφωνα με την οδηγία 89/665 ΕΟΚ»

N. 2682/99 (A'16) «Διαρρυθμίσεις στη φορολογία των αυτοκινήτων οχημάτων και άλλες διατάξεις» (άρθρο 26 - τροποποίηση του Ν.2052/92 για τα τέλη χρήσης μηχανημάτων έργων)

N. 2719/99 (A'106) «Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών της άγριας πανίδας και άλλες διατάξεις» (άρθρο πέμπτο - αντικατάσταση του άρθρου 22 του Ν.1418/84 για τους επιθεωρητές δημοσίων έργων)

N. 2741/99 (Α' 199) «Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων, άλλες ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης και λοιπές διατάξεις» (άρθρο 8, παρ. 1 - Προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο και παρ. 6 δ) για τη δημοσίευση των διακηρύξεων στο ΦΕΚ)

N. 2940/01 (Α'180) «Αναπτυξιακά, φορολογικά και θεσμικά κίνητρα για τις επιχειρήσεις του κατασκευαστικού τομέα και άλλες διατάξεις»

N. 2947/01 (Α' 228) «Θέματα Ολυμπιακής Φιλοξενίας» (άρθρο 19 παρ. 2 - Συμπλήρωση του Π.Δ. 609/85)

N. 3021/01 (Α'143) «Περιορισμοί στη σύναψη δημοσίων συμβάσεων με πρόσωπα που δραστηριοποιούνται ή συμμετέχουν σε επιχειρήσεις μέσω ενημέρωσης και άλλες διατάξεις» (άρθρο 4 - Έκδοση πιστοποιητικού από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης)

N. 3044/02 (Α'197) «Μεταφορά Συντελεστή Δόμησης και ρυθμίσεις άλλων θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ» (άρθρο - 14 παρ.1 Καθορισμός λιμενικών έργων - παρ. 2 Δίωξη επιθεωρητών δημοσίων έργων)

N.3060/02 (Α'242) «Ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης» (άρθρο 3 - προσυμβατικός έλεγχος των συμπληρωματικών συμβάσεων από το Ελεγκτικό Συνέδριο)

N.3090/02 (Α'329) Άρθρο 9 παρ.3 «Κατάργηση καθυστερημένης υποβολής δικαιολογητικών του ν.3060/02

N.3074/02 (A'296) Άρθρο 12 «Δημοσίευση διακήρυξης για απευθείας ανάθεση των ΟΤΑ».

N.3103/03 (A'23) Άρθρο 14 «Ασφαλής κυκλοφορία ορισμένων κατηγοριών οχημάτων»

N.3147/03 (A'135) Νόμος λειτουργίας Συνεργείων Μηχανημάτων Έργων.

N.3193/03 (A'266) Άρθρο 19 «Προσδιορισμός του ποσού της

προϋπολογιζόμενης δαπάνης των συμβάσεων χωρίς τον ΦΠΑ».

N.3263/04 (A'179) «Μειοδοτικό σύστημα ανάθεσης των δημοσίων έργων και άλλες διατάξεις».

N.3316/05 (A'42) «Ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής συναφών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις».

N.3310/05 (A'30) «Μέτρα για τη διασφάλιση της διαφάνειας και την αποτροπή καταστρατηγήσεων κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων».